

Elisabeth Borries

Borries-Bogen

Historien om en københavnsk familie

BORRIES-BOGEN

HISTORIEN OM EN KØBENHAVNSK FAMILIE

*

INDHOLD

Kapitel 1	Generation 10	Ane 384	Bryggeren i Nørregade
Kapitel 2	Generation 9	Ane 192	Lægen på Rügen
Kapitel 3	Generation 8	Ane 96	Lægen i Barth
Kapitel 4	Generation 7		Familien i Helsingør
Kapitel 5	Generation 7	Ane 48	Grossereren i København
Kapitel 6	Generation 6	Ane 24	Forpagteren på Søholm
Kapitel 7	Generation 7	Ane 50	Den spanske sømand
*			
Kapitel 8	Generation 5		Børnene på Søholm
Kapitel 9	Generation 5	Ane 12	Sygehuslægen i Køge
Kapitel 10	Generation 5		Bogholderen i Lavendelstræde
*			
Kapitel 11	Generation 4		Præsten i Hammer
Kapitel 12	Generation 3		Præstedøtrene
Kapitel 13	Generation 4	Ane 6	Overlægen i Hellerup
Kapitel 14	Generation 3	Ane 3	Overlægens børn
	Generation 2	Ane 1	Overlægens børnebørn
	Generation 1		Overlægens oldebarn

OVERSIGT OVER FAMILIEN BORRIES PÅ MANDSSIDEN

11. generation	Feldbereder Børge Børgesen	1648–1709
	& Johanne Hansdatter	1674–1711
10. generation	Brygger Nicolai Børgesen	1679–1712
	& Inger Nielsdatter Holm	1684–1749
9. generation	LægeNielsBørgesen/Nicolaus Borries	1706–1744
	& Sophia FlorentinaSchweiker	1707–1796
8. generation	Læge Ernst Heinrich Borries	1740–1813
	& Dorothea Charlotte Masius	1740–1808
7. generation	Grosserer Carl Philipp Borries	1779–1840
	& Christiane Lütken	1789–1897
6. generation	Forpagter Carl Philipp Borries	1822–1914
	&Mette Marie Elisabeth Worsaae	1825–1895
5. generation	Sygehuslæge Carl August Borries	1853–1924
	& Sophie Marie Bang Hassing	1854–1919
4. generation	Overlæge Gustav V. Theodor Borries	1887–1956
	& Astrid Elisabeth Marquardt	1901–1969
3. generation	Forfatter, rejseleder Erik Niels Borries	1937–
	Kontorassistent Elisabeth Borries	1934–
	Ergoterapeut Ingrid Borries	1943–
2. generation	Chefprogrammør Michael Borries	1954–
	Cand.mag. Nikolaj Borries	1973–
1 generation	Ph.D. Student Oscar Borries	1986–

Den danske Familie Borries

1706-1943

Dens Oprindelse - Dens Historie - Dens Medlemmer

Af Dr. med.

G. V. Th. Borries

Overlæge ved St. Josephs Hospital

STORE NORDISKE VIDENSKABSBOGHANDEL
KØBENHAVN 1954

HISTORIER OM SLÆGTEN BORRIES

Indledning

Hvis man – som min far gør det i sin bog DEN DANSKE FAMILIE BORRIES FRA 1706 TIL 1943 – regner dr.med. NICOLAUS BORRIES for familiens stamfader, fordi han som den første i slægten latiniserer sit døbenavn Niels Børgesen og bruger navnet Borries som sit slægtsnavn, er der indtil i dag født 78 børn, heraf 40 sønner.

8. generation

Stamfaderen NICOLAUS BORRIES' eneste søn, ERNST HEINRICH BORRIES, havde 7 sønner. Heraf døde 1 som barn, 3 var ugifte, 1 gift men barnløs. Kun 2 af sønnerne efterlod sig børn, og det var netop disse 2 sønner, som fra Rügen i Tyskland flyttede til Danmark, så vores families mandslinje allerede med dette slægtsled uddøde i Tyskland.

7. generation

De 2 sønner, som førte navnet til Danmark var grosserer PHILIPP BORRIES, som tog bolig i København, og grosserer CHRISTIAN BORRIES, som slog sig ned i Helsingør.

HELSINGØR-BORRIES havde ligesom sin far 7 sønner, hvoraf 2 døde som børn, 2 var ugifte, og 3 var gifte og efterlod sig børn: 1) HEINRICH BORRIES, som havde 5 sønner, hvoraf 1 døde som barn, 3 var ugifte og 1 var gift men barnløs. CHRISTIAN BORRIES, Newcastle, som fik sønnen CHRISTIAN, hvis søn der intet vides om. HERMANNUS BORRIES, som havde 2 sønner, der begge døde barnløse. Dermed uddøde Helsingørgrenens mandslinje.

KØBENHAVN-BORRIES havde 5 sønner, hvoraf 1 døde som spæd, 2 var ugifte, 1 gift men barnløs, og kun 1, forpagter på Søholm PHILIPP BORRIES, fik børn.

6. generation

Denne består alene af PHILIPP BORRIES, Søholm, som fik 6 børn, heraf 4 sønner. 1 søn, læge THEODOR BORRIES var ugift, mens de 3 andre, læge CARL BORRIES,

bogholder PHILIPP BORRIES, og landmanden GUSTAV BORRIES, alle efterlod sig sønner

5. generation

Denne består af 1) bogholder PHILIPP BORRIES, som fik 1 datter og 1 søn, sognepræst PHILIPP BORRIES. 2) Landmand GUSTAV BORRIES, som fik 1 datter og 1 søn PHILIPP, som døde ugift i USA. 3) Læge CARL BORRIES, som fik 4 børn, heraf 3 sønner, nemlig fotograf PHILIPP BORRIES, der døde ugift 28 år gammel, CARL BORRIES, der døde som spæd, og læge THEODOR BORRIES, som fik 2 døtre og 1 søn, ERIK BORRIES. Indtil Eriks fødsel i 1937 var min far og præsten i Hammer således de sidste mandlige efterkommeren efter bryggeren i Nørregade.

4. generation

Denne består af 1) Præsten i Hammer PHILIPP BORRIES, som fik 3 døtre, THORA, SOLVEIG og RUTH BORRIES. 2) Læge THEODOR BORRIES, min far, som fik 2 døtre, ELISABETH og INGRID BORRIES, samt 1 søn, ERIK NIELS BORRIES.

3. generation

Denne består alene af min bror, forfatter og foredragsholder ERIK BORRIES, som er barnløs, og med han uddør slægtens direkte mandslinje. At der alligevel stadig lever bærere af slægtsnavnet BORRIES skyldes 3 forhold.

- At min søster INGRID (Sys) er ugift, hvorfor hendes eneste søn bærer navnet NIKOLAJ BORRIES
- At min yngste søn efter skilsmissen flyttede ind hos mig og tog navneforandring, så han i dag hedder MICHAEL BORRIES.
- At præstedatteren THORA BORRIES, gift Hauder, fik 2 døtre, Anne og Bente, samt en søn Michael, der fik 3 børn, hvoraf sønnen hedder ARTHUR BORRIES HAUDER.

2. generation

Slægtsnavnet BORRIES videreføres af de kvindelige efterkommeres børn. 2. generation af slægten BORRIES består derfor af 1) min søster Ingrid's søn NIKOLAJ BORRIES, som har en datter Isabella og 2) min søn MICHAEL BORRIES, som har en søn OSCAR.

1. generation

Denne generation består alene af MICHAEL BORRIES søn, OSCAR BORRIES, som har en datter, Lilje.

Den tyske familie Borries

Der findes i Danmark en del mennesker af samme navn som os, og stavet på samme vis. De stammer oprindeligt fra Minden, og kaldte sig von Borries. De af deres efterkommere, som udvandrede til Danmark, har droppet "von" og kalder sig blot Borries. Jeg har på et tidspunkt talt med Christina Borries, som har forklaret om sine familieforhold. Denne familie er altså ikke beslægtet med vores danske familie Borries.

Min far indleder sin bog med at fortælle, at efter en gammel tradition skulle den danske familie Borries være beslægtet med den tyske adelsfamilie von Borries, som kan føres tilbage til den tyske by Minden i det 13. århundrede. Et sted står noget om at Søholm-Borries på et tidspunkt besøgte denne familie, og præsten i Hammer har skrevet en bog om slægtens våbenskjold. Sjovt nok blev et barnebarn af Helsingørslinjen, Cecilie Elisabeth von Homeyer, indgiftet i denne tyske adelsslægt.

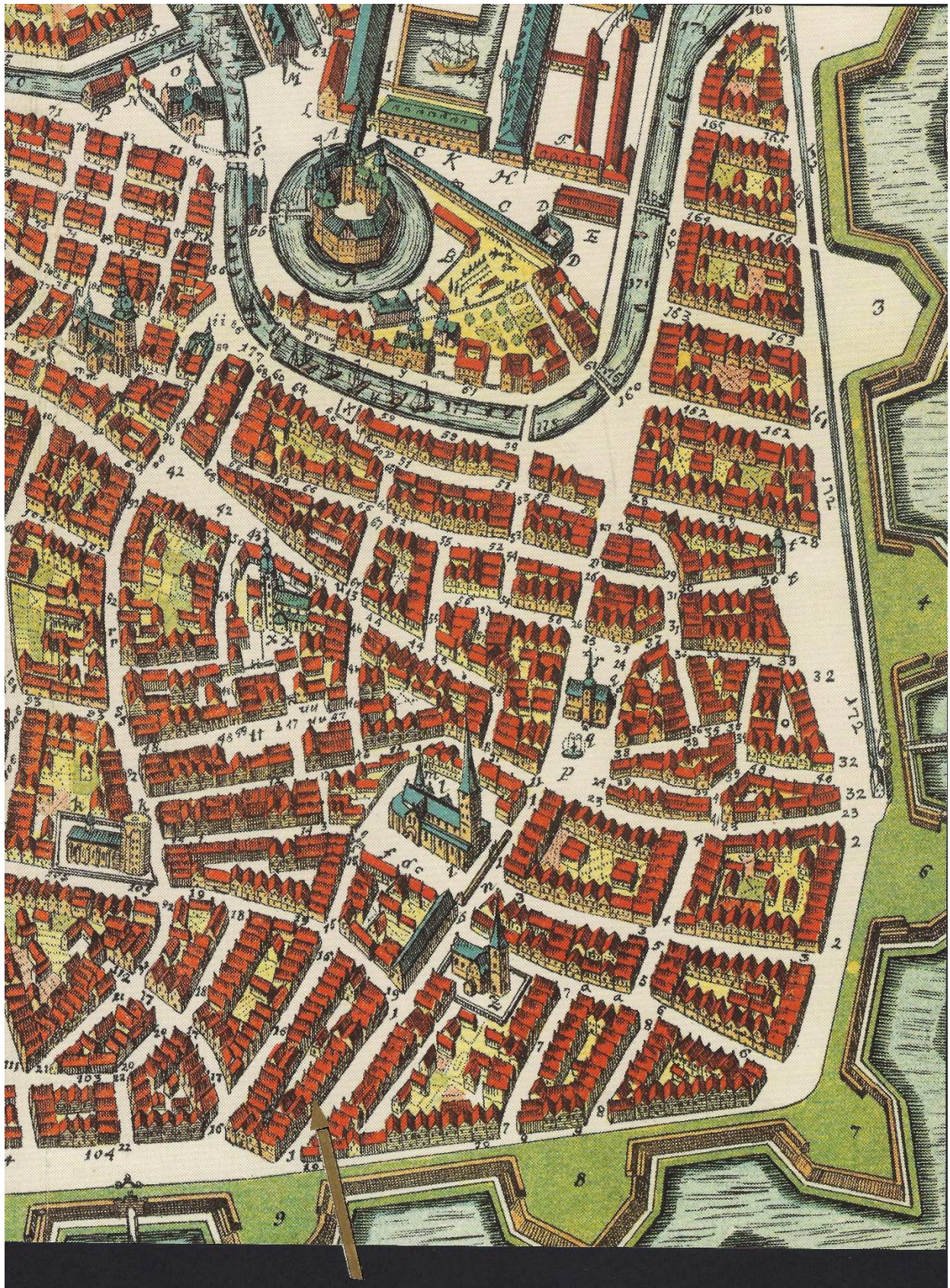
Wikipedia fortæller, at Borries er navnet på en westfalsk nedersaksisk adelsslægt fra patricierbyen Minden, som besad høje stillinger og erhvervede store landområder, dels ved dygtighed, dels ved at gifte sig ind i andre adelsslægter. De har en fint våbenskjold med hundehoveder omgivet af en masse pynt indhugget i en stor sten – Borries-stenen – foruden at en gade i byen er opkaldt efter denne fornemme adelsslægt.

Vejskilt i Minden

Borries–Stenen i Minden

Peder Hansen Resens Paradekort over Kjøbenhavn 1764.

DEN DANSKE FAMILIE BORRIES

KAPITEL 1

BRYGGEREN PÅ NØRREGADE

Min far har i sin bog, DEN DANSKE FAMILIE BORRIES, taget udgangspunkt i Nicolaus Borries som værende familiens stamfader, fordi denne var den første der tog navnet BORRIES. Jeg har i min beretning om familien valgt at tage mig udgangspunkt i hans farfader, som er den tidligste jeg har kunnet finde frem til i denne gren af familien.

11. GENERATION

768. Feldbereder Børge Børgesen 1648–1709

Feldbereder Børge Børgesen og hans familie bor Vestergade 24. Som det gælder for så mange andre grunde i Vestergade havde kirken ejendomsret over jorden, og denne grund tilhørte i 1300 tallet kirken. Men ved reformationen, da kirkens ejendomme tilfaldt kronen, overlod kongen 1552 huset til kgl. Plattenslager Hans Dornitzer. Stedet fungerede da som avlsgård med opstaldede tyre, og samtidig foregik der livlig prostitution i huset.

Den nuværende lille grund nr. 24 blev udskilt fra nr. 22 efter 1593. 1645 var huset ejet af en kobbersmed. Hans enke levede til 1678 og året efter overtog feldbereder Børre Børresen ejendommen. En feldbereder er en garver, der bruger fedtstof, og ikke bark, til forarbejdning af skind.

Den 2. juli 1679 bliver Børge Børgesen og hans hustru Johanne Hansdatters lille søn døbt i Frue kirke og får navnet NICOLAI. Året efter fødes datteren Anne Elisabeth, i 1780 får familien endnu en datter, Gunhild, og 2 år senere datteren Bodild.

Da Feldbereder Børresen dør i februar 1709 og hans hustru 2½ år senere i oktober 1711, overtager sønnen Nicolai Børgesen og hans svoger, hørkræmmer David Johan Berentz (gift med søsteren Anna Elisabeth Børresen) ejendommen

Vestergade 24, som igen afhændes 1712 i forbindelse med Nicolai Børgesens død.

10. GENERATION

384. Nicolai Børgesen 1679–1712

Nicolai Børgesen blev uddannet som brygger, og 22 år gammel køber han den 9. maj 1701 bryggergården i Nørregade 227 (nu 28/Fiolstræde 17) for 2.200 rigsdaler. Den 22 juni samme år løser han borgerskab som brygger.

Hele Københavns indre by havde i 1640 114 bryggergårdlicenser. Omkring 50 fandtes i Nørre kvarter og på Gammel Torv. Man tror at grundvandet her var af bedre kvalitet, men det kan også have haft sin betydning, at de rigelige vandmængder, der var brug for, kom ind med underjordiske ledninger, både af Vestergade og af Nørregade.

Den 9. august 1701 bliver Nikolaj gift i hjemmet med Inger Nielsdatter Holm, datter af brygger i Slutterigaden 10 "*paa Hjørnet af det nye Torff*", Niels Olesen Holm og hustruen Ellen. Jeg kender ikke Nikolaj Børgesens børns fødselsdatoer, kirkebogen oplyser kun dåbsdag. I de følgende år kommer et barn regelmæssigt hvert andet år: Johanne i 1702, Ellen i 1704, Niels i 1706. I oktober 1708 kommer Gundel til verden, men dør kun 3 måneder gammel i januar 1709. Året efter i 1710 fødes Bodild, og 2 år senere i 1712 kommer den mindste dreng, som opkaldes Børge efter sin farfar.

33 år gammel, og kun 5–6 uger efter det sidste barns fødsel, dør Nicolaj Børgesen og den 6. december bliver han begravet "*i dend Brede Gang i sin slg. Fader Børge Børgesen Feldbereders arvelig murede grav om aften ved 3 slet. Svag 3 år af svindsot*". Et halvt år senere, den 20. maj 1713, dør også spædbarnet Børge, kun $\frac{3}{4}$ år gammel.

Inger Nielsdatter sidder nu enke med 4 små børn at forsørge. For at kunne videreføre bryggeriet gifter Inger Nielsdatter sig den 3. oktober 1713, kun 10 måneder efter mandens død, med den 2 år yngre bryggersvend Johan Schlichtkrull, som overtager bryggeriet.

Et forbavsende stort antal af Inger Nielsdatter Holms slægtninge er bryggere, begge hendes mænd, hendes far, Niels Olesen Holm, hendes farbroder Hans Olsen Holm og hans 2 sønner, Ole Holm, der var brygger i Vestergade, og Svend Holm, der var brygger i Magstræde. Oles svigerfader var brygger Hans Pedersen, Corsøer. Også 2 af hendes brødre, Michel og Peder var bryggere. Michels hustrus søster var gift med brygger Niels Fussing i Vestergade, og Inger Nielsdatters ældre søster Cathrine Nielsdatter Holm var gift med brygger Poul Hellesen på Nørregade. Dennes 2 sønner af 1. ægteskab, Jens og Helle Povelsen Hellesen, var begge bryggere hhv. i Sluttergade og Kongensgade. Poul Hellesens datter af 2. ægteskab, Bente, var gift med en brygger der mærkeligt nok hed Hans Christian Borris, som ligeledes var søn af en brygger, nemlig Christen Jensen i Vestergade. Men af Inger Nielsdatters egne børn blev ingen bryggere, og det viser der sig at være en rigtig god forklaring på.

I ægteskabet med Johan Schlichtkrull får Inger Nielsdatter Holm yderligere 10 børn. Året efter brylluppet kommer Maren, som dør da hun kun er 1 år gammel. 2 år senere fødes Christoffer, som når at blive 5 år, før også han dør. 3. juni 1717 har Inger Nielsdatter og Johan Schlichtkrull igen en datter til dåben. Hun opkaldes efter sin døde søster, men dør året efter. I sommeren 1718 fødes sønnen Nicolaj, som opkaldes efter Inger Nielsdatters første mand, Nicolaj Børgesen. Nicolaj Schlichtkrull bliver cand. theol., og dør først 1760, 48 år gammel. 1719 kommer Oluf/Ole, som bliver præst i Stadil og lever til 1802.

1721 får parret igen en lille pige, som også døbes Maren. Hun når at blive voksen, bliver gift med vinhandler Christian Clausen Biel og dør 1785. 1723 kommer igen en lille pige, Cathrine, som dør da hun kun er 7 år gammel. Året efter i 1724 får bryggeren og hans hustru en lille dreng Christoffer, som senere bliver urtekræmmer og konditor og lever indtil 1797. I september 1725 kommer endnu en lille pige Anne, som bliver gift med brygger Rasmus Schøtt og lever indtil 1755. Det sidste barn er Christian, født om sommeren 1727. Lille Christian bliver kun 2 år gammel.

Det er ikke de eneste ulykker, der rammer familien i disse år, hvor livet i den stinkende hovedstad medførte stor dødelighed, især blandt børn. I efteråret 1728,

hvor spædbarnet Christian kun er lidt over 1 år gammel, går det for alvor galt for familien, og for rigtig mange familier i det indre København.

Onsdag, den 20. oktober først på aftenen udbryder der brand i et hus, næsten lige ud for Vesterport. På hjørnet af St. Clemensstræde ud mod Vestervold lå et hus, ejet af Boye Hansens enke Signe. *"Det var en lang, lav bindingsværksgård med 4 lejevåninger, som beboedes af en hønsekræmmer, en bødker, en snedker og en marketender Peder Rasmussen. Hos denne sidste opkom ilden, men om dennes årsag vides intet sikkert, thi den almindelige version, at et barn tabte et brændende lys blandt hø og høvlspåner, er ikke ubetinget troværdig. Enkelte kilder forsikrer, at ulykken tvært imod skyldes forældrenes uforsigtighed ved lysestøbning, men at de angav barnet for at unddrage sig den hårde straf, hvortil de vare hjemfaldne. Derfor taler også at de en tid søgte at holde ilden hemmelig, indtil flammerne slog ud af taget og den lige overfor ved Vesterport posterede vagt slog alarm.*

Der var vel imidlertid endnu ingen, som endnu frygtede for alvorlig fare, thi man troede at have et velordnet brandvæsen. Man skulle synes en sådan voldsom brand var umulig i en by med fortræffelig brandordning, i en by med mange kanaler, brønde, pumper og springvand, med en garnison på 8000 mand, 4000 matroser, og et borgerskab på 3000 mennesker, og hvor desuden kongen selv med sine ministre, generaler og regeringskollegier var tilstede".

Således gik det sædvanligvis til ved en ildebrande: Stormklokkerne lød fra byens kirketårne, trommerne gik i gaderne for at samle brandmandskabet, lygter blev udhængt fra husene, heste galoperede af sted med sprøjter, sluffer (hestetrukne slæder til at transportere vandtønder til sprøjterne), vandkar, brandstiger og deslige, kort sagt, hele byen kom i hast på benene.

Imidlertid varede denne gang en rum tid før brandfolkene mødte. Thi de sad omkring på værtshusene og svirede efter en sprøjteprøve, og da man endelig havde fået dem samlede, var de – som de på sådanne dage plejede at være – beskjenkede. Hertil kom, at der manglede al overordnet ledelse. Holmens matroser, der på den tid som nu, ydede en virksom hjælp ved slige ulykker, kom ikke, fordi Holmens chef til alt uheld var beruset. Soldaterne lod man den hele nat og den følgende dag stå ud på "Grønland" for at vente på nærmere ordre. Den

gamle Stadshauptmand var apoplektisk, og hans afløser, kaptajn Voller af Nørrekompagniet, manglede al erfaring. 'Brandmajor Daniel Prejsler var uduelig, og om politimester Hans Himmerich fortælles det, at han overvældet af begivenhederne hen af morgenstunden trøstede sig ved flasken, og derefter begav sig ud på tømmerpladserne for at sove rusen ud.

Det allerværste var dog at der manglede vand, thi netop dagen i forvejen havde Vandkommissionen besluttet at anlægge nogle rør uden for byen, hvorfor 5 af byens 12 kvarterer var uden vandforsyning. Det faldt ingen ind, at man ved at hugge hul i hovedrenderne, der førte gennem volden, straks ville have haft en tilgang på flere tusinde tønder vand. Hinsides volden, i brandstedets umiddelbare nærhed, lå Stadsgraven, men kommandanten, general Sponeck, nægtede i henhold til sine instrukser hårdnakket at åbne Vesterport af frygt for at de hvervede soldater skulle desertere, og på kanalerne tænkte ingen. Man undskyldte sig senere med at "*saltvand ikke slukker ilden så godt som fersk*".

Kommandantens holdning bevirkede desuden, at byen ikke fik den hjælp udefra, som blev tilbudt, thi han vægrede sig bestemt ved at lade den store mængde vogne og mandskab, som ilede til fra omegnen, slippe ind. Præses i Politi- og kommercie- kollegiet, gehejmeråd Christian Frederik Holsteinrådet, som stillede med 60 mand og 40 vogne fra sit gods Cathrinebjerg, og regimentsskriveren fra Københavns amt, der ligeledes mødte med mange vogne, måtte holde uden for Vesterport torsdag morgen og formiddag, og derpå køre hjem med uforrettet sag. Først torsdag middag blev portene åbnede efter kongens - Frederik 4. - befaling, men da stod en stor del af staden i flammer.

I det snævre St. Klemensstræde og i de tilstødende gyder, på Gammel Torv og i Vestergade herskede den største forvirring og trængsel. Vognene kunne hverken komme frem eller tilbage. Mandskabet havde ikke plads til at tumle sprøjterne, nysgerrige strømmede til og folk begyndte at flytte deres bohavede og øvrige ejendele. Man hørte forbandelser, eder og trusler blandet med jammer og klage, og uophørligt lød råbet: Vand! Vand! Kl. 8 brændte det i begge sider af St. Klemensgade, kl. 9 i begge sider af Vestergade, kl. 10 på Gammel torv, hvorfra ilden med rasende hast dreves over i Larsbjørnsstræde, Studiestræde og St. Pederstræde.

Man havde håbet at ilden ville indskrænke sig til det angrebne kvarter og standse ved Nørrevold, men mellem kl. 10 og 11 om aftenen opstod der en ny og frygtelig ildløs i en bryggergård på Nørregade. Snart stod bryggergården i lys lue, og ilden forplantede sig til nabogårdene. Denne ild var særlig farlig, thi på Nørregade fandtes ikke mindre end 12 store bryggergårde med vældige brændeoplag. Samtidig gik den stærke blæst mere vestlig og bar ildens fulde magt ind over byen. Byen var indhyllet i røg og damp, luerne slikkede mod himlen så højt at de kunne ses i Roskilde og Kjøge. En tæt ildregn faldt uophørligt og blev af blæsten drevet langt ud over det omliggende land og ud i sundet. Menneskenes råb og skrig, fortvivlelse og gråd overdøvedes af de faldende mures bragen og flammernes hvislen. Der herskede nu total rådvildhed og forvirring, al kommando ophørte. Kommandant Johan Schrader søgte tilflugt i Kastellet og de fleste andre ledende mænd drog hjem til deres huse for at bjerge deres ejendele.

Da brandfolkene så dette, smuttede de også bort, for om muligt at bjerge deres egne sager. I 3 timer havde de brandfolk, der var blevet tilbage ved sprøjterne, hindret ilden i at overskride Nørregade, men nu måtte de rømme pladsen. Ilden på Nørregade blev overladt ganske til sig selv, og det er betegnende at man anbefalede soldaterne at gå hjem til deres kvarter og bringe deres sager i sikkerhed.

I løbet af natten til lørdag lagde vinden sig og samtidig blev 36 udvalgte ejendomme revet ned for at danne brandbælter. Det bevirkede at ilden stoppede ved hjørnet af Gothersgade og St. Regnegade. Længere mod vest havde Amagertorv og St. Nicolaikirke været truet. Men ilden blev stoppet ved Amagertorv, hvor kun 3 ejendomme gik tabt. På kortet ses de brændte kvarterer markeret med gult.

Tabet var uhyre og elendigheden var stor. Branden havde lagt 1670 huse i aske, eller over 2/5 af byen i ruiner, thi kun 2417 huse var i behold, og antallet af husvilde familier angives til 3650. Den afbrændte del af byen havde for en del været tæt bebygget og beboet af et stort antal næringsdrivende og håndværkere, hvorfor disses tab var stort. Ikke mindre end 60 bryggergårde og bryggeriernes berømte Laugshus gik op i luer, og samme skæbne havde mange brændevinsbrænderier og vinhandlergårde.

Elendigheden efter branden var ubeskrivelig. Mange husvilde, rige og fattige mellem hverandre camperede under åben himmel på voldene eller i kongens have, eller søgte ly bag hældende mure, og var ved at omkomme af kulde og sult. Byen havde ikke længere plads til sin befolkning og det skortede på levnedsmidler. Først og fremmest gjaldt det om at afhjælpe den øjeblikkelige nød, og at skaffe den overflødige befolkning, især de fattige, bort.

Magistraten lavede en oversigt over de skånede dele af byen hvoraf det fremgik at 8.749 personer fra de brandramte dele havde fundet logi i de skånede dele. Man vurderer, at op mod 15.000 var blevet hjemløse, dvs. omkring 20% af Københavns befolkning, der var på ca. 70.000 personer. Antallet af sårede og omkomne kendes ikke.

Men hvor er brygger Johan Schlichtkrull og hans familie blevet af? Vi finder dem på den før omtalte liste over husvilde, som havde fundet logi hos ejere af skånede ejendomme, i St. Annæ Qvarteers østre del, Nye Canall nr. 3. Huset ejes af Christoffer Nelling, og husstanden består mand, kone samt 2 fattige umyndige børn. Hos dem logerer *"Johan Henrich Schlichtkrull, brøgger, tilforn (hidtil) boende i Nørregade, er brent for, lever af det hand har rædet af ilden"*. Bryggerens husstand består nu af mand, kone, 8 børn, en "myndling" (en umyndig slægtning) og en amme".

På magistratens liste over brændte ejendomme er bryggeriet registreret. Det har til gaden bestået af 4 fags bindingsværk, 9 alen i bredden, mod syd 16 $\frac{3}{4}$ alen, mod nord 17 $\frac{1}{2}$ alen og bagtil 8 $\frac{1}{2}$ alen. Det oplyses at ejerens myndling, Ingeborg Povelsdatter, har pant i ejendommen på 387 rigsdalen. Ingeborg må være datter af Inger Nielsdatters søster, Cathrine, som var gift med brygger Poul Hellesen på Nørregade.

Herefter mister jeg sporet af bryggerens families videre skæbne i de følgende år. Johan Schlichtkrulls død den 20. maj 1742 og hans begravelse den 26. maj er i Vor Frue Kirkes Liigbog opført som: *"Sl. Johan Henrich Schlichtkrull, gammel 56 år, fra Nørregade. I hans Fader sl. Christoffer Schlichtkrull muldgrav i den smalle mandgang ved de lange mandstole nr. 14, 15 og 16"*. Ordlyden antyder at det efter branden atter er lykkedes ham i et vist omfang at etablere sig som brygger i Nørregade.

Da Inger Nielsdatter Holm 7 år senere i 1749 dør, er 11 af hendes 16 børn døde, herunder alle 6 børn af 1. ægteskab. Det fremgår af skiftebrev af 1752, at hun overlever af 5 børn af 2. ægteskab, nemlig 3 sønner, af hvilke 2 var præster og 1 var sukkerbagersvend, samt 2 døtre, Maren, enke efter vinhandler Christian Biehl, og Anne, gift med brygger Rasmus Schjøtt. I Skiftebrevet gøres rede for boets beholdning, samt afdødes arvinger. "Boets beholdning kommer til deling mellem ... Inger Nielsdatter Holms samtlige efterlevende børn og arvinger, som befinder sig at være trende i live værende sønner, og en afdød søns efterlevende børn, samt tvende i live værende døtre –".

Vedrørende den afdøde søn og hans børn står senere i dokumentet. *"4) den fjerde søn, afdøde doktor Nicolaj Børresen, avlet i den salig konens først ægteskab med for længst afdøde Nicolaj Børresen, hans efterladt tvende børn, tilfalder nu i den førnævnte afdøde faders sted en broderlod eller 1/5" Efter forskellige fradrag bliver tilbage lidt over 234 rigsdaler "hvoraf sønnen Ernst Heinrich Borries tilfalder en broderlod eller 2/3, og datteren Juliane Cathrine Borries, 12 år gammel, tilfalder en søsterlod eller 1/3".*

Skifteretten nævner ikke med et eneste ord, at sønnen doctor Nicolai Børresen er identisk med Nicolaus Borries, hvorfor dennes børn hedder Borries. Latinisering af navne var på den tid uhyre almindeligt blandt akademiker, og studenter indførtes på latin i universitetsprotokollen, så det har man ikke set noget bemærkelsesværdigt ved. Men dette er første gang navnet Borries dukker op i forbindelse med bryggerfamilien på Nørregade. Da det nu er dokumenteret at Niels Børresen er identisk med Nicolaus Borries, anses denne for slægtens stamfader.

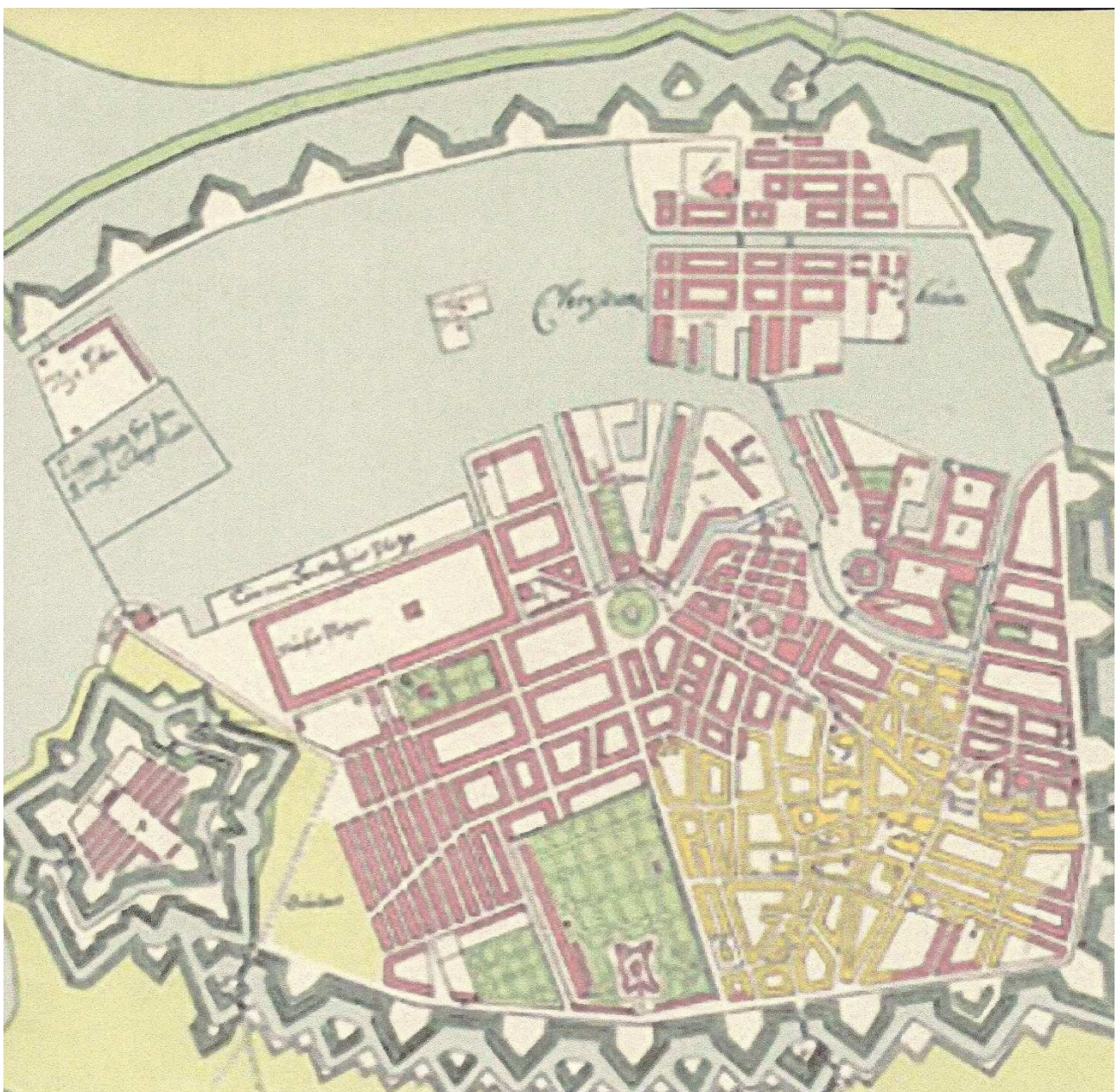
Kortet forrest er Peder Hansen Resens "paradekort", stukket 1674. Kortet er fra Hanne Fabricius' bog "Gader og Mennesker i middelalderens og renæssancens København". Bogen fortæller om København fra den spæde start i omkring år 1000 og indtil 1600tallet, og beskriver detaljeret og med mange illustrationer huse og beboere i hver eneste gade i datidens København.

Den gyldne pil viser bryggergårdens placering i Nørregade, i dag lige over for Folketeatret. Følger man Nørregade fra Nørrevold forbi bryggergården, ses til højre først Sct. Petri Kirke. Lidt længere fremme ses på venstre side Vor Frue

Kirke, og gaden munder ud i Gammel Torv med byens rådhus, der i dag er væk, samt springvandet, der ligger der endnu.

Følger man Købmagergade fra den udspring på Nørrevold op mod strøget ses på venstre side Rundetårn. Øverst i kortet ses det gamle Christiansborg slot.

Beretningen om Københavns brand er dels fra Wikipedia, og dels et uddrag af en 32 sider detaljeret beskrivelse af branden af Carl Bruun (1846–1899) på www.eremit.dk. Kapitel 6: "Ildebranden af 1728 og Frederik d. IV's sidste regjeringsår".

Ildebrandens omfang 1728

DISSERTATIO IN AVGVRALIS CHYMICO-MEDICA
DE
**SALE MEDICINALI
CAROLINARVM**

QVAM
FAVENTE SVMMO NVMINE
IN ALMA REGIA FRIDERICIANA
PRÆSIDE
DN. FRIDERICO HOFFMANNO
ACADEMIÆ ET ORDINIS MEDICORVM SENIORE
ET h. t. DECANO

PRO GRADV DOCTORIS
SVMMISQVE IN MEDICINA HONORIBVS AC PRIVILEGIIS
MORE MAIORVM RITE CAPESSENDIS

Al d. Maji Anni MDCCXXXIV.
PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI
SVBIIICIT

NICOLAVS BORRIES
HAFNIA DANVS.

HALÆ MAGDEBVRGICÆ
TYPIS IOHANNIS CHRISTIANI HILLIGERI, ACAD. TYPOR.

Titelbladet til Nicolaus Borries' disputats
Det kgl. Bibliotek

KAPITEL 2

SLÆGTEN BORRIES´ STAMFADER

LÆGEN PÅ RÜGEN

9. GENERATION

192. Niels Børgesen/Nicolaus Borries 1706–1744

Om Nicolajs barndom vides intet, men 1731 dukker han op i Halle an der Saale i den preussiske provins Sachsen for at påbegynde medicinsk studium. Det oplyses i den forbindelse at han i 4 år har været i apotekerlære i Flensborg, Stralsund, Vismar og Breslau. Det tyder på at han i forbindelse med at bryggergården nedbrænder i 1728 – eller måske kort tid før – har forladt København for at påbegynde sin uddannelse i Tyskland.

Så skifter han pludselig kurs og dukker op i Halle uden nogen som helst subsistensmidler, men agter alligevel i en alder af 25 år – en alder hvor de fleste læger har afsluttet deres uddannelse – at påbegynde det medicinske studium, tilmed hos den beundrede og forguede professor Hoffmann, der regnedes for en stormester inden for europæisk medicin.

Et brevkort poststemplet 19.10.1891 oplyser, at zoologen Hermannus Borries har forespurgt det Kgl. Friederichs–Universitet i Halle–Wittenberg om hvornår Nicolaj Borries var indskrevet som studerende, og som svar oplyses at i deres Universitetsalbum under den 4. oktober 1731 ses følgende indregistrering:

Nicolaus Borries Haf. Dan. Med.

”Ovennævnte er altså opført på universitetets fortegnelse over studerende. Derimod kan om hans kvalifikationer (promotion) til at opnå adgang til det medicinske fakultet intet oplyses, fordi akterne fra den tid ikke mere er tilgængelige”, oplyser universitetet.

Det at Niels Børgesen pludselig kalder sig Nicolaus Borries skriver min far en del om. Han skulle jo indskrive sig på latin, men valget bærer præg af at han måske

på forhånd ikke helt har gjort sig klart på hvilken måde han ville latinisere sit navn. Børgesen er jo ikke let at få til at lyde som latin, ej heller Niels. Senere fandt han åbenbart kombinationen af fornavn og efternavn så uheldig, at han fortrinsvis brugte sin fars navn Nicolai.

Efter ankomsten til Halle i 1731 studerede han under den berømte professor Friederich Hoffmann (1660–1742) hvis navn er knyttet til Hoffmannsdråberne. Man kan tænke sig at Hoffmann er blevet noget forundret, da der blandt de 15–16 årige studenter, der samtidig påbegyndte studiet, optrådte en 10 år ældre mand, der tilmed var helbefaren inden for farmakologi og kemi. Han viser ham en del opmærksomhed og skaffer ham understøttelse til at gennemføre studiet så han 3 år senere kan promoveres som doktor.

Af dennes hyldestord i disputatsen fremgår det, at Niels Børgesen ved sin ankomst til Halle var velfunderet i farmaci og kemi, fuld af energi og ludfattig. Takket være Hoffmann og andre modtog han så megen understøttelse, at han kunne gennemføre studiet. I løbet af 3 år afsluttedes hans uddannelse med, at han erhvervede den medicinske doktorgrad.

Det var nærliggende at han hentede sit emne fra farmacien, i hvilken han jo i forvejen var velbevandret. Tilmed var farmakologi Hoffmanns hjertebarn. Disputatsen handler om Carlsbadersalt. Dens titel lød: "Dissertation inauguralis de SALE MEDICINALI CAROLINARIUM", og den forsvaredes den 22. maj 1734 under Hoffmanns forsæde.

Et eksemplar findes på det Kgl. Bibliotek i København. Titelbladet ses her. Bagest findes efter den tids skik og brug nogle unummererede sider, som intet har med det videnskabelige indhold at gøre, men består af hyldestskrivelser fra kolleger og venner. Af særlig interesse er den førnævnte hyldest fra professor Hoffmann. Oversat lyder den:

"Præses (Hoffmann) hylder den ædle og udmærkede hr. kandidat... Derfor kan jeg ikke noksom rose din flid i dette studium, hvilken den foreliggende dissertation viser på en strålende måde. Du kom til os for 3 år siden, velbevandret i den farmaceutiske-kemiske videnskab, og med stor iver hengav du dig til studiet af lægekunsten, af hvilken grund vi – også i betragtning af din elskværdige karakter

- des mindre har taget i betænkning at hjælpe dig, blottet som du var for alle hjælpemidler - såvel ved imødekommenhed som ved understøttelse i rigt mål, og, da vi har lært dig at kende som en duelige praktiker, at smykke dig med doktorværdigheden. Giv da Gud at du må opfylde, ja, langt overtræffe de forhåbninger, som de fleste nærer om dig og for dig, og at du må arte dig således, som alle og enhver der har iagttaget din flid og dit tjenstvillige sind, spår at du må blive. Kun en stakket tid har jeg tilbage at leve (Hoffmann var 74 år) Men ingen lejlighed skal jeg dog forsømme at prise dit nidkære sind. Lev vel. Givet (skrevet) på museet, den 22. maj 1714".

I denne overordentlige velvillige ros fra Hoffmann må naturligvis en del trækkes fra. Det var tidens mode at formulere sig i superlative vendinger i et snørklet sprog. Alligevel synes tonen at vise at Hoffmann har været særdeles tilfreds med sin elev, og også fremover vil hjælpe og støtte ham.

Nicolaj Borries, som nu var 28 år, havde dermed afsluttet sin uddannelse, og skulle nu skabe sig et levebrød. Herom skriver hans sønnesøn hofråd Carl Borries i Greifswald: *"Efter hvad vores afdøde far Ernst Heinrich Borries har fortalt, at da vores farfar blev rådet af sine velgørere - den førnævnte professor Hoffmann og Beym Mengel - som mente at fremtidsudsigterne var bedre i Bergen på Rügen som distriktslæge i grevskabet Putbus".*

Når han skønt udlænding, så hurtigt efter promotionen opnåede et embede, kan det vel antages, at Hoffmann ikke alene har rådet ham, men også lagt et godt ord ind for ham. Afrejsen til Rügen er formentlig sket ret snart efter doktorpromotionen, for allerede den 2. november samme år holder han bryllup i Putbus med distriktslæge Andreas Schweikers datter, Florentina Schweiker.

Med ansættelsen som embedslæge, godslæge og praktiserende læge synes Nicolai Borries at have fået en god start på livet. Han bliver gift og sætter 2 børn i verden. Men i øvrigt vides intet om hans tilværelse på Rügen, for den bliver brat afbrudt ved hans alt for tidlige død den 8. februar 1744, i en alder af knap 38 år.

I 1930'erne besøgte sognepræst i Hammer Philipp Borries og hans kone gravstedet i Bergen, og fandt, at graven stadig var bevaret. Min søn, Michael Borries besøgte for nogle år siden Bergen og fik ved den lejlighed lov til at se kirkebogen, hvor

han fandt Nicolai Borries' død registreret. Han tog et foto af den pågældende side, som jeg senere har fået tydet og oversat af en dame, der er skrap til den slags. Man kan undre sig over understregningen, men Michael gør opmærksom på at det ikke er hans værk, sådan så den ud. Det lille notat til venstre er helt ulæseligt, men arkivaren forklarede Michael, at der stod noget med at først blev Nicolai Borries syg. Så gik det lidt bedre, men så fik han et tilbagefald og døde. Teksten lyder i oversættelse:

d. 8. februar Träptau

Doktor Niclas Borries, Land-

Fysikus ringet af med 4 slag.

D. 9. februar ringet som de har bestilt.

d. 10 igen 4 slag. 11. igen 4 slag

d. 12 blev han begravet i

den nordre gang, hvor hans børn

er begravet, ??? nav-

neoffer, forudgået 12 slag

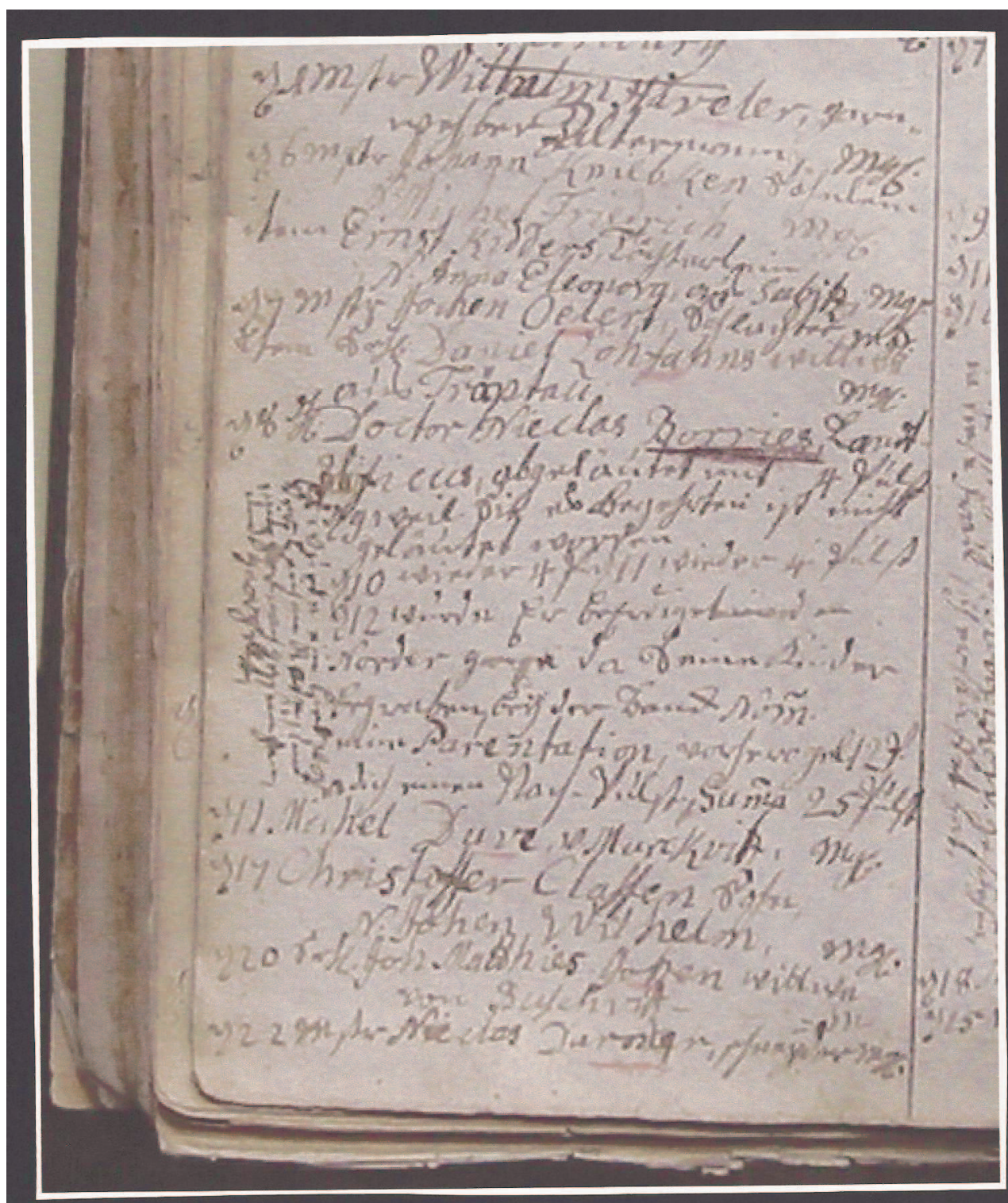
??? - slag. Summa summarum 25 slag

Bem. fraoversætteren: Desværre er der spørgsmålstejn, men der står altså, at der blev ringet for ham den 8., den 9., den 10., og den 11. At han er begravet den 12. samme sted som hans børn, at der er bragt et navne offer, og måske står der i sidste linje noget med lys. Vi formoder at det er klokkerens regnskab.

Efter Nicolai Borries død er hans enke, den kun 37 årige Florentina alene med 2 små børn, den 6 årige datter Juliane og den 4 årige søn Ernst. 3 år senere gifter Florentina sig igen, denne gang med sin afdøde mands efterfølger, Nicolaus Kemner. Florentina dør 1796 i en alder af 89 år.

Om Juliane vides meget lidt. Hun lever i hvert fald 1752, hvor hendes farmor Inger Nielsdatter Schlichtkrull efterlader en arvelod til hende. Broderen Ernst Borries børn synes ikke at have kendt hende. Der findes et notat, som omtaler en ugift

datter, der skal være død kort efter sin moder, altså senere end 1796. Om det er Juliane eller en datter af Florentinas 2. ægteskab vides ikke.

Kirkebogen i Bergen på Rügen. Foto Michael Borries

Ernst Heinrich Borries 23.11.1740–30.11.1813

KAPITEL 3

LÆGEN I BARTH

8. GENERATION

96: Ernst Heinrich Borries 1740–1813

Ernst Heinrich er kun 4 år da hans far dør, og da moderen nogle år senere gifter sig med efterfølgeren dr. Kemner, vokser han og søsteren Juliane op hos deres mor og stedfader. Han har således ikke kendt sin far, og at vi i dag ved noget som helst om denne familie, skyldes at Ernst Borries søn, Carl Borries i Greifswald i 1827 nedskrevet følgende efterretninger om familien: "Borries' Familien-Nachrichten".

"Vores far var født i Bergen den 23. november 1740 og besøgte den lokale skole. Fra påsken 1759 til 1763 læste han medicin i Göttingen (samtidig med moderens søsterdatters søn (?) Breitsprecher, som senere som vicepræsident i Tribunalet kaldtes von Breitenstern). Boede 1 år efter sin tilbagevenden i huset hos landphysicus dr. Betzel i Bergen, hvor han blev adjunkteret"

Og Carl Borries fortsætter: *"Min fader forlod derefter Bergen og tog til universitetet i Greifswald, og startede der i foråret eller sommeren 1764 på at udarbejde sin doktordisputats. I slutningen af dette år tog han til Barth, hvor han den 18. september 1765 giftede sig med vores moder, Dorothea Charlotte Masius, datter af daværende eftermiddagsprædikant (formentlig svarende til hjælpepræst) i Barth, magister Masius, født den 1. januar 1740 og død den 18. december 1808. I ægteskabet var 13 børn, hvoraf 3 døde som små".*

"Vores bedstefader på mors side var og hed Andreas Masius, vores bedstemoder hed Maria Preutz. Vores oldemor var en Duncker og dermed beslægtet med familien Duncker i Bremen. Vores forfader på moders side hed oprindelig Maasz, senere som de steg i graderne blev navnet ændret. Vores morbroder Carl Friederich Maasz eller Masius – død som teologisk kandidat – var efterkommer af borger og købmand Jürgen Maasz, som i 1629 i Wismar stiftede et stipendium for teologer, hvilket også jeg har nydt godt af med 20 ... (rigsdaler?) i 3 år. "

"Vores bedstemoder på fars side Florentina Schweiker døde i Bergen 1796 i en alder af 87. En ugift datter døde kort derefter. Hendes far, Andreas Schweiker, var landphysikus i Bergen og kom fra Danzig – ". Så vidt sønnen Carl Borries.

Det fremgår dog af de korte biografiske oplysninger i hans disputats samt af en skrivelse af 27.6.1953 fra NiedersächsischeStaats- und Universitätsbibliothek, Benutzabteilung, Göttingen, som på forespørgsel velvilligst meddeler: *"Aus dem Werk "Die Matrikel der GeorgAugust-Universität zu Göttingen 1734–1837, Hildesheim und Leipzig 1937 gehthervor, dass Ernst Heinrich Borries, Pommern, am 21. april 1760 als Student der Medicin immatrikulert werden ist".*

Efter 3 års ophold i Göttingen synes hans studium at være tilendebragt, men af en eller anden grund tager han ikke den for hans jus practicandi nødvendige doktorgrad ved universitetet der, men vender i 1763 hjem til sin fødeby Bergen, hvor han i 1 år virker som amanuensis hos landphysicus dr. Betzel, som var indehaver af hans fars embede, og altså direkte eller indirekte efterfølger af dr. Kemner. Og nu kunne det passe så storartet at Ernst Heinrich giftede sig med Betzels datter og gik i kompagni med denne, for så senere en gang at kunne overtage praksis og embede. Dette huer ham dog ikke.

Ernst Heinrich Borries skriver sin doktordisputats i den nærliggende by Griefswald, hvilket næppe har taget lang tid. Da den er yderst kortfattet. Den handler om behandlingen af dysenteri, men har egentlig 2 titler. "DE LIMITANDIS LAUDIBUS IPACACUANHÆ AD CURANDAM DYSENTERIAM" – "De begrænsede fordele ved ipacacuanha- behandlingens egenskaber ved helbredelsen af dysenteri", hvilket på titelbladet angives at være den afhandling, der skal forsvares, og derefter "insimulque DE REMEDIUMOLEOSORUM ET FOMENTORUM VIRTUTE ANTI-DYSENTERICA" (om olieagtige og mildnende lægemidlers fortrin ved bekæmpelse af dysenteri). Afhandlingen forsvaredes offentligt den 4. december 1764 under forsæde af Andreas Westphael, hos hvem den er udarbejdet. Disputatsen udgøres kun af 8 sider, af hvilke tilmed 1¾ side udgøres af biografisk materiale. (Min far har tydeligvis ikke været imponeret). Titelbladet ses her.

Derefter nedsætter han sig i Barth i det den gang svenske Pommern, en charmerende lille by ved Østersøens bred, med en velbevaret middelalderbymidte. Ifølge legenden har Vineta, den sunkne by – også kaldet Nordens Atlantis – ligget

her, hvor den lille nordtyske by Barth nu ligger, og i Vineta Museum kan man få fortalt legenden om den gyldne sagnby.

Ernst Heinrich gifter sig i 1765 med Dorothea Charlotta Masius, og i årene 1766–1782 sætter parret 13 børn i verden. "Der glückliche Vater" kaldtes han. Han dør i Barth 1813, 73 år gammel. Han havde da været enkemand i 5 år, 5 af hans 13 børn var døde, 5 flyttet hjemmefra, og kun 3 ugifte døtre boede til stadighed i hjemmet.

Lægen Ernst Heinrich Borries har virkelig gjort en beundringsværdig indsats for at sikre, at slægten Borries mandslinje ikke ville uddø i en overskuelig fremtid, men hvad bliver der af alle disse børn? Var det nu den rene lyksalighed at være barn i en så stor børneflokk i 1700 tallets Pommern? Hvordan gik de senere i livet lægens 13 børn?

- 1) Det første barn er **Gustav**, født året efter brylluppet i 1766. Gustav oprindelig etableret i Ukraine med firmaet "Borries, Thatz& Co", og har haft en anden forretning i Berduczen, samt været købmand og desuden haft en landejendom i forpagtning i Podolien, med avlsbrug, kvægavl og biavl. Han støttede sine yngre søskende og flere af dem opholdt sig i årevis i hans hus, således broderen Ludvig, der var der indtil sin død, og Christian, som opholdt sig der fra 1792 og indtil 1800. Gustav giftede sig aldrig, søsteren Charlotte holdt hus for ham indtil hun i 1802 selv blev gift. Gustav dør 1803 i Owruetz i Podolien, Ukraine. Se, det lyder jo som om det ikke har været helt problemfrit, men temmelig slidsomt at få en så overvældende stor børneflokk godt i vej.
- 2) 1767 fødes datteren **Dorothea**, som når at blive 6 år før hun dør i 1773.
- 3) Sønnen **Philipp** kommer til verden året efter sin søster, men dør allerede året før hende i 1772. Han bliver kun 4 år gammel.
- 4) 1770 fødes datteren **Charlotte**. Hun var den eneste af de 6 søstre som blev gift. 32 år gammel, efter at have holdt hus for sin bror Gustav indtil 1802, gifter hun sig med major i polsk tjeneste Joseph Magurski, som imidlertid dør efter kun 4 års ægteskab, og efterlader Charlotte som enke med en søn og en datter, som der intet vides om. Charlotte gifter sig

derefter igen, uvist hvornår, med forpagter Kasper Kujawski. Han var enkemand og havde to børn fra et tidligere ægteskab. Kasper Kujawski dør 1831 i Boblowa i Podolien, og samme år dør Charlotte. Der var ingen fællesbørn i dette ægteskab. Charlotte var den eneste af søstrene som blev gift.

- 5) 1771 fødes **Ludvig**, der som ovenfor nævnt var handelsmedhjælper hos sin ældre broder Gustav og døde omtrent samtidig som han i 1813. Også Ludvig var ugift og barnløs.
- 6) 1772 kommer sønnen **Carl** til verden. Han studerer teologi i Greifswald (derfor legatet, se ovenfor), derefter jura i Königsberg, hvor han tager juridisk embedseksamen 1799. Var 2½ år ansat ved justitsmagistraten i Warszawa og i 1½ år referendar hos regeringen samme sted. 1802 blev han auditør i den preussiske hær. Carl måtte flygte fra Warszawa i 1807, men kom samme år tilbage efter freden i Tilsit, dødssyg af dysenteri og fuldstændig ruineret af indkvarteringen.

Napoleons hære hærgede Europa, og elendighed og armod fulgte i krigens kølvand. Den russiske hær besatte Warszawa og Napoleon ankom den 27. november til Polen og gik imod russerne, men dårlige veje, slet vejrlig og mangelfuld forplejning skabte problemer. Begge hære rykkede frem og mødtes i februar 1807 i slaget ved Eylau, hvor store tab tvang Napoleon til at trække sig tilbage for at afvente forstærkning for at kunne belejre Danzig, som faldt den 26. april. Napoleon var nu igen i offensiven, og våbenhvileforhandlinger blev indledt i Tilsit mellem Napoleon og den russiske zar Alexander. Freden blev den 8. juli undertegnet af Frankrig og Rusland. Kongen af Preussen, der var flygtet til Königsberg, var indbudt til at deltage, men kom først frem den 9. juli. Da var det hele overstået og han kunne blot underskrive aftalen. Napoleon lod den preussiske konge beholde omkring halvdelen af sine landområder. Danzig blev fransk enklave, kongen af Sachsen fik storhertugdømmet Warszawa, og Polen blev ikke genoprettet.

Allerede i oktober 1806 havde Napoleon fra Berlin erklæret fastlandsspærring over for England, og ved freden i Tilsit bestemtes, at

det fremtidige Preussen skulle lukke sine havne for England. For at opnå det samme med svensk Pommern var hansestaden Stralsund og Rügen blevet besat af franske tropper. Napoleon ønskede at også Danmark-Norge gik med til fastlandsspærringen, men fik som svar, at Danmark ønskede at bevare sin neutralitet, og den danske regering gav England samme forsikring.

Desuagtet overfaldt England Danmark 1807, bombarderede København og tvang regeringen til at udlevere sin flåde. Danmark-Norge, der efter overfaldet stod som Englands fjende, sluttede derefter forbund med Napoleon. Flåden alt afgørende for Danmarks økonomi, og i 1813 var statsbankerotten en realitet. Kontinentalblokaden, eller fastlandsspærringen som den også kaldtes, havde til formål at udelukke England fra hele det Europæiske kontinent. Den hermetiske tillukning af fastlandet ramte imidlertid ikke alene England, hvor fabrikkerne snart måtte indstille driften, da deres varer ikke længere kunne afsættes. Den ramte også landene på kontinentet. Fabrikkerne måtte lukke på grund af mangel på råvarer, købmændene havde intet at sælge. Tusindvis af firmaer blev ruineret.

Carl vendte så tilbage til Pommern, hvor han i 1808 blev ansat som "Registrator des Hofgericht" i Greifswald. Da Carl er omkring 30 år gifter han sig 1802 i Barth med MarkiewiezJaszynska, som var enke og medbragte 2 børn i ægteskabet. 1809 opløstes ægteskabet. Først i 1821 gifter Carl sig igen, denne gang med den 26 år yngre Sophie Rohde. Carl bliver Hofrath 1828. Da Sophie Rohde dør i Greifswald 1841, gifter Carl sig allerede året efter i 1842, da han er 69 år gammel, med den 27 år yngre Hippolyta (Polly) Niz. Der var ingen børn i de 3 ægteskaber. Carl var Frimurer og havde i længere tid logen i sit hus, ligesom han støttede sine slægtninge. Brodersønnen Heinrich fra Helsingør boede således hos ham 1825-1827. Også brodersønnen Philipp (senere Søholm) fra København, som havde lært landvæsen hos Carls svoger Ottomar Rohde og senere hos en anden svoger, forpagter Peters, gift med en søster til Rohde, opholdt sig en tid i hans hjem. Også Philipps broder Theodor opholdt sig i 1835 i Carls hjem i Griefswald. Det er et gennemgående træk i familien,

at de børn, der etablerede, hjælper de yngre søskende i vej, og også støtter deres børn.

- 7) 1774, 2 År efter Carls fødsel kommer søsteren **Magdalene** til verden. Magdalene bliver aldrig gift og lever indtil 1852.
- 8) Året efter i 1775 får familien endnu en lille pige, **Friederica**, som heller ikke bliver gift. Friederica dør 1838 i Langenhausen ved Barth.
- 9) 1776 kommer der endnu en lille pige som døbes **Dorothea**, men lille Dorothea bliver kun 2 år gammel før hun dør i 1778.
- 10) Det 10 barn **August** er født 1778 og lever indtil 1848, hvor han dør i Barth. Han bliver kgl. Landmåler og regeringssekretær i Stralsund. Søholm-Borries besøgte han i Stralsund 1834. Senere flyttede han til Barth, hvor han ejede en hjørneejendom. Da han var ugift ville han tage den bestemmelse med sine ejendele og huset, at det skule være et tilflugtssted for Borries´ere, om nogen kom i armod, så kunne de etablere en "kurzwarengeschäft" der. Rygtet sagde, at der var vist noget mystisk ved hans død, og en mand var mistænkt. Men onkel Carl i Griefswald ville ikke opgive sin arveret, så arven deltes mellem Carl, Philipps (i København) og Christians (i Helsingør) børn. Det betyder at i 1848 var der kun de 3 brødre tilbage af flokken på 13 børn. Hermannus Borries – Christian Borries søn – fortæller: *"Onkel August var en gemytlig gammel pebersvend. Boede til sidst i Barth, hvor han købte sig et hus på hjørnet af torvet nr. 413. Kom på besøg i Danmark, var en høj smuk og elskværdig mand. Han havde efter sigende forelsket sig i en ung dame og derefter købt huset og udstyret det helt, da den skønne forsmåede tilbuddet. Christian Borries fik en del indbo etc., tilsendt, hvor i blandt senere endnu opbevaredes et par broderede sko etc., der havde været bestemt for den elskede"*.
- 11) Året efter Augusts fødsel, den 12.9.1779 kommer der endnu en søn, som døbes **Carl Philipp Borries**. Han bliver efter at være blevet student i Greifswald, handelsuddannet i Hamborg. Han gifter sig 1811 og får 5 sønner, så ham møder vi igen i 7. generation.

- 12) Det 12 barn er en lille pige, der døbes Sophia. Sophia bliver aldrig gift, men lever sit meste liv i hjemmet i Barth. Styrede en tid hus for den yngre broder Christian i Helsingør i tiden mellem hans to ægteskaber 1819–1820, og tog dennes søn Heinrich med til Barth (se under denne). Var også knyttet til broderen Philipp i København, og opholdt sig flere gange i længere tid i hans hjem. Philipps søn fortæller: *"Sophia var den kvikkeste af de 3 søstre, der som før nævnt boede sammen i Barth, og Sophia var den af søstrene som min fader holdt mest af"*.
- 13) Christian er det yngste af de 13 børn og kommer til verden 21. juli 1782. Han kommer som 10års dreng til den ældre broder Gustav i Ukraine, og bor sammen med ham og de to ældre søskende Ludwig og Charlotte indtil 1800. Christian gifter sig 1. gang 1809 og igen 1820 og får ligesom sin far 13 børn, – 7 sønner og 6 døtre – og bliver derved en del af 7 generation, så også ham møder vi igen.

Da Ernst Heinrich dør 1813 har han været enkemand i 5 år, og af hans 13 børn lever på nu kun 8 stk., nemlig Charlotte og hendes 3 ugifte søstre Magdalene, Friederica og Sophia, samt af sønnerne Carl og August i Griefswald, og Philipp og Christian i Danmark.

Ud af disse 13 børn bliver kun 4 gift, nemlig Charlotte, Carl, Philipp og Christian. Da Charlotte og Carl er barnløse kommer de næste generationer alene til at bestå af Philipps og Christians børn.

Og for begge disse to brødre gælder det, at de i ungdommen forlader Tyskland og bosætter sig i Danmark. Dermed uddør den danske familie Borries i Tyskland.

ANDREAS WESTPHAL
MEDICINAE DOCTOR ET PROFESSOR REGIUS ORDINARIUS FA-
CULTATIS SUÆ SENIOR ET H. T. DECANUS ACADEMIÆ CÆ-
SARÆ NATURÆ CURIOSORUM UT ET ELECTORA-
LIS MOGUNTINÆ SCIENTIARUM UTILIUM
SODALIS
CLARISSIMI ET DOCTISSIMI MEDICINÆ
CANDIDATI

ERNESTI HENRICI
BORRIES

BERGA RUGIANI
DISPUTATIONEM
DE LIMITANDIS LAUDIBUS IPECACUANHÆ AD
CURANDAM DYSENTERIAM

Disp. med.
55, 29

PRO SUMMIS IN ARTE MEDICA HONORIBUS
PUBLICE SUSCIPIENDAM
INDIGIT

AD DIEM IV DECEMBRIS MDCCLXIV.
INSIMULQUE
DE REMEDIORUM OLEOSORUM ET FOMENTO-
RUM VIRTUTE ANTI-DYSENTERICA

DISSERIT.

GRYPHISWALDIAE
LITTERIS A. F. HÜSE.

Titelbladet til Ernst Heinrich Borries' disputats
Universitetsbiblioteket i Greifswald

DANMARK 1807

Hvad var det for et land og en tidsalder, der kom til afgørende at præge skæbnen for Ernst Heinrich Borries 2 yngste sønner, Philipp og Christian? I slutningen af 1806 udstedte Napoleon som før nævnt et dekret om fastlandsspærring, hvilket indebar at al handel med England blev forbudt for franskmænd og deres allierede. England svarede igen med at forbyde al handel mellem fjendtlige havne, hvilket skabte vanskeligheder for de tilbageværende neutrale lande, her i blandt Danmark.

Ved freden i Tilsit 7.–9. juli 1807 kom Napoleon overens med kejser Alexander I af Rusland. De aftalte i hemmelighed at Danmark og Sverige skulle tvinges til at lukke deres havne for engelske handelsskibe. Vægrede Danmark sig skulle man bemægtige sig den danske flåde. Rusland fik frie hænder til en ekspansiv politik mod Sverige, hvorved det lykkedes zaren efterfølgende at tvinge Sverige til af afstå Finland, samt at tilslutte sig fastlandsspærringen.

De 2 lande krævede nu, at også Danmark, som nu var det eneste neutrale land på det europæiske fastland, skulle tilslutte sig fastlandsspærringen. Hvis kravet ikke blev imødekommet, betød det en krigserklæring mod Frankrig. Kravet blev 6. august overbragt Danmarks gesandt i Paris.

Dette kom englænderne for øre, og allerede før Napoleon havde meddelt Danmark sit krav, havde England sendt en flåde på 30.000 mand til Øresund. Englands udsending, Jackson, henvendte sig samme dag i Kiel til kronprinsen (den senere Frederik d. VI, som regerede i sin fars sted), og tilbød Danmark forbund, men på det vilkår, at den danske flåde blev overgivet til englænderne som pant så længe krigen varede. Såfremt kravet ikke blev imødekommet betød det en krigserklæring mod England.

Kronprinsen og hans rådgivere, som intet vidste om aftalen i Tilsit, overraskedes over de hårde krav. De harmedes dobbelt, fordi de mente beviseligt at have fulgt en loyal fredspolitik. Kronprinsen afviste derfor de engelske krav, før han vidste om de franske krav.

16. august gik den engelske hær i land ved Vedbæk for at afskære København fra forstærkning fra resten af Sjælland, og belavede sig på at omslutte København. 21. august rapporteres at Sjælland og omliggende øer var under blokade. Den 25. august landsattes tropper ved Charlottenlund

En del af den engelske hær blev sendt ned mod Køge for at forhindre, at danske soldater fra syd skulle komme København til undsætning. Det første englænderne gjorde var at sende 20–25 mand ind i Køge for at afvæbne borgervæbningen. I dagene derefter nåede Landeværnet fra Sydsjælland og Lolland frem til Køge. Det var ikke en rigtig hær, den danske hær stod jo i Holsten. Landeværnet svarede nærmest til vor tids Hjemmeværn.

En del af Landeværnets soldater blev indkvarteret i byen, resten skulle komme dagen efter og ligge i lejr lige nord for Køge. Den situation udnyttede englænderne. Landeværnets 7.000 soldater var slet ikke kommet i stilling, da 6.700 veltrænede engelske soldater gik til angreb. De danske soldater havde ikke en chance over for englænderne. I virkeligheden var der tale om en hær af bondekarle. De havde ikke fået meget træning og deres våben var dårlige. I løbet af nogle få timer var landeværnet på vild flugt ned gennem Køge. Det hele gik så stærkt, at soldaterne smed deres træsko for at komme hurtigere væk.

For Køge blev slaget en dyr affære. Helt ude fra Vesterport og ned til Torvet var alle vinduer smadret. Dagen efter holdt de engelske soldater en sejrsparade på Torvet. Derefter blev der givet lov til plyndring. Det gik hårdt ud over især de finere huse omkring Torvet. Borgerne kunne ikke stille noget op. Rasende og fortvivlede måtte de finde sig i at de engelske tropper slæbte af sted med alt hvad de kunne bære på.

Fredag, den 2. september begyndte det engelske artilleri at beskyde København. Angrebet anses i dag som verdens første terrorangreb, fordi det erklærede mål var byens beboere og boligkvarterer. Københavnerne forsvarsvilje skulle knækkes ved at bombe ikke-militære installationer. Efter 4 dages bombardement gav københavnerne op. Kapitulationsbetingelserne var, at englænderne tog den danske flåde, nu som egentligt krigsbytte.

Herefter sluttede Danmark alliance med Napoleon, da den franske kejser var den eneste, der kunne garantere det danske territoriums integritet. Men allerede fra 1810 underminerede Rusland aftalen med Napoleon ved at lade neutrale handelsskibe sejle til engelske havne, og 1812 sluttede Rusland fred med England. Det medførte Napoleons felttog mod Rusland samme år. 1813 gik Danmark bankerot. Efter Napoleons nederlag til Rusland sluttedes fred i Wien 1814. Her medførte Danmarks alliance med Napoleon, at vi måtte afstå Norge til Sverige.

Englændernes bombardement af København 1807

KØBENHAVNS BOMBARDEMENT 1807

I disse dage (marts 2003) hvor bomberne regner ned over Iraks hovedstad Bagdad, kunne det måske interessere nogen at læse en øjenvidneberetning om, hvordan det oplevedes for Københavns indbyggere for næsten et par hundrede år siden, da det var Danmarks hovedstad, der blev bombarderet af englænderne. Det kursiverede er min tipoldefar lægen Ole Bangs beretning.

KØBENHAVN I BEGYNDELSEN AF 1800-TALLET

København skiftede karakter omkring århundredskiftet. Der var opført enkelte bygninger i græsk-romersk tempelstil. Mange gamle husfacader blev bygget om for at tilpasses i det klassiske gadebillede, der blev typisk for det ny København. To ny pladser var kommet til: Gammel Torv og Nytorv var slået sammen, og Højbro Plads havde åbnet et smukt perspektiv fra Amagertorv mod Slotsholmen.

Man havde efter den store brand i 1795 sat sig for at benytte lejligheden til en regulering af middelalderbyens snørklede gadenet, men det blev kun gennemført i kvarteret omkring Nikolaj Kirke. Til gengæld fik byen en ny gade. Kongen havde efter branden skænket byen en strimmel af Kongens Have, og her anlagdes Kronprinsessegade, der blev byens fornemste.

Det klassiske København var en møgbeskidt og stinkende by, indelukket som den lå bag fæstningsvoldene. Fra enhver bygning blev fejeskarn og køkkenaffald om morgenen lagt ud midt på gaden, hvorfra det længere hen på dagen blev bortkørt af skarnvogne. Mens møddingerne lå på gaden, blev de gennem søgt af fattige koner, som opsamlede klude og andre genstande, af hvilke de kunne gøre sig nogen fortjeneste.

Deres drengebørn så man i gang med en noget lignende forretning, idet de gennem søgte rendestenen med hænderne for om muligt at opfiske enkelte tabte skillinger. Rendestensvandet stank, og der fandtes intet kloaksystem, det kunne løbe bort i.

Man savnede også offentlige nødtørftshuse (toiletter), så enhver port stank af urin, og det var heller ikke nogen behagelig lugt, der bredte sig når natmændene (som om natten

kørte med renovation), hentede de fyldte lokumsspande i huse og gårde og tømte dem over på deres vogne.

KØBENHAVNERNES LIVSBETINGELSER

Det var et broget og støjende liv, der udfoldede sig i de uhumske gader. Man så hyppigt fulde folk, som samlede drenge og pøbel omkring sig, og om natten kunne man se dem af vægterne blive transporteret på stiger til politikammeret. Slagsmål fandt ofte sted på gaden, såvel mellem voksne som mellem drenge, hvor de samlede opløb omkring sig og folk opmuntrede de kæmpende.

Tiggeri på offentlig gade var forbudt, og for at begrænse dette havde man de såkaldte stodderkonger, som gik omkring og greb dem de havde truffet i betleri, og førte dem til politikammeret, som oftest under modstand og skrig. Det var heller ikke sjældent på gaderne at møde vanvittige mennesker. Byen var fyldt med hunde. I "hundredagene" gik natmandens folk omkring i byen for at dræbe alle løsgående hunde, de mødte, men da det ikke altid lykkedes dem at dræbe dyret, så man ofte blodige hunde med udhængende indvolde slæbe sig bort.

Håndværkerne og deres svende stod ofte og arbejde på gaderne udenfor deres værksteder, og mange småhandlende havde boder på fortovene, hvor de konkurrerede med omvandrende fiskerkoner, kringlesælgere, visekællinger og jødedrenge, der solgte piskebånd eller grønne kranse.

De fleste af de 100.000 københavnere var fattige. Kun kongefamilien og hoffet, de højeste embedsmænd, storkøbmændene og de godsejere, som boede i byen, levede i velstand – vel omkring 1000 mennesker i alt. Resten levede i forskellige grader af fattigdom, fra små kår til ussel armod. Dertil kom den store gruppe af tyende (ca. 13.000), de prostituerede (ca. 3000), folk under fattigforsorg (ca. 8000) og straffefangerne (ca. 1000).

DE VÆRNEPLIGTIGE SOLDATERS FORHOLD

Det var ingen spøg at være i kongens klæ´r. Soldaterne var så dårligt lønnede, at de ofte måtte tage civilt arbejde for at klare sig. Tjenesten var sløvende ensformig. Det meste af tiden gik med at stå på vagt eller eksercere. Og dertil kom en ualmindelig hård behandling. Mens den civile straffelov blev stadig mildere, skærpedes den militære straffelov.

Under tjenesten var det tilladt befalingsmændene at slå soldaterne med den flade side af klingen, og for alvorligere forseelser kunne de straffes med forlæns eller baglæns krumslutning (*en straf, der tidligere anvendtes i militæretaten, bestod i, at vedkommende blev anbragt i en bøjet stilling i et vist tidsrum.*), fængsel på vand og brød eller spidsrod. Spidsrodstraffen var blevet skærpet således at soldaten ikke måtte løbe, men med nøgen ryg skulle føres langsomt ned mellem rækkerne af kammerater, der hver skulle give ham et kraftigt slag over ryggen med en hasselkæp.

1806 skriver kronprinsen (Christian VII var sindssyg, hvorfor kronprinsen, den senere Frederik VI regerede landet) til generalauditoriatet om tyveri af et fireskillingbrød: "I anledning af den mig tilsendte retskendelse betræffende musketer Klaus Brandt, som kvalificeret tyveri ved en garnisionskrigsret er tilpligtet af stryges til kagen (piskes) og hensættes i arbejde i jern i Københavns fæstning for livstid, samt at erstatte Holmen fire skilling, i hvilken anledning generalauditoriatet indstiller denne som til at formildes derhen, at musketer Brandt skulle føres mellem spidsrødderne af 200 mand 8 gange i én dag, da tror jeg det ville have skadelige følger om musketeren skulle slippe dermed for at have stjålet på sin post. Dertil kommer at det spring fra kagstrykning og slaveri på livstid (til den mildere straf) er for betydeligt. Jeg tror derfor han bør gennem spidsrødderne af 200 mand 12 gange i 2 dage og erstatte Holmen de fire skilling"

DANMARKS SITUATION 1807

Danmark var som en lus mellem to negle i det opgør mellem England og Napoleons Frankrig, som trak op i 1807. Kronprinsen satte hæren på krigsfod, samlede den i Holsten og tog selv ophold i Kiel, overbevist om at truslen mod Danmark ville komme fra syd. Napoleon havde mistet sin flåde ved Trafalgar og kunne være interesseret i at tage den danske flåde med magt. Det samme havde englænderne regnet ud, og den 7. august opsøgte den engelske gesandt den danske udenrigsminister og forlangte flåden udleveret som pant for en alliance mellem Danmark og England mod Frankrig. Når krigen var forbi ville flåden blive tilbageleveret og alle skader godtgjort.

Udenrigsministeren ilede til kronprinsen i Kiel og forlagde sagen. Med en helt katastrofal mangel på dømmekraft og forståelse af for situationens alvor svarede kronprinsen arrogant, at Danmarks ære var ikke til salg. Han brød straks op fra Kiel og ankom 11. august til København og gik straks i gang med at træffe foranstaltninger til byens forsvar. Københavnerne troede, at han var kommet for at "dø i sin rede" som Frederik III stolt proklamerede i en lignende situation, men det havde Frederik på ingen måde tænkt sig.

Hans "foranstaltninger" gik i al sin enkelhed ud på at udnævne den 72-årige general Ernst Peymann til kommandant for byen og chef for landbefæstningen. Valget var ikke heldigt, den aldrende general havde aldrig haft en militær kommando. Søforsvaret betroede kronprinsen den 56-årige kommandør Steen Bille. Så hentede kronprinsen sin sindssyge far på Frederiksberg Slot, og allerede dagen efter rejste han igen. Også den øvrige kongefamilie forlod skyndsomst byen.

13. august, dagen efter kongens og kronprinsens afrejse, ankom den engelske gesandt for at forhandle med kronprinsen. Da han opdagede at hans rejse havde været forgæves, gik han ombord i den engelske flåde og gav ordre til aktion.

Den engelske flåde gik i land mellem Skodsborg og Vedbæk kl. 4 om morgenen to dage senere, den 16. august. De tog den med ro. Ingen forsøgte at hindre landgangen og de mødte ingen modstand da de besatte fortet på bakken syd for Skodsborg. Vagtposterne var malede træfigurer! General Peymann, en indvandret tysker, var en elskværdig, retsindig og tapper mand, men ikke opgaven voksen og han gik kun nødigt ind på den. Han kunne ikke begribe at fjenden kunne gå i land mellem to fæstninger, Helsingør og København. Da han hørte at englænderne alligevel havde gjort det, udbrød han: "Ja, men det er jo mod alle krigsregler". Rigtig tarveligt var det, englænderne må have grinet sig fordærvet ved dette første møde med den danske hær.

Fra København udsendtes en rekogniseringskommando, men da man nåede Lyngby og stadig ikke havde set noget til fjenden vendte man om. Så foreløbig nøjedes man med at placere en officer med en kikkert på toppen af rundetårn, så han kunne holde øje med om der skulle komme nogen. Det gjorde der. Englænderne trak langsomt ringen tættere sammen om det belejrede København, og bag voldene forberedte man sig på det værste.

FORBEREDELSENE

I hvert hus, som havde mere linned, sølvtøj og andre kostbarheder, end det var nødvendigt til det daglige forbrug, pakkede man sine sager i kufferter og kister og gemte dem af vejen så godt det nu lod sig gøre. Else Fischer fortæller: "Hos mine forældre blev således en stor kiste gravet ned i gulvet (?) og en dito muret ind i en gammel kamin oppe på anden etage. Alt dette hemmelighedskræmmeri, som mest gik for sig om aftenen, satte min fantasi i stærk bevægelse".

Inden belejringen var kronregalierne blevet gemt i Mogens Goyes ligkiste i kirken i Sorø. Det kongelige guldtaffel var blevet muret inde på godset Gisselfeld. Sølvtojet havde

kronprinsen taget med sig til Kiel. På voldene huggede man træerne om for at skaffe skudfelter for kanonerne, og med samme formål ryddedes området udenfor voldene. Det var af sikkerhedsgrunde forbudt at bygge grundmurede huse i demarkationsområdet, og bygningerne der blev brændt af eller nedrevet.

Rundt omkring i byen indrettedes nødlazaretter, der blev afmærkede med en sort fane over porten. Vogne til de såredes transport anbragtes med passende mellemrum langs voldene, og der blev dannet komiteer til indsamling af penge til de såredes og faldnes efterladte. Brandkorpset stationerede 8 mand som vagter i hvert kvarter og ridende politi patruljerede i gaderne.

Men trods alle disse krigeriske forberedelser gik livet sin vante gang i hovedstaden. Der blev givet komdie og koncerter og de selskabelige klubber havde fulde huse. Også foran kommandantens hovedkvarter i det fornemme Raus hotel på Kongens Nytorv spillede livgarden hver aften

Københavns forsvarsstyrker var håbløst i undertal i forhold til den engelske landgangshærs 29.000 mand. Af regulære tropper rådede man over 4.300 mand. Dertil kom ca. 2.400 dårligt udrustede og dårligt uddannede landeværnssoldater, ca. 1.200 mand bestående af frivillige korps, samt borgerbevæbningen, i alt 13.000 mand. På voldene stod 345 kanoner og 82 morterer. Til disses vedligeholdelse rådede man over 7 ingeniørsoldater, resten var i Holsten.

DEN FØRSTE NAT...

Da de engelske belejringsbatterier var på plads, opfordrede general Catchart Københavns kommandant til overgivelse. Men general Peymannsvarde: "Vi er beredte til at ofre liv og blod og forsvare os til det yderste". Det kom københavnerne så til.

Klokken var kvart over 7 om aftenen den 2. september. Den 9-årige Thomas Overskov boede på fattighuset "Noæ Ark" i Studiestræde 8. Han fortæller: "Det begyndte efter en smuk sommeraften at mørkne. Jeg, mine søstre og nogle andre børn, sad midt ude i gården og legede. Ved vandposten stod en mand og kone og vred deres vasketøj. Værtens lille pige løb og gennede en hund ind, og en soldat var i færd med at pumpe sit geværløb rent. Alt var den dybeste og hyggeligste sommeraftensfred. Pludselig hørtes et par kraftige skud. "Nu begynder de," råbte alle, men da man ikke så nogen følger af skuddene, blev de gamle roligt ved deres arbejde. Kun vi børn gik efter vores mors ordre ind i gangen.

Næppe var vi kommet derind, førend en bombe styrtede ned i forhuset, rev et fag vinduer ind til gården med sig, landede ikke langt fra folkene ved vandposten og sprang i mange stykker, som tilligemed brostenene dansede omkring dem. Folkene tog flugten, og en almindelig forfærdelse bredte sig, for nu fortsatte det skrækkelige skyderi uophørligt. De lysende bomber fløj i deres stødvise fart hvislende gennem luften. Blussende brandrør krydsede hverandre og susede ned på alle sider. Alle var i den frygteligste angst og forvirring. Huset hvori vi boede, var indrettet til lutter familier, og alene i baghuset var der 16 familier. De ilede alle ned af trapperne og stimlede sammen i gangen under jamren, gråd og høje klageskrig". Først kl. 4 om morgenen stilnede ilden af og kl. 7 ophørte den.

Min tipoldefar, Ole Bang fortæller

Jeg havde vel som 13 årig dreng hørt kanonerne dundre på afstand, men nu skulle krigen komme nærmere. Jeg var 19 år gammel, da efterretningen kom om englændernes landgang. Det var en tid fuld af entusiasme. Vi ville alle kæmpe og dø for fædrelandet.

Der var så stor en trang til læger, at jeg, der ikke havde anelse om at anlægge den simpleste bandage, blev som stud.med. hyret som batallions-kirurg ved Studenterkorpset. Dets overlæge var bataljons-kirurg Georg Rahlff, og da bombardementet begyndte fik vi fire, der var ansatte, en cand.ch. Wengel og to barbersvende, som havde været i Guinea, anvist vore poster på voldene. Da generalmarchen lød, løb jeg med sporer på og en trekantet hat, en rød krave på den sorte kjole, samt en stor sort voksdugstaske med Charpi (linnedtrævler til sårforbinding) og bind i, hen til Vesterport, hvor jeg skulle besørge ikke blot studenternes, men også nogle hundrede borgeres første forbindinger.

Vi var alle i fortrinligt humør. Kugler, raketter og bomber var så fornuftige at gå over vore hoveder, det var et smukt syn i den mørke nat. Man havde den ide, at de ikke ville gøre skade, og på den bastion var der for uden mig kun to at behandle: Kompagnichefen, som havde fået en hjernerystelse af Bachus (han havde tømmermænd), og en borger som havde fået lidt jord op i næsen af en kugle, der slog ned i jorden. Bispen og et par gamle generaler med lygter foran kom for at opmuntre os.

Kl. 6 fik vi lov at gå hjem, jeg til Frederiks Hospital, hvor vi var flyttet hen da bomberne truede Frue Tårn og de der boede nedenunder. Vi boede på Frederiks Hospital hos overlæge Mynster, min faders stedsøn. (Bangs fader boede 1807 i en professorgård på

det sydlige hjørne af St. Kannike Stræde og Fiolstræde. Under bombardementet flyttede han med sin familie ud til sin stedsøn).

NÆSTE DAG...

Da jeg kom hjem måtte jeg straks ud igen. Min fader var noget frygtsom. Jeg skulle til Peymann, hvis læge han var, for at spørge hvornår fjenden holdt op med at bombardere? På turen mødte jeg hans første adjutant Friis, som meget fornuftigt svarede, at det kunne de ikke vide, men det plejede at ske op af dagen.

Længe havde jeg ikke ro. Der kom en student fra Vestervold med ordre til mig om at møde straks på volden, da kaptajnen havde fået en kugle farende gennem benene, hvilket let kunne ske, da han var meget hjulbenet. Jeg måtte altså af sted og mødte en bombe, som sprang over hovedet på mig i Frederiksgade. Af kaptajnen fik jeg champagne og lagde mig til at sove bag nogle bjælker foran møllen. Det var som alle de dage varmt, selv om nätterne.

Da jeg gik hjemad ville jeg se til vores bolig i Kannikestræde. Vi havde den gang en fortræffelig tjener, som havde besørget alting udflyttet undtagen min faders store bibliotek, der var lagt ned i kælderens, der rigtig skulle beskytte det. Jeg købte et franskbrød, drak den sidste halve flaske vin, som fandtes, og forlod huset. Jeg så det ikke mere, da det brændte den næste nat.

DEN ANDEN NAT...

Næste aften begyndte bombardementet allerede kl. 6 og varede videre til næste morgen ved 7-8 tiden. Rasmus Ussing, der gjorde tjeneste på volden havde allerede gjort nogen nyttige erfaringer. Han fortæller: *Farligere end kanonernes kugler, hvoraf alle som befandt sig bag brystværnet intet havde at frygte, var de hilsner vore fjernde sendte os til overflod af, nemlig bomberne, da ikke få af dem faldt ned på volden bag brystværnet, og anrettede på enkelte steder blandt mandskabet ikke så lidt forskrækkelse og ødelæggelse.*

Men da disse "venskabsgaver" (englænderne skulle jo forestille at være vore allierede i krigen mod Frankrig) var hørlige i deres hvislen og fløjten og var synlige i mørket ved den ild, de udspyede, så lagde jeg snart mærke til, at når man rigtig brugte sine øjne og øre, så var det ikke vanskeligt at undvige dem. Men så skulle man stadig se og lytte efter og nøje iagttage, hvornår de var på deres højeste og ville begynde at dale. Fjernede man sig

da tilstrækkeligt til en af siderne ud fra den krumme ildlinie de beskrev i luften, var man uden for fare. Ved denne observation, hvorover jeg glædede mig – måske mere end nogen astronom, der opdager en ny stjerne – reddede jeg ikke alene mit eget, men også flere af mine kammeraters liv.

Folk flygtede fra de truede kvarterer i byen. Især til Christianshavn, som rygtet ville vide lå uden for det engelske skyts rækkevidde. De der ikke orkede at gå så langt, søgte tilflugt i Rundetårn, som man anså for bombefast, og i ruinerne af det nedbrændte Christiansborg slots kældre og hvælvinger, samt i Ridebanens buegange. Marmorkrybberne i de kongelige stalde indrettedes til barselskvinder. Der opstod kun 21 brande den nat, og de blev alle slukket, men det var svært. Det var vanskeligt at manøvrere sprøjterne gennem gaderne, hvor murbrokker, teglsten og træværk hobede sig op. Det kunne også mærkes, at mange havde forladt hus og hjem. Der var ingen til at hjælpe brandfolkene, hvis kræfter begyndte at ebbe ud. Men det skulle blive meget værre næste nat.

DEN TREDIE NAT – DEN RÆDSOMSTE NAT I KØBENHAVNS HISTORIE...

4. september begyndte bombardementet igen kl. 7 om aftenen og varede ved til 5. september midt på dagen ved 12-1 tiden. Brandfolkene var nu så udmattede og deres materiel så ødelagt, at de ikke magtede at bekæmpe de mange ildebrande, der opstod i kvarteret omkring Frue Kirke, og det værste skete: ilden udviklede sig til en "fladebrand". Det sker, når de varme luftstrømme over et centralt brandsted stiger til vejrs således at der opstår et undertryk. Derved suges flammerne fra omkringliggende brande ind mod centrum, idet alle de mellemliggende huse efterhånden antændes af ildstormen.

Det brændte i Studiestræde, St. Pedersstræde, Peder Huitfeldts Stræde, Store og Lille Kannikestræde, Fiolstræde, Nørregade, Skindergade, på Skidentorv ved Nørreport, i Frederiksborggade, på Kultorvet, i Købmagergade, Suhmsgade, i Landemærket og på Hausers Plads. Mange af folkene på volden deserterede, da de så at husene, hvor de havde efterladt kone og børn, stod i flammer.

Vore genboer, Hornemanns, var selv krøben i kælderen og der ramte en bombe tre af døtrene, den ene så hårdt at benet måtte sættes af, de to andre fik langvarige sår på benene og i hovedet. Jeg besøgte dem i Rundetårn, hvor mange familier var flygtede hen, og her boede de, adskilt af skærmbrætter, op langs gangen. Den ældste frøken var på hospitalet. Der var jeg vidne til de frygtelige læsioner, som bomberne frembragte og også til dem, der var forårsagede af en kommanderende kaptajns dumhed. På tømmerpladsen

uden mindste værn var opstillet et kompagni livjægere, som englænderne skød til måls efter. Når en af dem faldt kommanderedes: "Slutter eder", og den jeg så med begge benene afskudte, var den tredje, som var blevet opstillet lige foran kanonerne. Han (Frederik Vilhelm Mathiesen) døde med en forbandelse på læben over dette militære uvæsen.

Madam Overskov var sammen med sine børn flygtet ud til en bekendt i Sundby, mens manden blev i byen. Sønnen Thomas fortæller: *Min mor lagde os børn i seng, men hendes uro tillod hende ingen hvile. Hun gik idelig ud og så ind over byen. Hen imod kl. 3 kom hun og vækkede os. "Børn" udbrød hun grædende "- nu er vel jeres far død og "Arken" brændt, for nu er der ild i Frue Tårn, man kan høre hvordan klokkerne ringer...". Jeg bad om jeg måtte gå med hende udenfor og se branden, og hun ville længe ikke tillade det, men til sidst fik jeg lov. Hvilket rædsomt, forfærdende skue. Det var som om luerne udgik fra det høje tårn og strømmede fortærende til alle sider ud over den hele by. Så langt øjet rakte lå alt omkring os i et skarpt, klart, rødtligt skin, vinduesruderne i alle de omkringliggende huse flimrede, som om ilden også rasede inden for dem.*

Næste dag blev en parlamantær sendt ud fra den brændende by. Han medbragte et brev fra general Peymann til den engelske general: *"Min herre. For at undgå al videre blodsudgydelse og for ikke at udsætte byen for de sørgelige følger af et længere bombardement foreslår jeg en våbenhvile på 24 timer, under hvilken en overenskomst kan træffes med den bestemmelse at tjene som indledning til kapitulationsbetingelserne".* Den 1. september blev kapitulationsbetingelserne underskrevet. Vilklårene: *Udlevering af flåden.*

Da våbentilstanden blev bekendt truede det med oprør blandt matroserne. De mødte mandstærke op udenfor hovedkvarteret på Hotel d'Angleterre, og studenterne blev i hast tilsagt. Chefen holdt en tale, men da vi kom på Kongens Nytorv fandt vi kun garden, halvt påklædt, spadserende som vagt på fortovet.

Det var et sørgeligt syn, der mødte de mange flygtninge, som nu kunne vende tilbage til byen. Sophie Thalbitzer fortæller: *"Om eftermiddagen førte min svoger os om blandt ruinerne. Min gud, hvilket syn. Københavns ildebrand i året 1795 var intet mod dette. Den gang stod dog murene. Her var ikke alene husene brændte, men murene sammenstyrtede som efter et jordskælv. Gruset, som lå i gaderne næsten en alen højt, var endnu så hedt, at jeg brændte mine fødder ved at gå derpå".*

Ødelæggelserne var omfattende. Foruden domkirken og universitetets hovedbygning var i alt 323 beboelseshuse blevet ødelagt. Enkelte bygninger i det hårdest ramte kvarter var reddet, bl.a. kirkerne St. Petri og Trinitatis og konsistoriebygningen i Nørregade. Også fattighuset "Arken" stod der endnu.

Fra han fik ansvaret for Københavns forsvar havde general Peymann under de givne forhold gjort, hvad der stod i hans magt, da efterretningerne om det forestående bombardement indløb. Han havde med sine få soldater gjort et udfald mod belejringstropperne, hvorunder han selv blev såret. Og han havde så længe som muligt handlet som kronprinsen, der selv opholdt sig i Holsten, havde beordret: *Ingen kapitulation.*

Men på det afgørende tidspunkt stod han som byens kommandant alene med det tunge ansvar, og var under enormt pres fra henholdsvis englænderne og Københavns indbyggere tvunget til at handle i strid med kronprinsens ordre. Det skulle blive skæbnesvangert for den gamle general.

Da kronprinsen den 11. september modtog kapitulationsdokumentet med Peymanns rapport, blev han efter sigende ude af sig selv af raseri, men undlod at svare generalen. Først efter to måneders forløb kom kronprinsen til København, hvor han øjeblikkeligt lod general Peymann arrestere sammen med en række andre officerer og indsætte i Kastellet, anklaget for landsforræderi.

Et år senere blev Peymann dømt. Han havde "ære og liv forbrudt", og hans ejendom blev konfiskeret. Han blev afskediget fra militæret uden pension og indsat i Kastellets fæstningsarrest. Men 10 dage senere blev den gamle mand løsladt på kongens fødselsdag, og dommen formildedes senere til afsked i unåde og uden pension. Efter Napoleons endelige fald blev Peymann 1816 taget til nåde og fik igen tilkendt sin pension. Han døde først i 1823, 86 år gammel.

Men Danmark forvandt aldrig tabet af flåden. Ved fredslutningen mistede vi Norge. Den danske økonomi var ødelagt, inflationen løb løbsk og 5. januar 1813 var statsbankerotten en realitet. Danmark var blevet et lille fattigt land.

Johann Christian Borries 21.7.1782–23.7.1857

KAPITEL 4

FAMILIEN I HELSINGØR

7. GENERATION

Johann Christian Nicolaus Borries 1782–1844

Christian er Ernst Heinrich og hans kones 13. barn, men han har kun 9 søskende, for 3 af de mange børn er døde som små. Hvordan klarer man en så stor børneflokk, og hvordan sikrer man at de alle kommer i vej, som man den gang kaldte det? De ældre søskende tager sig, efterhånden som de selv er etablerede, af de yngre søskende, og dem, der er mere velstående tager sig yderligere af den næste generations unge, for at hjælpe dem til at klare sig i livet. Det var i generationer mønstret i denne familie, og det er det 13. barn, Christian et typisk eksempel på.

Han forlod som 10 årig barndomshjemmet og kom i huset hos den 16 år ældre broder Gustav i Podolien i Ukraine, sammen med de hos Gustav boende søskende Ludwig og Charlotte. Her opholdt Christian sig til han fyldte 18 i året 1800. I Podolien lærte Christian at tale og skrive polsk. Hans ældste søn Ernst har fortalt, at faderen ofte underholdt ham med sine oplevelser i Podolien, om sine jagtudflugter på hesteryg. Han var da en fremragende rytter og kunne tumle selv ret ustyrlige heste. Kendskabet til det polske sprog kom ham til stor nytte, da han året efter blev ansat i firmaet Tönniges, Bonapatsky & Co., som ofte sendte ham til Polen for at opkøbe hvede.

"I 1806/07 blev han kaldt til Helsingør for at bestyre handelshuset A. van Deurs & Co." – skriver min far. Grunden var at dettes indehaver, Jean Claessens (1752–1806) – som havde erhvervet handelshuset i forbindelse med sit ægteskab med Friedericia Dorothea van Deurs (1762–1818) – pludselig var død 20. september 1806, kun 54 år gammel, efterladende den store forretning samt adskillige ejendomme, bl.a. de 2 naboejendomme "Det Claessenske Palæ" og den van

Deurs´ske gård i Strandstræde. Foruden enken var der en del børn, hvoraf den ældste søn kun var 17 år gammel.

Det forekommer mig mærkeligt, at et over hundrede år gammelt gigantisk handelsforetagende skulle vælge et tilkalde en 24 årig – ganske vist dygtig skibsklarerer og handelsmand – fra Pommern til at bestyre deres forretning. Men fakta er, det lykkes Christian Borries at slippe ud af Danzig før Napoleons belejring lukker byen, og kort efter ankommer han til Helsingør og bliver ansat i Handelshuset A. van Deurs. Og hvad var det så for et foretagende, som kom til at danne rammen om Christian Borries og hans families liv?

HANDELSHUSET A. VAN DEURS

Slægten van Deurs stammede fra Holland, hvorfra Arent van Deurs, søn af en nederlandsk konsul i Aleppo i Syrien, Simon Jansen, i 1640 ankom fra Haarlem til Helsingør. Hans søn, Jan van Deurs (1637–1710) blev sekretær ved Øresunds Toldkammer og 1700 nederlandsk kommissær, en post der arvedes af hans søn Arent van Deurs (1683–1747) og efter hans død igen af dennes søn, ovennævnte Jan Christopher van Deurs.

Jan Christopher van Deurs indgik 1756 kompagniskab med sin svoger Andreas Claessen. Ved Jan Christophers død i 1781 overgik hans halvpart i firmaet til sønnen Stephan Arent Deurs. Andreas Claessen døde 2 år senere i 1783. Han havde i sine sidste år været svagelig, hvorfor sønnen Jean Jacob tog sig af forretningens ledelse. Da Stephan Arents van Deurs døde allerede i 1791, blev Jean Jacob Claessen dermed eneindehaver af handelshuset van Deurs.

Det Claessenske palæ Strandgade 93

Ejendommen i Strandgade 93 ejedes i 1738 af en russisk general Herman Johan Bohn, som dette år solgte den til Arent van Deurs enke, Frederikke Giese, som 1754 skødte den til svigersønnen Andreas Claessen. Det var en af Helsingørs mest imponerende firlængede købmandsgårde. Foruden forhuset fandtes sidebygninger til begge sider i gården og desuden et baghus. *"Gennem baghuset og i ejendommens gård skulle der være frit vandløb fra kaptajn Lützens bagved liggende gård, beliggende på Stengade"* – hvad der må have været ubehageligt. Dette var altså Jan Jacob Claessens barndomshjem, og forgængeren for det Claessenske palæ. Men ejendommen var i en elendig forfatning, og efter en total ombygning i årene 1791–1793 blev resultatet det nuværende nyklassiske palæ. Murværket i det hvælvede kælderrum består af forskelligartede mursten, så måske byggede man på det gamle fundament. På toppen af bygningen ud mod havneområdet er anbragt en stor altan, et Kikkenborg, som stadig findes enkelte steder i Helsingør. Det var en udsigtsplatform, hvorfra man kunne holde øje med skibene i sundet. På den tid lå der en husrække overfor. Først ved en brand i 1938, og den efterfølgende nedrivning af hele husrækken, blev der fri udsigt til sundet.

Ved faderens død overtog Jean Jacob Claessen ejendommen i Strandgade 93 samt 5 gårde, hvis jorde stødte sammen, nemlig "Nyropgaard", "Sindshvile", "Qvistgaard", "Hellegården" og "Rolighed", samt faderens hus i Sct. Annægade. Allerede længe inden faderens død var Claessen i gang med store planer for sin kommende virksomhed. Han ønskede at anlægge en reberbane og en ankersmedje. Han ville udvide havnen og bygge et skibsværft. Det kom imidlertid til at gå helt anderledes. Havnesagen, de store planer om skibsværft og deraf blomstrende købmandsvirksomhed blev til intet. Den 20. september 1806 afgik han ved døden.

Stephen Hansens Palæ, Strandgade 95

Stephen Hansen (1701–1770) var søn af en selvejerbonde og havde tidligt vist sig som en dygtig forretningsmand. Han havde erhvervet en gammel borgmestergård i København, ved kanalen med front mod Christiansborg. 1728 er han møntskriver, 1730 regiment-kvartermester, 1747 overkrigskommissær, og 1761 generalkrigs-kommissær. Stephen Hansen havde overtaget geværfabrikken i Hellebæk 1743, og ladet Hellebækgård ombygge 1747. Han fik gjort Kronborg Geværfabrik til en veldrevet virksomhed, som må have givet en pænt overskud. 1756 købte han en gammel gård beliggende Strandgade 95, som han lod nedrive og påbegyndte opførelsen af et palæ.

2 år senere giftede hans datter Birgitte sig med handelsmanden Jean Christopher van Deurs (1725–1781), skibsklarerer, russisk konsul, og søn af Arent van Deurs (1683–1747). Brylluppet fejredes i svigerfaderens hus i København. Til stede var prominente gæster, og flere ministre.

Stephen Hansen havde som hjælp til det unge par købt ejendommen i Stengade 84–86, der var kommet på tvangsauktion. Her kom de til at bo indtil de kunne flytte til den nyopførte ejendom i Strandgade 95. Husets ydre rammer stod nogenlunde færdigt 2 år efter brylluppet, men byggeriet blev forsinket fordi landet stod over for krigstrusler fra Rusland og Preussen. Stephen Hansen fik i kraft af sin stilling som generalkrigskommissær andet end byggeri at tænke på.

Men Zaren af Rusland blev styrtet fra tronen af sin hustru, som afblæste angrebet og man undgik krigen.

1764 var boligen klar til indflytning. Stephen Hansen havde virkelig magt over det, der var anvendt de dyreste byggematerialer og ikke sparet på noget. Bygningen står i dag i det ydre væsentligt uændret siden opførelsen. Her kunne det unge par bo standsømmæssigt, og handelsfirmaet Van Deurs fulgte med svigersønnen til ejendommen. Han bragte sandsynligvis ingen penge med sig ind i ægteskabet, da han havde mange søskende. Stephen Hansens datter døde allerede året efter i 1765, så svigersønnen overtog ejendommen Strandgade 95 for lånte penge.

Jean Christopher van Deurs var ud af en større søskendeflok på 15 børn. Hans søster Charlotte Sophie (1723–1773), var gift med hans kompagnon Andreas Claessen. En betragtelig formue lå til grund for handelshuset, som fra 1756 blev videreført under navnet "Salig Arent van Deurs Enke & Co".

JEAN JACOB CLAESSEN

Jean Jacob Claessen var ikke en almindelig købmand. Hovedparten af helsingørske købmænd fra denne periode virkede som sundklarerere og skibsproviantørere, altså i nær tilknytning til sundtolden. Deres forretning var baseret på toldklareringen og skibenes ophold ved Helsingør Red, forretninger der så at sige kom lige ind af døren til dem, af sig selv. Claessen derimod satte store foretagender i gang, og hvis hans ideer og planer i større udstrækning havde fundet støtte, end tilfældet var, er det sandsynligt at byens erhvervsliv havde fået en bedre udvikling, således at sundtoldens bortfald i 1857 ikke havde ramt byen så hårdt.

Jean Jacob Claessen var søn af kommerceråd Andreas Claessen, der i 1756 nævnes som den eneste i Helsingør, der havde egne skibe "*hvormed han bruger trafique til og fra fremmede stæder*". Andreas Claessen og hans svoger Jean Christopher van Deurs var 1756 gået i kompagniskab, og var nu med hver sin halvpart indehavere af Handelshuset "Salig Arent van Deurs Enke & Co".

Året før Jean Christophers død i 1781 var hans datter Fridericia van Deurs blevet gift med hans kompagnon Andreas Claessens søn, Jean Jacob Classen. Denne

havde i stigende grad grundet faderens helbred overtaget det meste af styringen af firmaet. Der kunne ligge flere hundrede handelsskibe på Helsingør Red, og alene i 1792 og 1796 ankrede mere end 12.000 handelsskibe op. Der var således gode muligheder for at tjene godt, hvis man var initiativrig, foretagsom og havde sans for forretninger. Jean Jacob Claessen levede op til det hele. Han var visionær, dristig og en af 1700 tallets meget fremtrædende handelsmænd i Helsingør.

Ud over skibsprovisionering og skibe i udenrigsfart var Jean Jacob Claessen også meget interesseret i sin by og havde mange tillidshverv. Han investerede i foretagender og havde planer om at gøre Helsingør til en stor havneby.

Den storstilede plan gik ud på at anlægge et skibsværft og få oplagsret i forbindelse med handels og orlovsskibe. Han fik privilegium til at anlægge et skibsværft, en ankersmedje og en reberbane, men planerne druknede i bureaukrati. Jean Jacob Claessen selv var af den mening, at Helsingør bevidst blev holdt i uvirksomhed fordi man frygtede at København ville tabe på Helsingørs opblomstring.

Men efter århundredskiftet faldt skibstrafikken drastisk på grund af Napoleonskrigene. I 1808 var antallet af registreredes skibe så lavt som 108. Det var katastrofalt for handelshuset, hvis indtægtsgrundlag var baseret på skibsfart. Dertil kom at dette også ramte de tilknyttede aktiviteter som rebslageri og ankersmedje. 20. september 1806 dør Jacob Claessen, kun 54 år gammel. Efter hans død førte hans enke foretagendet videre, men tiderne blev stadig vanskeligere.

*

Det var altså dette scenarie, der mødte Christian Borries, da han første gang trådte gennem døren til Palæet i Strandgade. *"I 1806/07 blev han kaldt til Helsingør for at bestyre handelshuset A. van Deurs & Co."* – det lyder jo lovende, men mon ikke realiteterne var, at handelshuset var i en aldeles katastrofal situation på grund af Napoleonskrigene, en situation der yderligere forværredes dels på grund af ejerens død, og dels på grund af, at englænderne bombede København i oktober 1807 og bortfører hele den danske flåde.

"3 år senere, den 26. september 1809 giftede Christian Borries sig med Claessens datter, Mariane, og fra 1810 til 1816 var han prokurist i firmaet". Det opfatter jeg sådan, at i begyndelsen har enken haft prokura, indtil Christian i forbindelse med giftermålet overtager driften af firmaet. Claessens enke Fredericia Dorothea Claessen fik efter mandens død lov at sidde i uskiftet bo, indtil hun i 1810 oprettede samfrændeskifte med de 10 børn. Boets aktiver bestod da af firmaets ejendom, Strandgade 93, gården Strandgade 95, et hus på hjørnet af Sophiegade, reberbane, ankersmedje og skibsværft samt gården i Nyrup. Dertil møbler, guld, sølv, linned og uldent samt heste, og varelagre. Passiver: i alt 86.166 rdl. Nettoformue 152.737 rdl. Heraf fik fru Claessen halvdelen samt en broderlod på 2/16 af formuen. 9.394 rdl. de 4 sønner hver det sidstnævnte beløb, og de 4 døtre hver en søsterlod på 1/16 eller 4.692 rdl.

Det fremgår af skiftet at enken havde en væsentlig formue i behold. Hendes part i boet er på næsten 85.000 rdl, men pengene stod i beboelsesejendomme, bygninger, varelager og inventar, og der var ikke i boets aktiver opført rede penge. Og desuden førte hun firmaet videre, hvad der som nævnt i boopgørelsen *"formedelst handelens standsning ved krigen var aldeles hensigtsløst"*. Altså vælger enken at skifte med børnene 1810, og det antydes, at hun trods firmaets mange aktiver, hvoraf nogle blot er tabsgivende, har svært ved at skaffe de rede penge, der skal til for at betale afdrag på lån og pantebreve samt skatter og afgifter.

I "Blade af Helsingørs Erhvervslivs Historie" står: *"Dertil kommer den almindelige tilbagegang i forretningslivet, formindsket skibsfart, tab ved kaperiet, og ved fallitter af handelshuse, som man stod i forretningsforbindelse med, hvilket forværrede status år for år"*.

Jeg studsede – kaperi? Wikipedia fortæller om kaperi: "En kaper er et privat skib, der ved en bemyndigelse – et kaperbrev – fra en krigsførende stat, er berettiget til at deltage i fjendtligheder til søs og navnlig til at kapre fjendtlige handelsskibe. Ejeren af en kaperbåd fik i almindelighed kun kaperbrev mod at påtage sig visse forpligtelser, fx at overholde krigsretsreglerne og lade spørgsmål om lovligheden af kapringen afgøre ved prisdomstol, oprettet af den stat, der har udstedt kaperbrevet".

Dragør Lokalarkivs hjemmeside har flere detaljer om kaperi: "Efter at England havde bortført flåden, mistede mange danske søfolk deres arbejde. I stedet fik de mulighed for at drive en slags legaliseret sørøveri – kaperi.

Kaperiet betød at britiske og andre nationers handelsskibe måtte sejle i konvoj beskyttet af krigsskibe. Et kapret skib blev "prisdømt" dvs. at både fartøj og last blev solgt ved en prisret, som var en offentlig auktion. Efter omkostningerne var trukket fra blev indtægten delt mellem rederen, som fik halvdelen, og mandskabet, dvs. skipper, styrmænd, matroser, halvbefarne og drenge, som fik den anden halvdel fordelt mellem sig.

De 6 kaperbåde fra Dragør var ikke store. Til gengæld var de meget effektive. Der var 10–12 mand i hver båd, der var udstyret med en lille kanon – en "svingbasse". Mandskabet havde også lettere håndvåben som pistoler, økser og huggerter.

Blev mandskabet fra de danske kaperbåde fanget, blev de af fjenden betragtet som sørøvere. Således blev Piter Ptersen Pouls taget til fange, da han som 19årig var i den åbne båd "Snus op", hvorfra besætningen blev fanget i oktober 1812. Han sad ombord på fregatten "Crescent" i 4 dage, inden han blev udvekslet med engelske fanger.

Nogle tjente mange penge på kapervirksomheden, men ikke alle investerede pengene fornuftigt, og en del tabte alt under de hårde økonomiske tider som følge af statsbankerotten i 1813.

1816 gik firmaet "Sal. Arent v. Deurs' Enke" fallit og indehaveren, enkefru Claessens måtte opgive. Det fremgår af boopgørelsen at enkefru Claessen på dette tidspunkt ikke har betalt ydelser på panteobligationerne til staten siden 1812, og der på begge ejendomme tilsammen henstod en restance på 14.650 rdl.

Fallitboet bevarede Stephan Hansens hus i Strandgade 95, men stillede Claessens palæ til tvangsauktion 12. december 1816. Ejendommen var ansat til en værdi af 30.000 rdl, idet den hævdedes at være i god stand. Der mødte ingen liebhavere til auktionen, og en nye auktioner måtte derfor afholdes.

Men nu dukkede andre fordringer op. Ulykkerne væltede ned over den ulykkelige enke. Ved en 5. auktion bød den jødiske forretningsmand Joelsen 9.500 rdl, men da dette ikke var tilstrækkeligt til at dække prioritetsgælden, ansattes endnu en

auktion til den 1. maj 1817. Da Joelsen krævede ejendommen solgt eller hans obligation indfriet til terminen 11. juni 1817, indgik han endelig ind på, at ejendommen Strandgade 93 ovetoges af fallitboet, som fik hammerslag på 10.500 rdl.

Fru Claessen fik på denne måde lov at bevare palæet Strandgade 93 resten af sine dage. Hun boede der dog ikke selv, men boede i 1810 – fra hun skiftede med børnene – på en ejendom på Strandgrundene syd for byen.

Det fremgår af www.Helsingørleksikon.dk, at det er svigersønnen Christian Borries' indgreb, der reddede firmaets aktiver. Borries har på dette tidspunkt startet sin egen forretning "Arent v. Deurs & Co." og denne klarer sig rimelig godt. Christian Borries får nu tilskødet den van Deurs' ske gård, og firmaet overtager de gamle kontorer i stueetagen i Strandgade 95, mens familien flytter ind på 1. salen. Ved auktion den 25. april 1818 solgte Christian Borries ejendommen Strandgade 93 til købmand Schierbeck for 12.500 rdl. Rigsbankhæftelsen, samt en del anden gæld, var dog stadig tilbage, hvilket Christian Borries nu hæftede for. 7. maj 1818 dør enken, men da er Christian Borries' hustru Marian Claessen allerede død året før i august 1817, kun 26 år gammel

Efter Napoleonskrigene og tabet af flåden kom dårlige tider. En opgangstid fulgte i 1820'erne og atter var handelsfirmaet van Deurs inde i billedet. Christian Borries' forretning klarede sig så godt i de kommende år, at der fx i årene 1824 og 1826 af nettooverskuddet kunne udbetales hver af parthaverne ca. 10.000 rdl, de Claessenske arvinger ca. 8.000 rdl, samt afdrages på Claessens enkes fallerede firmas gæld med ca. 2.500 rdl. Ejendommen Strandgade 95 var fortsat beboet af familien Borries.

Det var denne van Deurs' ke gård, som en aften i 1848 var genstand for et i sin tid meget omtalte overfald, hvorved husets ruder blev knust ved stenkast af en hujende og råbende skare, som havde ladet sig ophidse ved rygter om unational optræden. Der er ikke tvivl om at beskyldningerne var uretfærdige. Gamle Borries havde – som han selv udtrykte det – spist dansk brød i 30-40 år, og var under oprøret 1848 fuldstændig dansksindet. Han havde endog givet 500 rigsdaler til en dansk kanonbåd.

Alt hvad der lå til grund for rygten var, at han i et brev havde underrettet sine tyske forretningsforbindelser om en offentlig kundgørelse fra regeringen om, at embargoen på preussiske skibe ville blive udvidet til også at omfatte mecklenborgske og hannoveranske skibe. I de ophidsede dage stimlede byens borgere hver formiddag til posthuset for at få breve og aviser og for at høre sidste nyt. Her læste en helsingørborger op af Börsenhalle, at huset A. van Deurs & Co. privat havde underrettet et handelshus ved den østersøiske kyst om blokaden.

Da bombardementet ophørte var alle ruderne knuste i det store hus, hvor datteren Augustas konfirmation næste dag skulle fejres. Men de, som lagde deres søndagstur om af Strandgade for at tage ødelæggelserne i øjesyn, blev højlig skuffede, for der manglede ikke en rude. Da der overalt var dobbelte vinduer, som i anledning af højtiden var taget af for at rengøres, blev det andet hold straks sat i. Men Christian Borries, som i øvrigt var sengeliggende under bombardementet, klagede og forlangte erstatning af politiet, som ikke havde ydet hans hjem den ringeste beskyttelse. Da politimesteren ”kort efter mødte frem, ikke så lidt spag, fik han nok ikke den bedste medfart af den hidsige gamle mand, som dog var i sin gode ret”.

Christian Borries havde – fortælles det – grandseigneur-passioner, og holdt af smukke rideheste. En af hans heste vandt præmie ved et væddeløb i Slagelse 1836. Om vinteren arrangerede han kanefarter ad Strandvejen nord og syd for Helsingør, og var snelaget føget i grøften lejede han snekastere, som kastede sne på de bare pletter på vejen.

Hans signet var et fuldrigget skib i høj sø med omskriften ”Such is life”. Han var en tid russisk konsul og havde københavnsk grossererborgerskab. Han kaldtes ”grosserereren”, og man sagde om ham, at han var en dygtig forretningsmand, men kontormand, det var han ikke.

Han ejede også Abellund ved Havreholm. Christian Borries gav en gang en frokost på Abellund for Christian d. VIII, som deltog i en jagt i omegnen.

Faktisk har også jeg og min familie været inviteret til at besøge Abellund en gang. Jeg husker at vi blev hentet i en charabanc, en lille hestetrukket vogn, det syntes jeg var vildt spændende. Det var også et meget flot hjem, syntes jeg den gang.

Der hang et gulvtæppe på væggen i den store hall, det havde jeg aldrig set før. Først nu går det op for mig, hvorfor min familie blev inviteret til Abellund.

Christian Borries fik som sin far 13 børn. 1) Det første barn er datteren **Charlotte**, født 1810. Charlotte bliver senere bliver gift med provst Frederik Steenberg og parret får 5 sønner og 4 døtre.

2) 1811 kommer sønnen **Heinrich**, som bliver skibsklarer. 1½ år gammel var han i juni-juli 1813 med forældrene og søsteren Charlotte på besøg i Barth hos farfaderen, gamle Ernst Heinrich Borries, som døde i september samme år. 4 år senere efter at hans mor uventet var død i 1817, kom han igen til Barth, hvor han blev et år og stod under opsyn af fasteren tante Sophie. Hun bragte ham i 1819 atter tilbage til Helsingør, hvor hun bestyrede broderens hus indtil han indgik nyt ægteskab i 1820. Tante Sophie rejste så atter tilbage til Tyskland med drengen, som nu for 3. gang flyttede til Barth, hvor han de næste 4 år gik i en pogeskole (underskole for mindre børn) – "Die Klappschule", som han foragteligt kaldte den, fordi børnene der mødte op i skolen i træsko.

Da han kom i puberteten blev han tanterne for besværlig, og blev sendt til farbroderenhofrath Carl Borries i Greifswald, hvor han gik i latinskolen 1825–1827. En kort tid var han dog anbragt i et institut hos en landsbypræst i nærheden af Greifswald, i en pension for unge mennesker "11 Edelleute aus Pommern", hvilket blev afbrudt ved, at præstegården brændte. 1827 blev han sendt til Lübeck, hvor han blev konfirmeret i Marienkirche, og hvor han opholdt sig i 2 år for at gå på handelsskole. 1830 var han i Bruxelles for at lære handelen praktisk og kommer 1832 i huset "Veuve Delbos & Fils". 1834 rejser han til England, og efter 1½ års ophold i England vender han endelig tilbage til Helsingør, hvor han som Claessens arving – eneste søn af Christian Borries 1. ægteskab med Mariane Claessen – optoges i firmaet "A. Van Deurs & Co." i 1837, først som participant, og året efter som associé, og endelig ved faderens død i 1857 som eneindehaver af firmaet indtil det ophørte i 1862. Han oprettede da en provianterings-, kommissions-, og ekspeditionsforretning sammen med halvbroderen Otto under firmanavnet "Borries & Co."

Heinrich bliver gift med Marie Neergaard. Også i dette ægteskab er der 5 sønner og 4 døtre. De første 7 af de 9 børn er ugifte, det 8. barn, hospitalsforvalter

Theodor Borries gifter sig med Gerda Steiness, men ægteskabet er barnløst. Det 9. barn, Hannah bliver gift med Ludolph West, og parret får 2 sønner og 2 døtre. Men da ingen af Heinrichs sønner efterlader sig mandlige arvinger, får han ingen efterkommere med navnet Borries.

3) Det næste barn er **Otto**, født 1813. Otto når kun at blive 8 år før han dør i 1821.

4) 3 år senere i 1816 kommer lille **Mariane**, som dør som spæd.

Den 24. august 1817 dør også Christians hustru Mariane, kun 26 år gammel. Og søsteren Charlotte ankommer fra Barth for at holde hus for sin bror og de moderløse børn. I 1820 gifter Christian sig igen, denne gang med Augusta Steenberg, søster til hans senere svigersøn Frederik Steenberg. I dette 2. ægteskab kommer der 5 sønner og 4 døtre, heraf 2 tvillingpar.

5) Det 5. barn er **August**, født 1821. Gik i skole i Bremen til sit 18. år, blev derefter handelsuddannet i Bordeaux. Broderen Hermannus enke Caroline fortæller: *"Han var et meget smukt og elskværdigt menneske, den smukkeste mand jeg nogensinde har set. Var velbegavet og flink. Hans bryst var svagt"*. 1846 omtales hans helbred som meget svagt. Han dør 1853 kun 32 år gammel.

6) Det 6 barn **Otto** er født 1823 er opkaldt efter broderen, som er død et par år før. Han gik på Sorø Akademi, blev skibsklarerer og var en tid ansat hos faderen. Blev senere ansat i sin broder Christians firma i New Castle. Otto blev 1862 nominel indehaver af "Borries & Co.", oprettet i hans navn af halvbroderen Heinrich, hos hvem han levede i Strandgade 8 i Helsingør, indtil sin død i 1877. Var passioneret jæger.

7) 1824 får parret sønnen **Christian**, der bliver købmand og vicekonsul i New Castle. Christian gifter sig med Hannah Wilson, og parret får 1 søn og 7 døtre. Sønnen, som også hedder Christian, bliver maskinmester i England, gifter sig og får en søn, som var med i 1. verdenskrig, som der intet vides om.

8) 1827 fødes **Cecilie**, som 1848 bliver gift med riddergodsbesidder Friederich Homeyer til Ranzin i Neu-Vorpommeren. Parret får 2 børn, 1 søn og 1 datter, Men Cecilie dør 1847 som kun 26 år gammel, og også børnene dør som små.

9) Tvillingsøsteren **Christiane** bliver 2 år senere gift med ovennævntes fætter, Friederich Homeyer, som er riddergodsbesidder i Murchin. Parret får 3 sønner og 4 døtre. Christiane dør 1912 på Murchin, næsten 85 år gammel.

10) 1829 kommer sønnen **Hermannus** til verden. Hermannus gik på Sorø arkademi, var derefter en tid i Rønne hos morbroderen provst Steenberg, der var gift med hans halvsøster Charlotte. Blev konfirmeret der og kom så på handelsskole i Bremen et års tid og derfra til broderen Christian Borries i New Castle. Oprettede firmaet "Herm. Borries & Co." i København. Ejer af Heslehøj i Gentofte fra 1865. Blev 1852 gift med Caroline Hastrup, med hvem han får 2 sønner, der begge dør ugifte, samt 4 døtre.

11 og 12) Det 11. barn er datteren født 1832. **Augusta** er en tvilling, men tvillingbroderen dør straks efter fødslen. Augusta er psykisk syg, bliver aldrig gift, men bor snart her, snart der, hos familien. Hun bor en tid hos broderen Christian i New Castle, senere i en årrække på Murchin. I 1862 kom hun hjem til moderen i Helsingør, og da denne døde, flere år hos broderen Hermannus' enke, Caroline. Da tilstanden efterhånden forværredes overførtes hun til St. Hans Sindssygehospital i Roskilde, hvor hun døde 1901.

13) Det 13. barn fødes 1. september 1833 i Helsingør. **Elise** bliver aldrig gift, men bor i Helsingør indtil sin død i 1852, kun 19 år gammel.

5 år senere i 1857 senere døde faderen Christian Borries i Helsingør. Sundtolden ophæves samme år. Nu var skibene ikke længere tvunget til at lægge ind ved Helsingør og mange havde baseret deres levevej på dette grundlag. De gode tider var forbi, og nu kunne det gamle firma heller ikke mere. Efter faderens død overtog den ældste søn Heinrich det skrantende firma, som nu hovedsagelig var baseret på skibsklarering. Andre firmaer havde også beskæftiget sig med skibsproviantering. Det viste sig at de klarede sig generelt bedre. Van Deurs forsøgte sig til sidst også med proviantering-, kommissions- og spedititionsforretning, men det var for sent. Firmaet gik fallit i 1862 efter at have spillet en fremtrædende rolle i mere end 200 år, heraf næsten 100 år med domicil i Strandgade 95.

BØRNENE I HELSINGØR

Børn af skibsklarerer Heinrich Philipp Borries

Mariane Augusta Borries 1854–1926

Levede i hjemmet i Helsingør indtil 1901, hvor hun flyttede til Kastelsvej 21 i København, hvor søsteren Hannah West boede hos hende med sine 5 børn, indtil disse blev voksne. Broderen Hermannus: "*Hun var den kærligste, mest opofrende søster, sjælen i hjemmet*". Ugift.

August Borries 1856–1913

Sømand, sejlede på de nordamerikanske søer og boede fast i Chicago 1875–1879. Var derefter dekorationsmaler i San Francisco. Ugift.

Heinrich Philipp Neergaard Borries 1858–1927

Skibskaptajn i Det Forenede Dampskibsselskab. Forliste lillejuleaften 1894 som styrmand med S/S Aleksander III, som kæntrede i Nordsøen, hvorved 18 mand omkom, medens Heinrich Borries og 6 andre reddedes efter frygtelige lidelser. Efter sin afsked boede han sammen med søsteren Mariane på Kastelsvej 21 i København. Blev fundet druknet ved indløbet til lystbådehavnen på Langelinie. Ugift.

Otto Hermannus Borries 1860–1896

Entomolog. Student 1884 (Westenske Institut), lærer ved Lycæum. Var ansat ved Zoologisk museum i København og foretog for finansministeriet undersøgelser angående insektangreb på hedeplantagerne og statsskovene. Universitetets guldmedalje 1890. Fik samme år prisbelønning af Videnskabernes Selskab for en afhandling om gravhvepse. Var medudgiver af "Den danske Bitidende". Har efterladt en del optegnelser om familien Borries. Blev fundet druknet i Isarfloden ved München, og begravedes på ThalkirchenFriedhof. Ugift.

Henry Nicolaus Borries 1862–1865

Døde ligesom de to følgende børn af skarlagensfeber.

Mary Henriette Borries 1863–1865

Nicoline Marie Henrika Borries 1865–1871

Carl Theodor Heinrich Borries 1867– ?

Gik på Herlufsholm, blev student fra Borgerdydsskolen, cand.phil. 1887. Uddannet på sagførerkontor, cand.phil. 1887. Fra 1901 ansat ved Københavns Hospitals-væsen. St. Hans Hospital, Bispebjerg Hospital etc., sidst som hospitalsforvalter ved Rudolph Bergs Hospital. Gift 1910 på Oringe Sindssygehospital med oldfrue Gerda Elisabeth Steiness. 1878–1942. Ingen børn.

Hannah Petrea Neergaard Borries 1870–1942

Gift 1895 i Humlebæk med forstingeniør, overførster ved forskellige tyske godser i Schlesien, Seitenberg og Posen, Ludolph A.F.C. West. 1863–1930. 2 sønner og 4 døtre.

Børn af købmand, vicekonsul Christian Borries, Newcastle

Mary Augusta Borries * 1859 i Gateshead

Cecilia Jane Borries * 1850 i Gateshead

Gift med Charles H. Potts i Halifax, Canada

Christiane Mary Borries * 1851 – 1865 i Gateshead (tvilling)

Anna Cecilia Borries * 1851–1865 i Gateshead (Tvilling)

Wilhelmine H. Homeyer Borries * 1852 i Gateshead.

Levede på Murchin i Forpommern hos sin faster Christiane

Meggy Sahra Ragne Borries * 1854 i Gateshead

Septima Borries * 1859 i Gateshead.

Christian Borries.

*** 1859** i Gateshead, død 1918

Maskinmester. Død under 1. verdenskrig, da skibet blev torpederet af tysk undervandsbåd.

Gift med ukendt. Havde en søn, som der intet vides om.

Børn af grosserer Hermannus Borries, København

Frederik (Fritz) Ludwig Christian Borries 1853–1879

Cand. jur. Fuldmægtig ved Nordre Birks kontor i København. Han var forlovet med sin fætters datter Olga Hastrup. Ugift.

Elise Cecilie Borries 1854–1885

Gift i Rønne 1876 med fætteren Schack August Steenberg (1840–1900). Død i København af tuberkulose. Børn: 2 sønner, 1 datter.

Anna Augusta Borries 1856–1865

Christiane (Kette) Johanne Borries 1859–1929

Gift i København 1880 med Christian Olrik (1852–1930), distrikts- og sygehuslæge i Frederiksværk, senere amtslæge i Vejle, Ridder af Dannebrog. Børn: 2 sønner, 1 datter.

Herman Hastrup Borries 1863–1932.

Huslærer på Gavnø hos baron Reedtz-Thott 1883–1885, lærer ved Borgerdydsskolen, fuldmægtig i finansministeriet. Ugift

Cecilie (Cisla) Elisabeth Borries 1867–1930.

Ugift.

STRANDGADE 95 HELSINGØR

Den van Deurske gård hvor Christian Borries boede indtil sin død i 1857

Carl Philipp Borries 12.9.1779–12.10.1840

KAPITEL 4

GROSSEREREN I KØBENHAVN

7. GENERATION

48. Carl Philipp Borries 1779–1840

Philipp er forældrenes 11 barn, født 12. september 1779 i Barth, 13 år efter det første barn. Men i hjemmet er kun 8 børn, for i 1772 dør Philipp kun 4 år gammel, i 1773 dør Dorothea kun 6 år gammel og i 1776 dør Endnu en Dorothea, kun 2 år gammel. Efter at være blevet student rejser han til Hamborg for at blive handelsuddannet. En lang tid er han vinrejsende. Han kørte i Tyskland i en åben ekstrapost (?) og havde bag i vognen en kurv med vinprøver. Kom 1798 til Bordeaux (i en vinhandel), 1809 til Altona (Israel, Dehn & Co., skibsrederi).

Derefter rejste Philipp til København, hvor han kom i grosserer Lütken fra Lübecks hus og i 1811 ægtede hans datter Christiane. En slægtning Christian Lütken var 1775 blevet gift med Chalotte Birgitte Classen, en søster til Christian Borries' svigerfar i Helsingør.

Bryllupsrejsen foregik med relais, i en holstensk vogn gennem Sjælland, Fyn, Slesvig-Holsten, Lauenburg, Mecklenburg til Barth, hvor de besøgte hans fader, den gamle dr. Ernst Heinrich Borries og de 3 ugifte søstre Magdalene, Friederica og Sophia, samt brødrene Carl med hans hustru Sophie, og August i Greifswald.

Samme år som brylluppet stod havde Philipp Borries bosat sig i København. Sønnen Philipp på Søholm fortæller: *"Han kom ind i det allerede faldefærdige Ryberg'ske handelsfirma – Johs. Chr. Ryberg – som jo ophørte nogen tid efter. Senere associé med Tutein (Gebr. Tutein i København. Han styrede sin svigermoder Lutkens hus, da hun blev enke (firmaet Lütken, Wve & Co.) og var til sidst 1832–1837 i A. van Deurs hus (i firmaet A. van Deurs & Co.) i Helsingør. Da han foreslog Nationalbanken, at en tredjemand (Petersen) skulle underskrive alt, reddede han derved banken en hel del af sit tilgodehavende. Hvidt (?) ytrede, at på fars kiste burde kvitteringen for den sidste veksel vedlægges, ligesom en ridders kårde blev lagt på hans kiste.*

Philipp Borries var høj og slank med sort hår. Han blev ret tidligt skaldet. Malerier fra hans yngre dage viser et regelmæssigt smukt ansigt med høj pande og øjne af en ejendommelig lysebrun farve, som genfindes hos søsteren Friedericke, hos brødrene Gustav i Podolien, og Christian i Helsingør, samt hos sønnerne Gustav og Theodor. Der imod var Philipp på Søholm blåøjet og også faderen Ernst Heinrich var blåøjet.

Philipp og Christianes børn

Brylluppet stod i 26. maj 1811 og året efter den 1.7.1812 kommer den første af 5 sønner, som opkaldes efter sin farfar, og bliver døbt **Ernst Heinrich Gustav**, men kaldtes Gustav. Gustav bliver student fra Borgerdydsskolen i København 1830 med laud (1. karakter) i alle fag undtagen religion. Cand. polyt. 1835. Var derpå i Chemnitz 1836–1839 for at lære kattuntrykkeri, og tog derpå til Wien, hvor han satte sig ind i stearinlysfabrikation. Da Gustav kom hjem herfra kunne han ikke

selv rejse penge til at starte en stearinlysfabrik, og anlagde for en ringe betaling fabrikken for Holmblad. Blev 1846 meddirektør af Fredens Mølle på Amagerbrogade, valgt på den konstituerede generalforsamling den 14.2.1846 "til medlemmerne af direktionen ved siden af Owen som første direktør valgtes som handelskyndig direktør grosserer W.P. Duntzfelt, og til fabrikskyndig direktør den polytekniske kandidat Gustav Borries, der i 1839 havde anlagt "L.P. Holmblads Stearinlysfabrik". Hans gode kundskaber i tysk gjorde at han i en årrække blev benyttet meget som tysklærer i forskellige skoler. Fra 1853 og indtil sin død var han inspektør for Den Polytekniske Læreranstalt, 1855–1860 sekretær for Selskabet til Naturlærens udbredelse, samt inspektør for Institut for Metalarbejdere. Hans nationale sindelag viste sig også ved hans virke for dansk biblioteksvæsen i Sønderjylland og var et utrætteligt medlem af den midlertidige komite for oprettelse af danske folkebiblioteker i Slesvig. Gustav var ugift og barnløs. Han boede hos moderen, sidst på Frederiksberg, hvor han 48 år gammel døde 2.4.1860 af mavekræft. Broderen Philipp skriver: "Ved sparsommelighed samlede han 33.000 kr."

2) Det næste barn er **Adolph**, død som spæd. Adolph må være født på et tidspunkt efter Gustav i 1812 og før Theodor i 1820. Om ham vides intet, og han er ikke begravet sammen med resten af familien på Frederiksberg.

3) Carl Heinrich **Theodor** er familiens 3. Dreng, født i 1820. Theodor bliver student fra Metropolitanskolen kun 15 år gammel og blev handelsuddannet bl.a. i Helsingør hos farbroderen (A. van Deurs & Co.) og i Hamborg. Tog 1844 til Newcastle on Tyne, hvor han først var på Althausens kontor, og derefter etablerede selvstændig kulforretning. Fra 1865 var firmanavnet Boldemann, Borries & Co. kontoret lå i Lombard Street. Efter at have boet i Tynemouth flyttede han til landstedet Greenside House i Ryton upon Tyne, et par mil fra Newcastle. Han fik som initiator bygget den norske sømandskirke i North Shields, og senere den Danske Sømandskirke i Newcastle. Hans buste er opstillet i den danske klub i Newcastle. Han var Svensk-norsk, senere dansk vicekonsul, idet hovedkonsulatet lå i Hull.

Theodor blev 1849 gift med Francis Mary Ellah, men ægteskabet var barnløst. Philipp skriver om Francis at hun havde " – fået en udmærket opdragelse, læste

latin og var dygtig og klog” Francis var datter af den engelske generalkonsul i Helsingør, skibsklarer James Marchall Ellah.

Konsul Theodor Borries 1820–1897

Johan Belfour, engelsk storkøbmand og skibsklarer, overtog 1789 ejendommen Stengade 16, som han lod nedrive og opførte i stedet et grundmuret hus i 2 etager med et Kikkenborg, et lille udsigtstårn, hvorfra man kunne holde øje med skibene i sundet. Det var vigtigt at holde øje med handelsskibene i Øresund for at pleje de kunder man allerede havde, og for evt. at få fat i nye. Han dannede firmaet Belfour, Reinalds, Ellah & Co, som var agent i Helsingør for den engelske admiralitet. Da det gik tilbage for Ellahs firma, som gik fallit i 1857, flyttede James Ellah til København, hvor han levede af tilskud fra Theodor, indtil Theodor fik ham og hans hustru over til sig i England. Efter i 1881 at have opgivet forretningen flyttede Theodor til London. Francis døde 90 år gammel hos sine slægtninge i Morpeth ved Newcastle.

4) Den 4. søn er **Philipp**, født 1822 i København. Philipp får 4 sønner og 2 døtre, så ham hører vi mere om i næste generation.

5) Den 5. søn er **Carl**, født 1827 i København. Han bliver student fra Metropolitanskolen 15 år gammel med udmærkelse, studerer klassisk filologi (sprogvidenskab) og senere islandsk, engelsk og italiensk. Carl var fra oktober 1848 lærer i latin og græsk ved Borgerdydsskolen på Christianshavn og tog 1849–1850 embedseksamen, hvorefter han vikarierede hhv. på Frederiksberg Skole og på Borgerdydsskolen. Efter 6 ugers studierejse til Tyskland blev han – ikke mindst på grund af sit tyske sprog, som han fra hjemmet talte lige så godt som dansk – kollaboratør (medarbejder hos den tyske besættelsesmagt) ved Domsolen i Slesvig september 1851. Da han året derefter foretog en sprogrejse til England og Skotland, fik han en blodstyrtning og døde kun 24 år gammel. Hans bror Theodor og dennes hustru Frances plejede ham til det sidste. Hans bror Philipp på Søholm: *"Carl var et af naturen lykkeligt udstyret menneske. Unge og gamle holdt af ham. Han var smuk, livlig af sind og havde en smuk sangstemme. En sorg, der knugede ham, en ulykkelig kærlighed til Mary Hansen gjorde, at han tabte sit glade sind og dette formørkede hele hans tilværelse"*.

Jeg modtog en foråret 2012 en mail om denne kærlighedshistorie, som åbenbart er omtalt andre steder end i min fars bog. Jeg fik også tilsendt et billede af denne dame, som for Carl var kvinden, som han aldrig fik.

Da både Philipp Borries og hustruen Christiane Lütken var fra tyske hjem, kom de ganske naturligt i berøring med den dansk-tyske literært prægede kreds i København og med nogle familier fortsattes venskabet igennem 2–3 slægtled. Familien er omtalt i flere af datidens erindringsbøger. Selv fandt jeg i Jyllandsposten den 10. december 2004 en artikel af Benno Blæsild, som den gang var Juleinspektør i Den Gamle by i Århus.

Den handlede naturligvis om julen i gamle dage og fortalte om Adam Oehlenschläger, at han hvert år gik ned på Kultorget og købte en masse gran, hvoraf han byggede en granhytte i stuen, mens gulvet i hele lejligheden på Kongens Nytorv dækkedes med rughalm. Her sad han på gulvet og fortalte fabler og historier for sine børn hver aften i december.

Først i 1813 fik familien et rigtigt juletræ. Det var der en grund til. Christiane Oehlenschläger fortæller i et julebrev til sin mand Adam, der er på rejse i Tyskland, om julefesten hos deres venner, familien Borries: *"Der var et dejligt*

juletræ, på julebordet lå der til Lotte en nydelig dukke i Bondedragt og en pæn sykurv, til Johannes et gevær og en sabel, til William en lille net kanon, med hvilken han kunne skyde ved at trække i en ståltråd. Desuden et stort fad fuldt af kager, bonbons og æbler til dem alle tre. Nytårsaften blev æblerne taget ned af træet, og man satte lys i det". Ja, men et sådant træ måtte de sandelig også have til næste jul.

Det fremgår af brevet at det med juletræ var noget ganske nyt og ukendt, men var familien Borries den første familie i København, der havde juletræ? De var blandt de første, men allerede 2 år tidligere oplevede københavnernes for første gang dette fantastiske, at velhavende mennesker slæbte et grantræ ind i stuen og satte lys på grenene. Jørn Piø fortæller i bogen: DEN GAMLE JUL om denne begivenhed:

"Juleaften 1811 skete noget mærkeligt i en fornem lejlighed i St. Kongensgade i København. Alle værelserne til gaden var oplyste, især et, og udenfor vinduerne stod der ved femtiden mange mennesker, der højlydt gav deres forundring til kende. Det var nemlig rygtedes i kvarteret, af folk i Ny Kongensgade havde set, at der nogle dage i forvejen ved bragt et loftshøjt grantræ ind i stuerne. Godtfolk spærrede øjnene op. Sladderen gik, det forlød, at træet skulle have tændte lys på grenene. Derfor var nysgerrige stimlet sammen for at se hvorledes det ville gå. Og uden postyr gik den første juletræsaften i København da heller ikke af.

Nogle troede vel at lejlighedens beboere, den tyske indvandrer Martin Lehmann og hans kønne kone Frederikke Bech, var blevet gale, siden de rullede gardinerne ned og satte ild til lys på et grantræ. Ude på gaden dalede sneen langsomt ned, og folk stoppede op. Hvad var der på færde? spurgtes der. De, der ej kunne styre deres alt for store iver efter at kigge ind ad andres ruder, satte stiger op til dem, for at kunne kigge ind under gardinerne".

Det snakkede man en del om i byen den aften, da det første juletræ blev tændt i hovedstaden. Doktor Lehmann havde taget skikken med hjemmefra – fra præstegården i Haselau i Holsten, og de følgende år gjorde andre tyske indvandrerfamilier i København ligeså. Der var familien Mandrix, hvor B.S.Ingemann kom og var forlovet med datteren Lucie Mandrix, og der var familien Borries, hvor Ohlenschläger og hans familie holdt jul. Snart efter skrev Ingemann og Oehlenschläger – og senere Grundsvig og H.C. Andersen – digte og

eventyr om juletræet, og den gamle tyske skik med juletræsjul bredte sig langsomt ud over hele Danmark.

En fortegnelse, over alle de familier de kom sammen med, viser, at de havde en uhyre stor omgangskreds. Philipps svigermoder Juliane Schinmeier var ungdomsveninde med Friederiche Bruun, som i sine "Ungdomserindringer" nævner hende som "en yndig blomstrende pige". En gang synes gæstfriheden dog at have nået bristepunktet. Philipp på Søholm fortæller: "Da Marie Oehlenscläger blev forlovet med franskmænden Xavier Marmier, var de til middag hos os. Under måltidet brød bordet sammen og skiltes ad, en herre greb kandelaberne, men hvor Reinhardt og Weyse sad var der meget snustobak på gulvet".

Særlig følte de sig dog knyttet til den norske zoolog J.C.H. Reinhardt og hans hustru Nicoline, født Hammelef. Mathilde Reinhardt: Familie Erindringer s. 138: *Philipp Borries var som ung kommen herind (i København) fra Pommeren og var blevet optagen i den tyske grosserer Lützens hus, hvor han blev forlovet med Christiane, den åndfuldeste, men langt fra den mest ansete af husets døtre. Han var med sin slanke skikkelse, sin høje pande der tabte sig i skaldethed, sin elskværdige sangvinitet og sit tyske højttalende væsen, en stor modsætning til min fader (zoolog J.C.H. Reinhardt) som næppe var af middelhøjde. Lige så forskellig var også de to venners livsindstilling. Det som forbandt dem var måske for en del den omstændighed, at ingen af dem var hjemmefødte her, så de havde ikke noget gammelt at bygge på, men også det at de begge fra rejser, medbragte er mere udvidet blik på livet og på verden, og en større bevægelighed i ideerne, end det på den tid var almindeligt, selv hos meget dannede folk. Hvad grunden end var, så diskuterede de livligt, politiserede ivrigt, og spøgtes højrøstet, når de mødtes".*

Musik spillede en stor rolle i hjemmet, og som kuriosum kan nævnes at Philipp Borries ejede det flygel, på hvilket Carl Maria von Weber spillede Jægerbruden den 8.10.1820. Det gik således til, at Weber besøgte Christianes fader grosserer Christian Ludvig Lütken, og spurgte ham hvor Weber kunne få et flygel. Lütken svarede at hans datter havde et fra Richter og Bechmann. Dette flygel blev bragt til det Kongelige Teater, hvor Weber ved sit spil vakte en begejstring, som næppe nogensinde var set. Flygelet endte hos sønnen Philipp på Søholm, men historien om dette vidunderlige flygel ender ikke her. For i 2013 fik jeg en forespørgsel fra

Tyskland vedr. dette flygel og mere om dets senere skæbne. Det kan læses i kapitel 6 i beretningen om sønnen, Philipp Borries' liv.

Philipp Borries boede først i Bredgade, senere Gammel Torv nr. 4, (hvor de to yngste sønner Philipp og Carl er født), så på Ny Kongensgade og til sidst Klædeboderne 5 og 6, hvor hans enke boede i en længere årrække indtil hun flyttede til Frederiksberg Alle 36. I den periode, da han var associé i Van Deurs & Co., boede han i palæet i Hellebæk, og spadserede da altid til og fra sit kontor i Helsingør.

Om sommeren boede han nogle år på Christiansholm, senere gennem 20 år 1818–1838 på Ordruphøj. *"Dette dejlige sted" skriver sønnen Philipp, "skaffede os alle, store og små, uendelige glæder. Ophold derude varede næppe længere tid af gangen, men vel hjemme kunne det efter nogen tid igen ske, at det bebudedes at: "Gudfader Borries vil komme med landaueren om aftenen og tage så og så mange af os ud til sig".*

Jeg husker en sådan eventyrlig aften, hvor vi efter den tid hvor vi ellers skulle ligge i sengen, skulle stige til vogns, køre langs Strandvejen, komme i bælgmørke ind i Charlottenlund, ud derfra og gennem Ordrups små oplyste gader, atter ud på den mørke landevej og så ind på Ordruphøj. Der blev vi modtaget af muntre stemmer, kom ind i den lyse spisestue og til det dækkede bord, hvor der oven i købet gerne skulle være kogte villinger(?) fra Skovshoved – og så først sent gå til sengs med udsigt til, at hele denne herlighed næste dag ville begynde igen".

I familien Reinhardts familieerindringer findes en beskrivelse af Philipp Borries: *"Borries lod sig af sin spekulative og dristige handelsånd og sin håbefulde natur drage ind i flere store handelshuse og opnåede, trods al sin dygtighed (og måske just på grund af sin redelighed) kun at blive trukket med i deres fald".* De vanskelige handelsforhold gjorde, at hans sind til sidst formørkedes, og med dr. Reumert fra Odense tog han til Slesvig Sindssygeanstalt, hvor han døde 1840, 61 år gammel.

Philipp Borries-Søholm fortæller videre: *"Da far døde så det trist ud for vores mor, da ingen af os børn var i vej, men en klausul i forbindelse med kompagniskabet med onkel Christian gjorde, at hun fik en årlig pengesum af firmaet. Hun boede i*

Klædeboderne (nu Skindergade 38), i den store lejlighed på 1. sal med 3 fag (fag vinduer), spisestue 3 fag, hjørnestue 1 fag (antagelig gårdværelset da huset ikke var et hjørnehus). De 4 værelser, som min bedstemoder, Juliane Schinmeier havde boet i, lejede min mor efter hendes død ud til Pontevise i Overformynderiet og senere til Søren Kirkegård, som boede der indtil sin død.

Efter at have været enke i 27 år døde Christiane Lütken Borries 29.3.1867.

Christiane Catharina Lütken Borries 21.5.1789–29.3.1867

KAPITEL 6

FORPAGTEREN PÅ SØHOLM

6. GENERATION

Ane 24: Carl Philipp Borries 1822–1914

Philipp gik først på forskellige Københavnske skoler. Philipp Borries skriver: *"Da jeg sammen med Theodor gik i Metropolitanskolen ville fader have at vi skulle rejse til hans fødeby Barth for at vi kunne lære den samt onkler og tanter at kende. Uden at rektor ville tillade at vi sådan afbrød vores skolegang, sejlede vi*

afsted – og fik som straf: Slet i sædelighed”. Derefter gik han 3 år på Sorø Akademi, hvor han gik sammen med fætrene Otto og Christian fra Helsingør, som han ofte fulgtes med hjem i ferierne, for på Abellund ved Hornbæk sammen at kunne nyde sommerens glæder.

1839 kom til landvæsnet, først hos Hellmers på Bonderup ved Ringsted, hvor han skulle arbejde som karl, betale 400 kr. årlig og selv holdes sig med sengetøj og vask. Et stort gavlværelse var skilt på langs i to dele og 6 sengesteder slået op langs taget var hans logi. Ingen kakkelovn, ingen lys!

Da Philipps far efter længere tids sygdom 1840 døde på sindssygehospitalet i Slesvig, stod moderen i en vanskelig situation. Christiane Borries var selv 51 år og stod nu med ansvaret for de 4 sønner samt sin aldrende svigermor. En klausul i kompagniskabet med onkel Christian i Helsingør gjorde, at hun fik en årlig pengesum, men økonomien var stram. Den ældste søn Gustav var 28 år og i lære i Wien for at sætte sig ind i stearinlysfabrikation, hvilket betød at der skulle svares et beløb til hans uddannelse. Sønnen Theodor på 20 år var i gang med en handelsuddannelse i Helsingør i farbroderen Christian Borries firma. Den yngste bror Carl var kun 13 år på det tidspunkt. Lærepladsen hos Hellmers blev nu for dyr for hans moder, og Philipp rejste derfor til Tyskland, hvor han tilbragte de næste 10 år på forskellige godser.

Nu blev kendskabet til familien i Tyskland en stor hjælp for Philipp. Først var han hos Ottomar Rohde, inspektør på godset Goldensee i Lauenborg. Rohde var bror til digterinden Sophie Rohde, gift med Philipps farbroder Carl Borries i Greifswald. Da ejeren af Goldensee døde opholdt han sig midlertidig et ½ år som inspektør på godset Bredentin nær Göstrow hos forpagter Peters, som var gift med en anden søster til Sophie Rohde, og efter et ophold hos onkel Carl i Greifswald, og hos hans farbroder August og en tid hos tanterne i Barth, var han 2 år hos forpagter Alert på Langehaushagen ved Barth. Han så i disse 2 år ikke en avis, og ikke en bog bortset fra Dyr lægebogen. Philipp påstod senere, at når han holdt sig åndsfrisk til langt op i alderen, så skyldtes det, at hans hjerne havde ligget brak i alle disse år.

Han kom derefter atter til Ottomar Rohde, som i mellemtiden var blevet overinspektør på godset Gramenz i Bagpommern. Derpå blev han inspektør hos

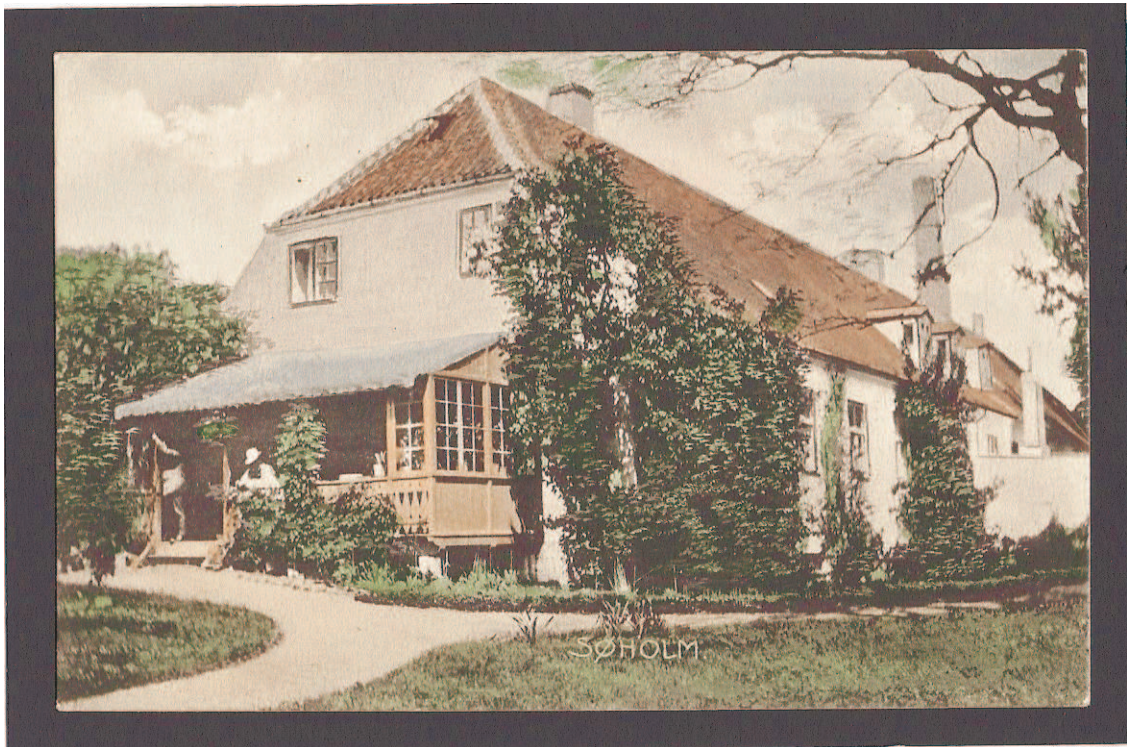
Scheurmann på Zülkenhagen. Da han havde været der 1 år kaldte Rohde han til Eldena ved Greifswald. 1848 blev han forvalter hos Buhr, som var gift med Marie von Hohmayer, en søster til Philipps kusines mand, Fritz von Hohmeyer på Ranzin. Her blev han i 2½ år. *"På en nabogård" skriver Philipp "blev jeg oftere indbudt. Det lod til at manden gerne havde set at jeg friede til datteren, der snøvlede lidt – en arvelig fejl i familien, hvor ganeløse eksisterede. Frygten for at sligt skulle ske, gjorde, at mor og Gustav søgte at få mig hjem til Danmark".*

Philipp kom hjem i 1850. Han var med til kusinens Christianes bryllup på Ranzin i august samme år, så det må have været efter denne dato. 1851 foretog Philipp en rejse til Verdensudstillingen i London, hvor han opholdt sig en måned, og hvor han første gang fik mulighed for at besøge sin broder Theodor i Newcastle. Det lykkedes ham i London at opnå et lån hos baron J.C. Hambroe. *"Denne tog meget venligt i mod mig, da han satte stor pris på mine forældre, i hvis hus han var kommet som ung".* Lånet var på 500 pund, rentefrit af afdrage med 100 pund årligt.

Efter de noget triste ungdomsår i Tyskland, og efter de ret mørke fremtidsudsigter ved hjemkomsten, da han stod uden stilling og uden kapital, begyndte det at lysne. *"Den 24de november (1851) på min fødselsdag fik jeg brev fra kammerherre P.B. Scavenius på Gjorslev, som overdrog mig forpagtningen af Søholm på de 6 år, som Valentiner endnu havde den, og 10 år til... Kautionen – et vigtigt punkt – skulle jeg selv skaffe. Nationalbankdirektør Frølich stod i et meget venskabeligt forhold til mine forældre. Frølich var da så god at overtage denne kaution, der ved en mindre heldig forpagtning kunne have medført tab for ham, hvis jeg ikke havde kunnet bestå – især da jeg begyndte med lånte penge".*

Kort over Søholm gods

Nogle måneder senere tog han til Viborg for at fri "til den smukke frøken Woersaae" som hun kaldtes i sin fødeby Vejle. Den 14. maj 1852 stod brylluppet i Holmens kirke, idet Elises berømte broder, J.J.A. Worsaae i den anledning var vendt hjem fra Paris og førte hende op ad kirkegulvet. Efter bryllupsfrokosten kørte brudeparret i egen vogn med relais til Søholm ved Stevns. Næste år til påsken skrev Philipp til sin moder, at der nu var født en ny arvtager til navnet Carl August Borries. Philipps farbroder, filolog Carl August Borries, var et ½ år før min farfars fødsel, død i Edinburgh.

Philipp Borries rejste efter datidens forhold meget, var 9 gange i England, 4 gange i Paris, ofte sammen med broderen Theodor, som indskærpede Philipp at han og Elise burde rejse mens børnene var små.

Philipp Borries var passioneret haveelsker og udlagde over 3 tønder land til en herregårdsagtig have med stenhøj, småsøer, beplantninger og staudebede. En anden hobby var at samle på oldsager, som egnen var særlig rig på. Samlingen bestod til sidst af 30.379 stykker, hele og brudte. "*Det var*" – skriver Philipp "*en kilde til fornøjelse for mig og andre. Undertiden tændtes 50 lys for at oplyse samlingen når jeg havde selskab*". – Da det kgl. Oldskriftselskab i sommeren 1888

besøgte Søholm, holdt Sophus Møller, som i forvejen havde gennemgået samlingen, på højen i haven et foredrag, i hvilket han nævnte samlingen som sidestykke til Sehested Broholm's samling, idet disse to var de største samlinger i landet efter Nationalmuseets. Oldsagerne solgtes sammen med 12 kostbare bøger til nationalmuseet for 10.000 kr. *"Den hele samling har kun kostet mig omtrent 1500 kr., 1211 kr. kontant samt snaps"*– skriver Philipp.

Den 1. maj 1891 afstod Philipp Borries forpagtningen af Søholm til Valdemar Hvidberg, idet han fik 37.000 for besætning m.v. Han flyttede til København, hvor han boede først på Frederiksberg Alle indtil hustruens død 2 år senere. Derefter boede han de næste 21 år sammen med sine to ugifte døtre Jenny og Christiane i Slagelsegade 9, på Østerbro. Det var her han brugte en stor del af sin tid med at skrive om sit og familiens liv.

Philipp Borries fortæller om barndomshjemmet, at musik spillede en stor rolle da begge forældrene, men især moderen Christiane, var musikalske. Som tidligere nævnt ejede faderen det flygel, på hvilket Carl Maria von Weber spillede "Jægerbruden" den 8. oktober 1820. Philipp giver en beskrivelse af alle dets mange finesser: *"Det havde 4 fodpedaler, af hvilke den længst til højre udløste et klokkespil af 4 sølvklokker, og en metalplade, som faldt ind i bassen. Efter at det havde været i min moders eje i 53 år solgte jeg det for 60 kr., for jeg havde i forvejen 4 klaverer, men købte det senere tilbage. Det solgtes ved min auktion (ved fraflytningen fra Søholm) til en jordmoder i Strøby, kom senere til rådhuset i St. Heddinge, og derfra til den samling af musikinstrumenter, der dannedes i Kunstindustrimuseet, og der lod Angul Hammerich det istandsætte for 500 kr. Nu er det fuldt i orden, kun er de 4 sølvklokker ombyttede..."*

FLYGELET

I november 2012 modtog jeg en mail fra pastor Hartmut Friedel i Tyskland om netop dette flygel, som åbenbart er omtalt i flere musikhistoriske værker. Han fortæller at han i 2005 havde i et antikvariat havde købt et nodehæfte tilhørende Theodor Borries. Nu er jeg elendig til tysk, men forstod dog så meget, at noderne stammede fra det flygel som havde været i min families besiddelse, og som både Weber og Weyse havde spillet på. Nu befandt selve instrumentet sig på Musikhistorisk Museum i København, og var i 2013 blevet restaureret. I museet

befandt sig yderligere den originale regning for købet af instrumentet, såvel som et brev dateret 1898 fra min oldefar til Angul Hammerich med oplysninger om dette instruments skæbne.

Om familien Borries havde han yderligere fundet frem til, at Theodor Borries havde doneret et orgel til Sømandskirken i North Shields, og at dette nu siden 1967 befandt sig i Norge, men at man på YouTube kunne gå ind og både se det og høre det spille. Pastor Friedel vil forhøre om jeg havde et billede af Theodor, og forsikrede mig, at jeg var velkommen til at skrive til ham på dansk, da han både talte og læste dansk udmærket, men blot ikke kunne skrive det. Det var jeg meget taknemmelig for, men nysgerrig som jeg er måtte jeg da have at vide hvordan det forholdt sig med denne præst og hans danskkundskaber. Det vist sig at han under krigen havde gjort tjeneste ved den dansk/tyske grænse og der havde lært sig sproget. Jeg havde da et fint billede af såvel Theodor Borries som af hans kone, og sendte det. Som tak sendte han mig kopi af både min oldefars håndskrevne brev, såvel som en maskinskreven version heraf, samt kopi af den omtalte regning, og et billede af de vidunderlige flygel. Wikipedia fortæller om hvem Angul Hammerich, en slægtning til min fars fætter Louis Hammerich, er og lidt om hans karriere som musikprofessor.

I min søster Ingrid's kælders befandt sig morfars gamle scrapbog, hvor jeg med noget besvær fik løsnet siderne fra hinanden og her fandt jeg, blandt andre sjove ting, en avisomtale af Philipp Borries' 90 års dag.

En 90-aarig Rentier Ph. Borries

Rentier Ph. Borries fylder i dag 90 år. Hr. Borries er kendt for sine imponerende gaver til Oldnordisk Museum, som han har betænkt med 20.000 Stk. Oldsager. I korte træk har den gamle herres liv formet sig således: Han er søn af grosserer Borries her i byen, og på mødrene side beslægtet med familien Lütken. Efter i nogle år at have gået på Sorø Akademi blev han 18 år gammel sendt til Pommern for at studere landvæsen, og var i 10 år forvalter på store gårde her. 1851 kom han tilbage til Danmark og fik året efter gården Søholm på Stevns i forpagtning. Samtidig giftede han sig med Elisa Worsaae, en søster til Arkæologen Kammerherre Worsaae. Han blev en foregangsmand på adskillige Landvæsensområder, lærte at dræne jorden på den rigtige måde, begyndte at bruge Mejemaskine, men havde desuden stor interesse for sin svogers videnskab, arkæologien. Det var på Stevns, at han samlede de mange oldsager, som han skænkede til Museet, da han i 1891 trak sig tilbage fra Søholm.

Philipp Borries blev boende sammen med døtrene Jenny og Christiane i Slagelsegade 9, st., på Østerbro indtil han døde i 1914, næsten 92 år gammel.

"Hovedbygningen til Søholm blev nedrevet i 1715, da den længe havde ligget ubeboet hen som følge af, at Søholm siden Frederik IV.s tid var blevet drevet i forbindelse med Gjorslev. Avlsbygningerne er fra 1743-72, på gavlen står 1760. Da godset blev drevet som forpagtergård, opførtes 1828 en hovedbygning. Det var en eenlænget bygning opført i kridtsten ligesom avlsbygningerne. Denne hovedbygning blev nedrevet 1946".

METTE MARIE ELISABETH WORSAAE 1825-1895

Far fortæller om sin farmor, at hun i barndomshjemmet i Vejle blev kaldt Lise, men at Philipp Borries i hans memoirer kalder hende for Elise. Jeg har også set hende indført i kirkebogen som Elise Borries i forbindelse med, at hun var gudmoder ved sit barnebarn Elises dåb i 1892. Børnebørnene kaldte hende altid for bedstemor Litte. Men hvem var hun? Min far skriver, at nogle måneder efter at Philipp Borries havde underskrevet kontrakten om forpagtningen af Søholm, tog han til Skanderborg for at fri til den smukke frøken Worsaae fra Vejle, og den 3. marts 1852 blev de forlovede.

Først da jeg en dag på biblioteket i Kolding, da jeg ledte efter noget helt andet, tilfældigt faldt over detaljer om familien Worsaae i Vejle, fandt jeg ud af meget mere om fars farmors familie. Jeg startede nu på at finde ud af, hvad det var for noget snak med, at familien havde spanske aner. Den historie kommer så her:

KAPITEL 7

HISTORIEN OM DEN SPANSKE SØMAND

Elise Worsaae Borries' fars slægt

Familiehemmeligheden

Familiehemmeligheder er meget svære at holde skjult. Lige meget hvor megen umage man gør sig, netop det, at nogen prøver at holde noget skjult, virker uimodståeligt dragende, især når det handler om hemmelig elskov. For en slægtsforsker er der ikke noget mere ønskværdigt end rygter om en romantisk historie om ulykkelig kærlighed og to elskende, der ikke måtte få hinanden.

Min fars beretning

Jeg husker, at min far engang fortalte, at der var spansk blod i slægten. En af vore forfædre skulle være resultatet af en forbindelse mellem en ilanddrevet spansk sømand og en vendsysselsk gårdmandsdatter. Når nogen påtalte den pågældende mands meget lidt nordjyske udseende, sukkede han og sagde: "ak, ja – det er den spanske sømand!". Men hvem var dette uægte barn af en ilanddrevet spansk sømand?

Udgangspunktet i min slægtsforskning har været min fars bog om den danske familie Borries. Men her fandtes ikke et ord om nogen ilanddrevet spansk sømand. Så hvem var han?

Onkel Louis beretning

I vort hjem kom blandt mange andre Louis Hammerich, hvis kone Claes var en af den slags mennesker, man fortæller anekdoter om. Tante Claes var et opmuntrende indslag i mit barndomshjem. Når vi hørte tante Claes larmende latter i forstuen, så vidste vi at det blev en festlig aften. Jeg vidste at onkel Louis var en slægtning til min far, men heller ikke onkel Louis var at finde i min fars bog. Så da onkel Louis i 60-erne udgav sine erindringer, købte jeg bogen, som

hed DOU, for at finde ud af slægtskabet. Det viste sig nu, at onkel Louis farmor og fars farmor var søstre.

I min jagt på den spanske sømand kom jeg på den tanke om onkel Louis bog og om mon onkel Louis kendte noget til historien, og jeg fandt den ganske rigtigt på side 278. Onkel Louis fortæller, at hans farfar i 1849 som sekondløjtnant med sit infanteriregiment blev forlagt til Fyn, og her traf han den unge pige, der senere skulle blive hans hustru. Det var Ida Christiane Worsaae fra Vejle.

Hun var datter af amtsforvalter, cand. jur. Jens Woersaae, født den 16.7.1780 i Albæk som søn af en skibbruden spansk sømand og en pige i Vendsyssel, adopteret af en landmand Jens Hansen i Woersaae. "Når en stor del af min farfars efterkommere er mørklødede sydlændinge at se på, er det min farmors spanske blod, der spøger" – skrev onkel Louis. Både onkel Louis og tante Claes var lyshårede og blåøjede ligesom deres ældste søn Hans Henrik, mens den yngste søn Jan lidt overraskende havde mørkt hår og brune øjne. Men manden jeg ledte efter var altså min tipoldefar Jens Worsaae, den mørklødede mand, der var en uægte født søn af en ilanddrevet spansk sømand. Men hvor skulle jeg finde noget om denne Jens Woersaae?

Wilhelm von Antoniewicz´ fortæller

På bibliotekets læsesal fandt jeg – da jeg ledte efter "Jødiske begravelser i Fåborg" – ovennævnte forfatters bog "Danske Patricierslægter II". Jeg undrede mig over hvad "patricierslægter" var, det viste sig ved nærmere eftersyn at være folk som boede i patricierhuse. Da jeg slog op i indholdsfortegnelsen fandt jeg til min overraskelse familien Woersaae. Forrest et stort billede af den mørkøjede og sortkrøllede Jens Worsaae og som første slægtsled opgaves: Jens Worsaae. (Søn af Maren Jensdatter i Woersaae og Jens Hansen fra København), f. 16.7.1780 i Worsaae (Albæk sogn). Dette var i hvertfald løgn, så jeg tog ind på Rigsarkivet for at se hvad der stod i kirkebogen.

Kirkebogen for Albæk sogn fortæller

Døbte

No. 10

Maren Jensdatter i Woersøe. 1...: ud-

Dom

Jens	lagt til Barnefadere 1 karl fra Kiø-	9de
<u>uægte</u>	benhavn ved Nafn Jens Hansen.	post
den	Fadd: Kiersten Willumsdatter og	Trinit.
16de	Maren Hansdatter, Jens Nielsens	
July	Hustrue, begge i Woersøe, Jeppe	
1780	Jørgensen, Niels Koch, Jens	
	Nielsen, alle af Woersøe.	

Jeg var på rette spor, følte jeg, så jeg skrev til Vejle Byhistorisk arkiv og fortalte om min tipoldefar, at ifølge min fars oplysninger var Antoniewitz' opgivelse om Jens Hansen som far til Jens Woersaaehelt forkerte, og vidste man i Vejle noget om amtsforvalterens opvækst. Hvad jeg navnlig ønskede at få at vide var, om han var vokset op hos sine morforældre, som det ofte skete med uægtefødte børn på den tid, eller han var blevet bortadopteret. Kendte jeg Maren Jensdatters forældre kunne jeg gå videre med hendes familie i min slægtsforskning.

Jeg fik et tykt brev. Jo sandelig kendte man til historien om den spanske sømand. Det viste sig at der i 1980 havde været en stor udstilling om familien Woersaae, og arkivet vedlagde kopier af avisartikler derfra. Woersaae havde i sin embedsperiode haft stor betydning for udviklingen af byens erhvervsliv, en kendsgerning som dog var knap så interessant som hans "mystiske" afstamning. Den spanske sømand fyldte godt i overskrifterne. Vores familiehemmelighed havde længe været almindelig kendt. Hvordan var det nu gået til? Det oplyste avisartiklerne beredvilligt.

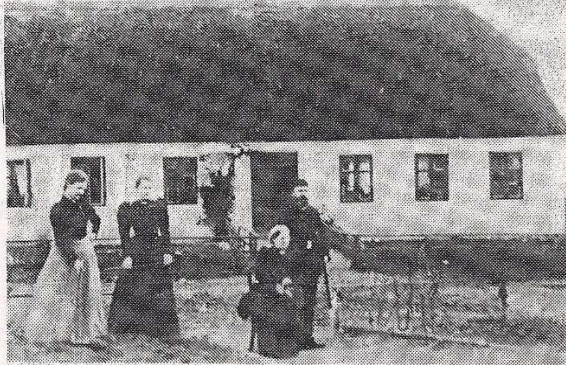
Sønnen, Jens Jacob Asmussen Woersaae's beretning

I 1879 skrev den berømte oldtidsforsker J.J.A. Worsaae en tyk bog om sit liv, "En Oldgranskers Erindringer", hvori han fortæller om familiehemmeligheden:

"Min far var en lille, temmelig firskåren, men ualmindelig smuk mand med en påfaldende mørk teint, brune øjne, tæt krøllet sort hår, og med meget små hænder og fødder. Hele hans ydre, som strålede af velvilje og munterhed, havde

noget sydlandsk og fornemt ved sig, som stod i stærk modsætning til det almindeligst gængse rygte om, at han var søn af en fattig bonde og at hans moder var en ganske jævn skolelærerdatter i Vendsyssel. Over hans herkomst hvilede i hvert fald noget gådefuldt, som vi børn forgæves søgte at udgrunde.

Fik navn efter Woersaa fordi faderen var spansk

Som skolemesterdatterens uægte søn fik Jens Woersaae sit barndomshjem i den gamle skole i Voerså. Den lå på samme sted som denne bygning, der i dag kaldes Voerså gamle skole.

Litteraturen er fuld af ulykkelige kærlighedshistorier. Nogle af dem har bund i virkeligheden. En sådan udspandt sig i Voerså for 200 år siden.

Skolelæreren smukke datter forelskede sig i en ilanddreven spansk sømand. Ifølge beretningen var han kaptajn på et stort skib, der forliste i Kattegat. Han drev i land ved Voerså eller Woersaae, som det dengang hed. Han opholdt sig nogle måneder i det lille landsbysamfund. Senere forsvandt han fra landet, men forinden havde han haft en affære med den unge skolemesterdatter, der stod tilbage med sine ugenældte følelser og de alt for tydelige følger.

Den 16. juli 1780 blev hendes nyfødte dreng indskrevet i kirkebogen i Albæk som Jens Woersaae. En bonde i sognet opførtes som barnefader, men der forelå alligevel så megen usikkerhed om barnets rigtige

herkomst, at man foruden Jens gav ham stedets navn, Woersaae.

Historien om Jens Woersaae ville for længst være gået i glemmebogen, hvis ikke bl.a. omstændighederne ved hans herkomst havde været så usædvanlige. Carit Etlar, der senere var skriverdreng på Jens Woersaaes kontor i Vejle, skrev sin gennembrudsroman »Smuglerens Søn«, efter at have hørt beretningen om Jens Woersaaes herkomst. Også H.C. Andersen menes at have hørt fortællingen om den forliste sømand på sin Vendsyssel-rejse i 1859. Han skrev i 1860 fortællingen »En historie fra klitterne«, der er en tragedie om et barn fra et rigt spansk hjem, som vantrives på den karrige jyske kyst.

Men vantrivsel var der ikke tale om for Jens Woersaaes vedkommende. Han blev med årene en betydningsfuld mand og grundlagde en beremt slægt.

Når mindet om ham nu tages frem, skyldes det, at Stensnæs-skolen i Voerså indtil midten af september viser en interessant billedudstilling af familien Woersaae.

Sæby Museum står bag udstillingen i samarbejde med Sydsjællands Museum i Vordingborg.

Et oldebarn af Jens Woersaae, den nu afdøde dommer Tage Woersaae, Vordingborg, samlede hovedparten af de billeder og oplysninger, som er med på udstillingen, fortæller museumsinspektør Thomas Lassen, Sæby. Derved kom det sydsjællandske museum ind i billedet, selv om Jens Woersaae ikke havde tilknytning til Vordingborg, men til Voerså og Vejle.

Jens Woersaae tilbragte de første 13 år i Voerså. Præsten i Albæk, Jacob Asmussen, havde en særlig forkærlighed for den faderløse dreng. Han optog ham i sit hjem og sørgede for, at han blev student. I 1803 tog Jens Woersaae juridisk embedseksamen. Han blev fuldmægtig på By og Rådstuekontoret i Aalborg, og sluttede sin karriere som amtsforvalter i Vejle samt justitsråd. Han døde i Vejle i 1840.

Mange træk fra Jens Woersaaes tilværelse er gengivet med både pietetsfølelse og humor, af det mest berømte af hans 12 børn, Jens Jacob Asmussen Woersaae, der bl.a. blev professor ved Københavns Universitet, direktør for de kongelige museer, kulturminister og meget andet. Han skrev bogen »En oldgranskers erindringer« om årene fra 1821-47.

Sønnen fortæller om regelmæssige sommerrejser fra

Jens Woersaae, hvis sortkrølede hår og mørke øjne røber den spanske afstamning.

Vejle til Albæk for at besøge den gamle pastor Asmussen. Turen varede fem-seks dage med hestevogn ad sandede veje.

Han beretter også om begivenheder, der skete under sommerens ophold, som afholdelsen af bryllup, jagtudflugt og den gamle præsts død. Beretningen giver et glimrende billede af tilværelsen i Vendsyssel for halvandet hundrede år siden.

Udstillingen omfatter mange billeder og oplysninger om de personer, der betød noget i Jens Woersaaes tilværelse. Desuden vises notater, som Jens Woersaae foretog om sine rejser og af sine børns navne og fødselsdage. Man kan næsten forestille sig hans sindstemning, da han ud for det sidste barnenavn, nr. 12 i rækken, med kraftig pen skrev et udførligt punktum efterfulgt af tre udråbstegn. Selv for en justitsråd var en børneflokk på tolv mange munde at mætte.

yt.

Snart fortæltes det os, at han som barn var reddet fra et strandet skib, snart igen hed det, at han var en sigøjnersøn, hvilket sidste navnlig blev udspreedt af den fantasirige, senere som forfatter bekendte Carl Brosbøll (Carit Etlar), der længe var skriverdreng hos amtmanden i Veile, og som allerede dengang sværmede for sigøjnerhistorier.

Engang i mine drengeår troede jeg dog ved min sjældent skarpe hørelse, af en hemmelig samtale mellem nogle af vore slægtninge, at have opsnappet forblommede ytringer om fraværende frænder i Spanien. At min fader, for hvem både jeg og alle mine søskende nærede dyb ærefrygt, måtte være af fornem herkomst, var for mig efter hans noble udseende, a priori utvivlsomt. Det var da naturligt, at jeg i min livlige barnlige fantasi udmalede mig, hvorledes en fornem og rig spanier en dag ville komme og føre min fader og måske alle os med sig til sit "chateau d'Espagne".

Først flere år efter min fars død erfarede jeg af min svoger, pastor Peter Christian Asmussen, hvis fader (Jens Jacob Asmussen) tidligere i mange år havde været præst i Albæk og Voer, hvor min fader hørte hjemme og var døbt, at så vidt han vidste (thi hans forældre talte aldrig derom), var min fader en søn af en for sin skønhed bekendt skolelærerdatter i landsbyen Worsaae, der havde sluttet en sværmerisk kærlighedsforbindelse med en ikke mindre smuk spansk skibskaptajn, som efter at være strandet i efteråret 1779 med et meget stort skib i Kattegat, var halvdød drevet i land i en båd ved kysten ved Vorsaa, hvor han, for sit forulykkede skibs skyld, i længere tid måtte opholde sig.

Da spanieren senere var rejst, og da følgerne af den gensidige tilbøjelighed ikke udeblev, indførtes den 16. juli 1780 en bonde i sognet som barnefader til drengen Jens Woersaae i kirkebogen i Albæk. Min tidligere, næsten instinktmæssige formodning om Spanien som min slægts delvise hjemsted, synes således at vinde i det mindste nogen bekræftelse, omend på en mere tragisk-romantisk måde, end jeg i mine barnlige drømme havde kunnet tænke mig.

Min faders tidlige ungdom henrandt for en stor del i Albæk præstegård. Den smukke og opvakte krølhårede dreng kom nemlig, som søn af en skolelærerdatter, jævnlig fra sit 10.-12. år til præsten i sognet, den ovennævnte hæderlige og vellærde hr. Jens Jacob Asmussen og hans fortræffelige hustru Mathilde Brøndlund, som med sand kristelig kjærlighed tog sig af den faderløse, uden den fjerneste anelse om, at han senere skulle blive indlemmet i deres egen slægt og blive til glæde og velsignelse for dem i deres alderdom. (Jens Woersaae giftede sig med præstekonens søsterdatter).

Præsten fattede mere og mere godhed for drengen, tog ham til sig næsten som sit eget barn, læste med ham og forberedte ham endelige til adgangseksamen ved

universitetet. Den 1. april 1803 tog min fader juridisk attestats, den 6. juli 1808 blev han kgl. copist og den 18. marts 1811 fuldmægtig i rentekammeret". Såvidt sønnen.

Vendsyssel Historiske Museum fortæller

Men hvem var Maren Jensdatter og hvem var den spanske skibskaptajn? Jeg skrev til Vendsyssels Historiske Museum og fik svar sidst i januar 2003 fra arkivar Marianne Bilde, der havde gjort sig stor umage for at udrede historiens detaljer.

Vedr. den spanske skibskaptajn oplyste hun, at arkivet har en del materiale fra strandinger og forlis, men det omtalte forlis i 1779 er ikke omtalt her, og så vidt hun kunne se var der ikke bevaret materiale så langt tilbage. Jeg havde håbet via mormonkirkens database måske at kunne spore kaptajnens aner i Spanien, hvis jeg blot fik et navn, men nej! Jeg har dog slettet karlen fra København Jens Hansen fra mit stamtræ, og blot skrevet "en ukendt spansk skibskaptajn", hvilket er, omend noget ufyldstgørende, så dog mere korrekt.

Vedr. Maren Jensdatter havde Marianne Bilde i P.M. Rørsigs bog: "Skole og Degne i Vendsyssel indtil 1814" fundet J.J.A. Woersåes ovennævnte beretning citeret. Rørsig skriver, at Maren Jensdatter er født 1756 og antagelig datter af Jens Nielsen og Maren Hansdatter, der begge var faddere ved barnedåben. "Jens Nielsen, der muligvis var den Jens Nielsen, som i 1758-75 var birkeskriver ved Voergård Birketing, var afgået som skoleholder inden 1754...".

Jeg har forsøgt via ovennævnte database at komme videre, men det er ikke så ligetil. Jeg har fundet en Maren Jensdatter, født den 25.10.1756 i Albæk, men datter af Jens Jørgensen. Men da jeg ikke ved om Jens Jørgensen er skolelærer, er det usikkert. Dog er det lige så usikkert at gå ud fra at Jens Nielsen og hans kone Maren Hansdatter er forældre til Maren alene fordi en eller anden Jens Nielsen og hans kone var til stede ved dåben, og fordi der har været en Jens Nielsen, som har været skolelærer i Albæk. Jeg har heller ikke kunnet finde et ægtepar af det navn med en datter der hedder Maren. En anden fadder ved barnedåben var Jeppe Jørgensen, som kunne være Marens farbror, hvis Jens Jørgensen er Marens far. Indtil videre har jeg dog i mangel af bedre antaget Rørsigs teori som en hypotetisk mulighed, og det bedste bud p.t.

I folketællingen for 1887 har jeg i Albæk fundet 4 stk. Maren Jensdatter, heraf 2 stk. med en uægte søn ved navn Jens Jensen. a) opgiver Maren Jensdatter, 30 år og sønnen 2 år. Moderens alder passer meget godt med at hun skal være født 1756, men sønnen skulle være 6–7 år. Det kan være en fejl, men 1801 optræder hun igen, er blevet gift og er nu 46 og sønnen er 17. b) opgiver Maren Jensdatter, 45 år (dvs. født 1847), og sønnen 7 år. Mens sønnens alder passer med at han er født 1780, er Maren alt for gammel til at være født 1756. Hvor kommer denne sidste datering fra? Måske er Maren Jensdatter ældre end Rørsig tror? Foreløbig har jeg dog igen antaget Rørsigs datering som det bedste bud.

Jens Woersåes ovennævnte søn, Jens Jacob Asmussen synes ikke at have kendt sin biologiske farmor, endsige nogen af hendes familie. Teoretisk kan Maren Jensdatter være død omkring den tid da sønnen kommer til præstegården, men heller ikke hendes familie omtales noget sted. Det kan naturligvis betyde at familien har slået hånden af hende, at de ikke har villet vide af Maren Jensdatter efter at hun er kommet galt af sted. I så fald har familiens medlemmer måske heller ikke villet møde op i kirken til barnedåben, og Jens Nielsen og hans kone er slet ikke er Marens familie. Når Jens Woersåes søn omtaler de mange besøg hos hans bedsteforældre i Albæk mener han præsten og hans kone, skønt han tilsyneladende altid har været vidende om, at præsteparret var faderens plejeforældre. Maren Jensdatter omtales slet ikke i den forbindelse.

Jacob Asmussen, sognepræst til Hirtsholmene fortæller

Når man leder efter noget, så finder man somme tider noget helt andet. Jeg ville finde nekrologen og avisomtalen af Jens Woersåes begravelse, som iflg. de tilsendte udklip skal have været noget af et udstyrsstykke. De pågældende aviser befinder sig imidlertid på statsbibliotekets læsesal i København, som ikke ville udlåne dem til Kolding Bibliotek.

Men i sønnens bog fandt jeg under noter og henvisninger en oplysning om, at amtsforvalterens nekrolog fandtes aftrykt i Vejle Amts årbog for 1918. Jeg hentede derfor denne i Kolding Biblioteks magasin, og på grund af en svaghed i ryggen åbnede bogen sig af sig selv på side 206, hvor der stod: "Hvorledes de to Slægtsnavne Asmussen og Woersaae kom sammen", hvor en slægtning til sognepræsten i Albæk udover at fortælle om begravelsen, harcelerer en del over

alt det vrøvl der har været i omløb omkring Jens Woersaaes afstamning og barndom.

Han havde derfor sat sig for at undersøge sagen og gengiver her – "hvad han selv har bragt i erfaring, dels gennem undersøgelse af arkiverne, og hos slægten, dels gennem overleveringen, der bl.a. har givet sig følgende udtryk..." – og så følger et brev fra hans fætter, Hugo W. Asmussen, som befinder sig ombord på "Panserskibet Odin" i Smålandsfarvandet den 4.9.1902. Fætteren og skibets kaptajn "der er gift med en frøken Woersaae", ønsker at vide hvoraf det kommer sig, at flere af slægten hedder Asmussen Woersaae, mens andre hedder Woersaae Asmussen. Trods det at kaptajnen er gift med en sønneatter til Jens Woersaae, ved han intet om dette. Men han kan en historie:

Kaptajn Henri Kunows historie

En pastor Asmussen (– som fætteren åbenbart ikke kender, for han spørger om han hører til "vor familie") adopterede en dreng, som enten var strandet på Vestkysten eller var søn af en strandet sømand og en degneatter (illegitim). Strandingen skal have fundet sted i nærheden af Voersaa, formentlig på Vestkysten. Brevskriveren fortæller, at kaptajn Kunow selv mener, at historien er tvivlsom og meget vanskelig at få klaring på, så det vil være at gøre både ham og kaptajn Kunow en stor tjeneste, om han kan oplyse noget. Brevmodtageren ved dog ikke stort mere end fætteren om denne historie, men sætter sig for at finde ud af det – dog med 11 års forsinkelse. Han kender på det pågældende tidspunkt – i 1902 – kun til en variant af Kunows historie, som var blevet ham meddelt af hans faster. Den lød således:

Fru Laura Nissens historie

"Albækpræsten (kaldet således fordi hans bror også var præst, men i Them) var i lang tid ungkarl, og da bedstefader havde 15 børn og Albækpræsten følte sig ensom, ville han antage sig bedstefaders ældste datter Petriche Marie Christine, der senere blev gift med købmand Florian i Århus. Men just som underhandlingerne herom var ved at gå i orden, blev der et sted i pastoratet funden en lille dreng, enten et zigeunerbarn eller en sydlænding, der var drevet i land fra et strandet skib. Albækpræsten tog sig af barnet, som det var hans eget, kaldte det Jens efter sig selv og Woersaae efter stedet, hvor det var fundet, og lod

det studere på hans bekostning. Da dette barn senere blev amtsforvalter i Vejle og gift og selv fik børn, opkaldte han dem efter Albækpræsten og hans kone i taknemmelighed for de i ungdommen modtagne velgerninger"

Jacob Asmusen fortæller videre

"Efter at jeg personlig har undersøgt Albæk og Voer Kirkebog i Provinsarkivet i Viborg er det næsten uforståeligt at disse historier har kunnet opstå og holde sig såvel hos Woersaaes som navnlig hos os, da min bedstefader som ung var en hyppig og kærkommen gæst i Albæk præstegård. De virkelige omstændigheder er slet ikke så romantiske.

For det første har albækpræsten ikke kunnet føle nogen større ensomhed i sin ungarlestand, da han i følge sin egen latinske levnedsbetegnelse og kaldsbrev så at sige ingen har haft, idet han af kammerherre Reedtz Thott blev kaldet til sognepræst til Albæk og Voer den 1. maj 1789 i en alder af 26 år, i hvilken han også giftede sig på Gamsø med Mathilde Brøndlund. Dog gemmer der sig måske et gran af sandhed i ovenstående i den omstændighed, at deres ægteskab i de første fjorten år ikke har været velsignet med børn. Imidlertid strander historierne uhjælpeligt på den kendsgerning, at det omhandlede barn, den senere amtsforvalter i Vejle, Justitsråd Jens Woersaae, var opført således i kirkebogen:

(– og her gengives så det førnævnte udskrift fra kirkebogen).

Herefter bliver sandheden denne, at Albækpræsten næppe selv var kommen ud af ynglings alderen, da Jens Woersaae blev født, og slet ikke var i Albæk og Voer på det tidspunkt, da han først blev kaldet 9 år senere, nemlig i 1789. Følgelig kan Albækpræsten hverken have døbt ham eller givet ham navn, som han åbenbart har fået efter sin moder eller fader.

Der imod er det rigtig nok at hr. Jens Jacob Asmussen i Albæk og Voer tog sig af adskillige fattige børn, deriblandt også den her omhandlede Jens Jensen Woersaae. Hans (præstens) sønnedatter, frk. Laura Sørine Asmussen har dels skriftlig, dels mundtlig suppleret min viden om denne sag".

Laura Sørine Asmussen beretter:

"Forholdet mellem dem begyndte på den måde, at præsten en dag, da han kørte fra Albæk præstegård til Voer kirke, lod vognen holde stille, for at han kunne lytte til en lille dreng, der spillede så dejligt på fløjte, mens han gik og vogtede får. Præsten var da bleven så indtagen i den kønne dreng og hans spil, at han havde kaldt ham hen til sig og sagt til ham: "Kunne du ikke have lyst til at komme med mig hjem og passe mine fugle og stoppe mine piber?" Hvad drengen svarede melder historien ikke, men at han ikke har svaret nej, fremgår deraf, at da min hjemmelsmand engang som ung pige var på besøg i Albæk, talte hun med en gammel gårdmand fra Dronninglund, der ved den tid, da Jens Jensen Woersaae kom til Albæk præstegård, tjente der tilligemed sin senere hustru".

Den gamle gårdmand fortalte ved den lejlighed, at Jens Jensen Woersaae var søn af en ugift kvinde, og at man mente at faderen var sømand, og hvorledes præsten havde mødt ham på vejen til kirke, og derefter taget ham til sig i huset. Det bekræftedes også ved en samtale, hun engang havde haft med sin bedstefars ungdomsven, den bekendte genealog, pastor Nielsen i Skæve, der sagde til hende: "Næst efter Gud har Woersaae din gamle bedstefader at takke for alt".

Jens Woersaaes død og begravelse

I et af brevene skriver frk. Asmussen til Jacob Asmussen: "*Nedenstående fandt jeg ved gennemlæsning af nogle gamle aviser*".

"Nys afdøde Justitsråd og Amtsforvalter Jens Woersaae var født den 16. juli 1780. Som ungt menneske kom han i huset hos sognepræsten, hr. Jens Jacob Asmussen i Albæk i Vendsyssel, der tidligt opdagede hans gode anlæg. Han blev dimitteret af denne til universitetet, og tog juridisk attestats i april 1803. I Året 1808 blev han Kopist og i 1811 Fuldmægtig i Rentekammeret. 1813 udnævntes han til amtsforvalter i Vejle amt og 1. august 1829 til virkelig Justitsråd. Han var tillige 25 år Forligskommissær og en rum tid medlem af Havnekommissionen og medbestyrer af Sparekassen i Vejle. "

Justitsråd Jens Woersaae døde i Vejle den 29. marts 1840.

Vejle Amts Avis for tirsdagen den 31. marts skriver herom således:

"En af vor bys agtværdigste Embedsmænd, Justitsråd og Amtsforvalter Woersaae afgik i søndags middag ved Døden efter længere tids Svagelighed. Man tør sige med Sandhed, at Sorgen over denne Mands Død har vakt almindelig Deltagelse".

Og efter hans begravelse udtaler avisen sig således:

Vejle, den 6te April 1840

"Et talrigt følge havde samlet sig i dag for at stede den ædle justitsråd Worsaae til jorden. Embedsmænd og borgere, alle fulgte ham med dyb og inderlig vemod. Man så ved denne lejlighed, med hvilket kærligt sindelag selv den simpleste indvåner véd at påskønne den redelige embedsmands fortjeneste. Enhver havde stræbt at bringe den afdøde et sidste hjerteligt farvel. Lige fra sørgehuset til graven var vejen bestrøet med grønt.

I kirken, hvor hans højærværdighed, hr. provst Jørgensen, i hjertelig tale havde skildret den afdødes menneskeværd, afsang et kor af damer og herrer en i den anledning digtet salme. I havnen flagede skibene på halv stang og kanoner affyredes. Ved indgangen til kirkegården blev liget, som bares af håndværksmestre, modtaget af det borgerlige musikkorps med blæsende instrumenter.

Da dette lig var det første, der blev stedt til hvile på det stykke jord, der er tillagt den gamle kirkegård, blev dette ved samme lejlighed indviet ved en vakker tale af hr. provst Jørgensen. Det fortjener at anføres, at en kærlig sjæl havde ladet gravens indvendige sider beklæde med mos, så liget hvilede i sit hyggelige gravkammer, om hvilket man bogstavelig kan sige med digteren:

"O venlige grav! I din skygge bor fred"

Og sognepræst Jacob Asmussen fortæller videre:

"At der har bestået et særligt varmt og kærligt forhold mellem Albækpræstens og Justitsråd Worsaaes bærer kendsgerningerne et umiskendeligt vidnesbyrd om. Jens Jensen Woersaae blev nemlig gift med Albækpræstens niece, Margrethe Berthelsen, datter af sognepræsten i Vang hr. Peder Berthelsen og hans hustru, Henriette Sophie Brøndlund, den fire år yngre søster til Mathilde Brøndlund".

"Da amtsforvalter Woersaae den 6/8 1815 fik sit første barn, gaves dette, en lille pige, i dåben begge Albækpræstefolkenes fornavne, så hun kom til at hedde Jensine Jacobine Mathilde Woersaae, og senere da hun 5/9 1842 giftede sig, var det med Albækpræstens søn, daværende kapellan i Pjedsted, Peder Christian Asmussen, senere sognepræst i Hellevad og Ørum. Med disses første fødte søn Jens, født 28/10 1842, fremkom navneforbindelsen Woersaae-Asmussen".

"Men den ædle justitsråd Woersaaes taknemmelighed var ikke udtømt med at opkalde det første barn efter sine velgørere. Kronen på denne satte han den dag, da han gav sin og Vejles første søn navnet Jens Jacob Asmussen Woersaae.

Vibo, den 17. december 1912".

Og dette skulle så være den sande historie om Jens Woersaae og den spanske sømand, sådan som Severin Jacob Asmussen, Ejer af Vibo ved Vejle og sognepræst til Hirtsholmene, selv har erfaret den.

Men den spanske sømand finder jeg nok aldrig. Og i Spanien går hans efterkommere rundt i uvidenhed om deres tipoldefars meriter i det kolde nord, og om at han her i Danmark er stamfader til en vidt forgrenet slægt, som alle er efterkommere af en af Jens Woersaaes tolv børn.

Efterskrift.

I mit barndomshjem havde jeg jævnlig mødt en del mennesker, som alle kaldtes for onkler og tanter. En del af disse vidste jeg var min fars ungdomsvenner og disses hustruer, men bortset fra min faster, tante Elna, var det mere uklart hvordan det hang sammen med de andre onkler og tanter.

Efter mine forældres død arvede jeg en del fotoalbums. Nogle af portrætterne genkendte jeg, andre var mig totalt fremmede. Jeg viste dem til min datter, som sagde, at hvis jeg ikke kendte dem, så var der igen der kendte dem, og så kunne de lige så godt ryge ud. Jeg ordnede billederne og skrev navne på dem jeg genkendte, og gemte resten i håb om at mysteriet en dag ville blive opklaret. Først da jeg fandt frem til Jens Worsaae og hans familie, fandt jeg ud af slægtskabet til min fars halvfætter, Onkel Louis og hans søster Camilla, som begge var med på flere billeder, som fx dette fra min søsters dåb i 1943.

Til stede her var også tante Roma, som jeg vidste hed Petersdorff. Det lød russisk, men i øvrigt forstod jeg ikke, hvorfor hun var med ved min søsters dåb. Svaret fandt jeg på internettet da jeg tastede "Roma Petersdorff", og landede på Nikolaj Sadolins hjemmeside, som fortalte mig, at tante Romas mormor hed Caroline Worsaae. Ved at se på billedet af barnedåben gik det op for mig, at på dette billede ses et af Jens Worsaaes børnebørn, nemlig Kaj Hammerich, der sidder på bænken ved siden af min mor, og i dagens højtidelige anledning har taget sit ridderkors på. Desuden ses 5 af Jens Worsaaes oldebørn, nemlig tante Roma, onkel Louis og hans søster Camilla, samt min far Theodor og min faster, tante Elna. Så jeg har her lavet en oversigt over, hvordan det hænger sammen med dette slægtskab.

JENS WORSAAE'S EFTERSLÆGT

Jensine J. Worsaae 1833–1815–1844. Gift 1815 med sognepræst Peter C. Asmussen

Peter Marius Worsaae 1816–1877. Justitsråd. Gift 1861 med Sophie Breckwoldt.

Henriette Sophie Worsaae 1818–1889. Gift 1838 med sognepræst Diderick Holberg.

Caroline Worsaae 1819–1891. Gift 1842 med greve Carl F. Rantzau, Frederikslund

Jens J.A. Worsaae 1821–1885. Kammerherre. Gift 1857m/J. Grevenkop-Castenskjold

Anton Henrik Worsaae 1823–1886. Apoteker, rådmand i København.

Frederik Christian Worsaae 1823–1857. Kopist i Generalpostdirektionen i Kbh.

Mette Marie Elisabeth (Elise) Worsaae 1825–1895. Gift 1822 med Philipp Borries.

Jørgine Christine Worsaae 1830–1897. Gift 1855 med Justitsråd Carl Blechinberg.

Jensine Margrethe Worsaae 1831–1896.

Ida Christiane Worsaae 1833–1902. Gift 1854 med konferensråd Louis Hammerich.

WORSAAE-BØRNEBØRNENE

Antoinette Beate Auguste komtesse Rantzau af Rantzau. 1843–1919

Gift 1865 med Preben Charles lensgreve Bille-Brahe-Selby.

Carl August Borries. Sygehuslæge i Køge. 1853–1924

Gift 1882 med Sophie Marie Bang Hassing. 1854–1919

Kaj August Hammerich. 1861–1946. Borgmester i Roskilde

Gift med Louise Camille Bentzen 1866–1957.

WORSAAE-OLDEBØRNENE

Jeromia (Roma) Caroline komtesse Bille-Brahe-Selby. 1866–1945

Gift med Christian Alexander greve Petersdorff til Grevskabet Roepstorff

Theodor Borries. Overlæge. 1887–1956

Gift 1933 med Astrid Elisabeth Marquardt. 1901–1969

Elna Borries Flindt. 1884–1965

Gift 1909 med ingeniør Poul Amandus Flindt. 1884–1972.

Louis Leonor Hammerich. Professor. 1892–

Gift 1917 med forfatterinden Clara Flensborg

Camilla Hammerich. 1893–

Carl, Christiane (Putte) og Jenny Borries

KAPITEL 8

BØRNENE PÅ SØHOLM

GENERATION 5

Ane 12: Carl August Borries 1853–1924

Carl er Philipp Borries' og Elise Worsaae's førstefødte. Han bliver 1871 student fra Herlufsholm, og studerer medicin, og får sin lægeeksamen i maj 1879 og i oktober samme år ansættes han som reservelæge ved Kysthospitalet. I september 1880 ansættes Carl som kandidat ved Kommunehospitalet. Men allerede kort efter årsskiftet åbner han den 1. februar egen praksis i Køge. 2 år senere bliver Carl gift med Sophie Hassing. Parret får 3 sønner og 1 datter, så Carl hører vi mere om i Kapitel 10.

Jenny Margrethe Elisabeth Borries 1855–1922

Jenny bliver aldrig gift. Hun lever hele sit liv i hjemmet. Da hendes mor efter sølvbrylluppet bliver svagelig, og dette tiltager i de 18 år hun endnu levede, kom hele husførelsen på Søholm til at hvile på Jenny. Da faderen blev pensioneret i 1893 og familien flyttede fra Søholm til Slagelsegade 9 på Østerbro, fulgte Jenny og den yngre søster Christiane – kaldet Putte – med. Jenny passede og plejede sine gamle forældre til deres død, og boede senere med søsteren Christiane resten af sit liv. "Hun var dygtig til al slags husgerning og kunstbroderi", skriver min far. Billedet af de 3 børn på Søholm forestiller Carl, Jenny og Christiane.

ChristianPhilipp Borries 1856–1927

Philipp er som alle børnene født på Søholm, og uddannes som candagric. lærer landvæsen og er en tid forvalter på Søholm, indtil han flytter hjemmefra og ansættes som repræsentant for Løwener (landbrugsmaskiner). Han gifter sig 1890

med en svensk tjenestepige og får 1 datter og 1 søn, så også Christian hører vi meget mere om i kapitel 10.

Elise Christiane (Putte) Borries 1859–1934

Christiane bliver aldrig gift, og også hun bruger hele livet på husgerning. Var i 6 somre på Frederikslund (opr. Krengerup) hos grev Carl Rantzau, som var gift med hendes moster, Caroline Worsaae. Da mosteren døde 18.5.1891 styrede Christiane huset for onklen, Carl Rantzau i København fra 1890–1894. Christiane flyttede derefter sammen med broderen Theodor ind i en lejlighed på Bredgade 51, indtil hun 1½ år senere flyttede sammen med søsteren og faderen i lejligheden i Slagelsesgade 9, indtil også de døde, Jenny senest i 1922.

Da broderen Carl i Køge dør 2 år senere, flyttede hans enke, Helene, ind hos Christiane og boede der indtil Christianes død i december 1934, få måneder efter min fødsel. Til mine forældres bryllup ses tante Lene – som vi kaldte hende indtil Sys blev født i 1943 og hun bad om at blive kaldt farmor – på bryllupsbilledet, men ikke Christiane, så Christiane må allerede have været svagelig på dette tidspunkt.

I min barndom boede Farmor i en pensionistbolig på Banebrinken i Håndværkerhaven i Bispebjerg, indtil sin død den 11. april 1951. Så jeg formoder at farmor må være flyttet ind i Håndværkerhaven kort efter Christianes død.

Theodor Gustav Borries 1862–1927

Theodor er det 5. barn i familien, der bliver født på Søholm. Som alle familiens drengebørn bliver han "holdt til bogen" som man kaldte det den gang. Theodor bliver 1881 student i Roskilde, læser medicin og får i maj 1889 sin lægeeksamen. Samme år ansættes han som kandidat ved Dr. Louises Børnehospital, og et par år senere ved Frederiksberg hospital, hvor han bliver indtil maj 1893, hvor han ansættes som Universitetets patolog-anatomiske Institut. Politiets registerblade har ham i 1896 registreret på adressen Bredgade 51, stuen, København K og han angives at være "Prosektor", altså patolog.

Theodor ansættes fra 1897–1909 som reservelæge ved St. Johannes Stiftelse, hvor det er registreret at han flytter ind 1. november 1897. Theodor foretager flere studierejser (Patologi, Anatomi og Retsmedicin) i 1900 bliver han konstitueret retslæge ved Københavns politi. Theodor bliver i 1910 kommunelæge i

København, 2 år senere Værgerådsmedlem, og var skolelæge fra 1911 og indtil 1921. Alt dette er fra Lægeforeningens årbog. Min far nævner ham kun med få ord, og har åbenbart ikke kendt ham ret godt.

I november 2012 modtog jeg på min hjemmeside en besked fra sekretær i Lystfiskerforeningen Per Ekstrøm, som fortæller om Theodor Borries, at han var medlem af foreningen helt fra til hans død i 1927. Han boede på Amagerbrogade 190, siden Amagerbrogade 114 i København. I foreningens medlemsblad 1.8.1927 er der en nekrolog, som Per Ekstrøm venligt tilsender mig en kopi af. Her fortælles, at Theodor Borries var lidenskabelig lystfisker, og at hans bogsamling af lystfiskerlitteratur købtes efter hans død af foreningens bibliotek. Per Ekstrøm skriver: "Helt frem til hans død har han været medlem af fiskeriforeningen. I de år han var medlem er det registreret, at han har anmeldt 3 præmiefisk: *15 september 1920 – Gedde på 5 kg fanget i sø ved Erholm. 10. august 1923 – Gedde på 5,5 kg fanget i sø ved Erholm. 18. maj 1924 – Gedde på 5,8 kg fanget i Furesøen.* Her ses hans nekrolog samt en oversigt over hans omfattende bogsamling". Theodor var ugift og barnløs.

Gustav Wilhelm Borries 1865–1934

Gustav er det yngste barn i børneflokket på Søholm, og jeg fornemmer at han har haft svært ved at finde sig til rette i livet. Far skriver: *"Lærte landvæsen, tog til Amerika, kom tilbage og blev mejerist på Søholm, tog 1891 igen til Amerika, hvor han siden opholdt sig indtil sin død bortset fra et besøg her hjemme, hvor hans hustru døde"*. Ifølge Udvandrerdata-basen rejser han første gang til Amerika med skibet Hekla, den 23. maj 1887, da han er 22 år gammel. Han opgiver at være "Mejerist" og rejsemålet er New York. Åbenbart vender han efter nogen tid tilbage og bliver forvalter på Søholm, men 3 år efter hans første tur rejser Gustav igen til Amerika den 18. marts 1891 og denne gang er rejsemålet Illinois.

"Gift – uvist hvornår – med Ingrid Maria Karlsson, født uvist hvornår i Blekinge, Sverige, død 28.9.1902 i København. Børn: 1 datter Esther født i USA omkring 1891, 1 søn Philipp, født i USA omkring 1894".

Dette betyder at da Gustav i 1891 udvandrer til Illinois, så medbringer han sin svenske hustru, som formentlig er gravid med deres 1. barn. 9 år senere, den 1. maj 1900 er han iflg. Politiets Registerblade tilbage i København. Han opgives at være arbejdsmand og bor i maj på 4. sal i Husumgade 23. Et ½ år senere flytter han ind i naboejendommen nr. 25, også på 4. sal. Der nævnes ingen børn på adressen. Er hustruen allerede syg og børnene derfor anbragt et andet sted?

2 år efter hustruens død i efteråret 1902, udrejser Gustav og hans 2 børn, den 13 årige Esther og den 11 årige Philipp den 15. juni 1904 igen til USA. Bestemmelsesstedet er Kalamazoo i Michigan og i udvandre-dokumentet står Gustav registreret som arbejdsmand.

Mærkeligt nok er Gustav i Politiets registerblade igen registreret som boende i Danmark i 1913, hvor han 1/5 bor i Brønshøjgade 10, og 1/11 på 5. sal i Gentoftgade 9. Hans far dør først året efter, så det kan ikke have været årsag til Gustavs besøg i Danmark?

Gustavs søn Philipp, født omkring 1894 var forvalter på en papirfabrik, Deltog som frivillig i 1. verdenskrig i US Navy, hvor han blev forfremmet til Officer af the Naval Petrol. Philipp var ugift. Om søsteren Esther, født omkring 1892 vides intet. Gustav menes at være død i USA på et tidspunkt efter 1934.

KAPITEL 9

SYGEHUSLÆGEN I KØGE

GENERATION 5

Ane 12. Carl August Borries 1853–1924

Der er det besynderlige ved min fars bog, at den familie, som han må formodes at kende bedst af alle, nemlig hans egen, kun omtales med navn, data og adresse. Jeg gætter derfor på, at far simpelthen har opgivet at arbejde mere på bogen, og har besluttet at udgive den som den nu var i 1954, to år før han døde. Jeg har derfor været henvist til at søge yderligere viden om min fars forældre på anden vis.

I Lægeforeningens Årbog står, at Carl Borries åbnede lægepraksis i Køge i februar 1881. I fars bog står, at Carl August Borries først boede på torvets sydside nær Vestergade, siden i Ulfeldts Gård, Nørregade 24, lige over for kirken, og endelig i

selvbygget rødstensvilla i Jernbanegade 10. Jeg tog derfor en tur til Køge og tog fotos af de pågældende steder, som de ser ud i dag.

I efteråret 2011 begav mine søskende og jeg os til Køge, og startede vores ekspedition ved at henvende os på lokalarkivet, som foruden at komme med nogle biografiske oplysninger, henviste os til biblioteket, hvor man havde kopier af lokalbladene.

Derefter gik vi ned i Jernbanegade for at se på huset der. Da huset i dag ejes af en loge, og der i huset er indrettet festlokaler, henvendte vi os, forklarede om hvem vi var og at vi havde planer om at fejre min fars 125 års fødselsdag den 11. februar 2012 i hans barndomshjem. Det havde vi nu absolut ikke tænkt os at gøre, men den nuværende bestyrer viste os venligt festlokalerne, og fortalte alt

hvad han vidste om stedets historie. Det var ikke så lidt, men handlede desværre mest om farfars efterfølger. Jeg benyttede lejligheden til at tage nogle fotos af stuerne, som jeg så kunne sammenligne med billeder af, hvordan husets indre så ud i begyndelsen af 1900-tallet.

Nogle dage senere kom så aviskopierne, som fortalte lidt mere. Den 1. avisnotits er i anledning af at farfar, som åbnede praksis 1881, den 4. februar kan fejre sit 25 års borgerjubilæum. Den næste avisnotits er fra 27. marts 1913, og anledningen er farfars 60 års fødselsdag. Med gotiske bogstaver og udformet i et usædvanligt poetisk sprog, som ligger fjernt fra vor tids journalisters sprogbrug, står der bl.a.:

"I forpagtergården Søholms prægtige rammer gennemlevede han sine tidligste år. Så kom skolegangen og studieårene. I Køge nedsatte han sig som læge i 1881, og har altså virket i en menneskealder på denne egn. Hans praksis er omfattende og som doktor skattes han meget højt i de mange familier, der danner denne praksis. Som læge har han konstrueret en udmærket sygeseng, som anvendes mange steder rundt om i landet. I byens vise råd har han haft sæde, og han er nu medlem af bestyrelsen for museet. I denne stilling har han også haft lejlighed til at virke for bevarelsen af den bedste del af det gamle Køge. Så er der sang og musik og de forskelligartede interesser, som sætter kulør på den grå hverdag og forhøjer de festlige dages glans".

I uge senere dør Carl og Sophie Borries ældste søn Philip af tuberkulose, kun 28 år gammel. Ham hører vi lidt mere om senere.

8 år senere, 3. februar 1921 er der igen en notits, denne gang i anledning af sygehuslægens 40 års jubilæum, denne gang med moderne bogstaver, men med samme blomstrende sprog:

" Når man slår tilbage i Østsjællands Folkeblads gamle gulnede årgange, finder man i bladet for den 1. februar 1881 med svære fremhævede typer følgende annonce, som en dag indleveredes på kontoret af en smuk ung mand og hans fader, som var forpagter på Søholm: "Læge. Undertegnede nedsætter sig i de første dage i februar som praktiserende læge i Kjøge, og træffes i den af Hr. Doktor Birkerod beboede lejlighed. C.A. Borries". "Den fortæller i al sin

tilknappede korthed om, at en ung mand stod ved begyndelsen af sin manddoms gerning. Da lå de fyrretyve år, som nu er gået, som en lang sollys bane”.

Han har tilsyneladende været meget populær blandt venner og patienter, for om lægens personlighed fortælles: *”Thi alle de mennesker, der kommer læge Borries lidt nærmere ind på livet, forskrækker det lidt utilnærmelige stilfulde statsmandsydre ikke. De ved, at der kan lyse en lun skælm i de strenge øjne og et blødt smil om den faste mund”.* Der kan man bare se.

Dette var altså starten på Carl Borries og hans families tilværelse i Køge. 1½ år senere – den 11. oktober 1882 – bliver Carl gift med Sophie Marie Bang Hassing, datter af professor Morten Mortensen Hassing og Olivia Bang. I begyndelsen bor farfar på ”torvets sydside nær Vestergade” – skriver far, jeg ved ikke helt hvor? Senere flytter de til Ulfeldts Gård i en 1. sals lejlighed lige over for kirken. 1884 kommer datteren Elna til verden.

Kun 13 måneders efter Elnas fødsel kommer det næste barn **Philipp**, født den 19. november 1885 og kun 15 måneder efter Philipps fødsel får Carl og Sophie sønnen **Theodor**, som senere bliver min far. Der går 5½ år før det 4. barn bliver født. Han døbes **Carl**, men dør samme år kort før jul. Min farmor var en lille spinkel kvinde, så det må have været hårdt for hende med disse fødsler så hurtigt efter hinanden.

Da familien nu bor med 3 børn på hhv. 6, 8 og 9 år i en 1. sals lejlighed, beslutter de sig for at få eget hus. Farfar køber den 5. juli 1893 af justitsråd, købmand Jørgen Henrik Glæsier for 3.064 kr. en ubebygget parcel, matr. Nr. 208a, på 1532 m², beliggende Jernbanegade 10, lige op til Jernbanen. Her opføres et fint rødstenshus, som bliver familiens hjem lige indtil farfars død i 1924.

Allerede i slutningen af 1800-tallet begyndte man at tale alvorligt om at opføre et nyt sygehusbyggeri. Køge var omkring århundredskiftet langt bagud på det sanitære område. Sygehusvæsnet indskrænkede sig til det gamle epidemisyngehus, der lå på hjørnet af Fennediget og Bag Haverne. Det blev købt af kommunen i 1865, men kunne ikke blive godkendt som et rigtigt sygehus. Forslag om at Køge skulle have et rigtigt sygehus blev herefter rejst på næsten hvert eneste byrådsmøde. I Køge havde man besluttet at foretage en havneudvidelse, ligesom fabriksbyggeriet ville vokse i de kommende år. Alt dette talte for, at der ville blive behov for et egentligt sygehus.

Efter mange og lange forhandlinger besluttede byrådet endelig den 3. august 1900 med 6 stemmer for og 5 imod at nu skulle der bygges et nyt sygehus i Køge. Det nye sygehus skulle ligge nord for byen på Glæsiers vænger. Disse vænger havde hidtil været brugt til græsning for Køges kreaturer. Sygehuset blev tegnet af Martin Borch, København, og kom til at koste 400.000 kr.

I det nye sygehus skulle der i stueetagen være en almindelig sengeafdeling med 3 sygestuer, en operationsstue, et skyllerum, et baderum og et kloset, samt et venteværelse. På førstesalen var der epidemiafdeling med baderum og et kloset. I baghuset indrettedes sygestue for hudsygdomme, vaskerum, ligstue og et stort og godt køkken. Byggeriet af det nye sygehus stod færdigt i 1902 og havde tilknyttet en sygehuslæge, C.A. Borries.

Der viste sig hurtigt behov for flere funktioner og man udvidede sygehusets udhus for at få plads til en desinfektionsovn og en obduktionsstue. Udvalget vedtog også i 1905 at anskaffe en sygevogn, da den vogn som man havde fra fattiggården var i en så dårlig forfatning, at man ikke anså det for forsvarligt at transportere syge mennesker på den måde.

Der indkom tilbud fra en vognmand om at opbevare og renholde vognen, samt levere heste og 2 mænd til transporten af syge og tilskadekomne for en pris på 3 kr. pr. tur inden for kommunegrænsen. På køb af vognen indkom der 9 tilbud, og det besluttedes at lade smedemester Jacobsen udføre arbejdet for et tilbud 688 kr.

I 1909 fandt man det yderligere nødvendigt at indrette 2 celler ude i gården til urolige patienter. I 1988 opførtes et nyt stort sygehus i Køge, og det gamle sygehus er i dag psykiatrisk ambulatorium. Min svigerdatter Maj-Britt Helvang har arbejdet der på et tidspunkt.

Farfar blev sygehuslæge 1902, og byrådsmedlem fra 1903–1909, hvilket sidste formentlig har haft at gøre med de stadig voksende problemer med at få bevilliget penge til sygehuset. Ifølge folketælling for 1916 havde han på det tidspunkt en årsløn på 7.104 kr., hvoraf han betalte 176,06 kr. i statsskat og 624,15 kr. i kommuneskat. Hans opsparede formue beløb sig til 5000 kr.

Alt dette vidste jeg intet om før nu, for min far har aldrig omtalt sine forældre med et eneste ord. Alt hvad jeg vidste om min farmor var, at jeg på billederne kunne se, at hun var meget smuk. Men på lokalarkivet havde de et gruppebillede af byens læsekreds, hvor farmor ses i midten i en fin lys kjole, blandt en masse mørkkledte madammer, der tilsyneladende alle sammen strikker strømper.

På biblioteket fandt jeg farmors nekrolog i Østsjællandsk Folkeblad for den 29.10.1919: *"DØDENS HØST. Så mange har dødsfaldene været i Køge by i den sidste tid at vi alene fra denne by hver dag har haft et eller flere at meddele. Således også i dag. I nat er fru læge Borries afgået ved døden efter få dages svært sygeleje"* – Det fremgår af farmor har fået et slagtilfælde, der har medført lammelse, bevidstløshed og til sidst døden. *"Fru Sophie Borries, der var en stille og opofrende hjemmets kvinde, var født Hassing, datter af professor dr. med Hassing og på den moderens side ud af den berømte Bangske lægeslægt"*. Familien gik meget op i, at farmor var barnebarn af Christian VIII's livlæge Ole Bang.

Efter farmors død fik farfar en husbestyrerinde fra Fyn, Helene Dorothea Langkilde og den 14. september 1921 blev de gift i Kastelkirken i København. 2 år senere fyldte farfar 70 år, men ifølge Østsjællandsk Folkeblad frabad han sig al opmærksomhed. Dog var hans mange venner ikke helt med på, at dagen skulle forbigås i tavshed, så der kom en notits herom i bladet.

På et sygehusudvalgsmøde 19. april 1923 meddelte sygehuslæge Borries, at han var fyldt 70 år, og i henhold til tjenestemandensregulativet skulle fratræde sin

stilling. Han meddelte dog, at han gerne ville fortsætte, hvilket blev godkendt. Men da han efter kun $\frac{3}{4}$ år afgik ved døden, skulle der ansættes en ny sygehuslæge. Efterfølgeren, Elias Andersen, stillede ved ansættelsen krav om visse forbedringer. Han mente bl.a. at sygehuset burde indrettes med centralvarme, i hvert fald i stueetagen således, at man slap for de støvede kakkellovne og så der var varmt vand på operationsstuen. Det har været barske tider!

Ægteskabet mellem den 68 årige sygehuslæge og hans 20 år yngre husbestyrerinde varede kun $2\frac{1}{2}$ år. Farfar døde 6. januar 1924. Østsjællandsk Folkeblad har hans nekrolog et par dage senere:

***Sygehuslæge Borries død.** Søndag eftermiddag er sygehuslæge C. Borries afgået ved døden i en alder af 70 år, efter at to måneders sygeleje langsomt havde nedbrudt hans kræfter og modstandskraft. Vi har nærmere omtalt den afdødes virksomhed da han for få år siden kunne fejre sit 40 års lægejubilæum, og da han fyldte 70 år i fjor. Med læge Borries forsvinder en ejendommelig og udpræget personlighed af den lidt gammeldags lægetype, en mand, som for den nuværende generation af køgeborgere stod som en af repræsentanterne for det gamle Køge før århundredskiftet. Læge Borries var meget afholdt af sine patienter, som han var en omhyggelig rådgiver for, og gennem en lang årrække har han været en dygtig og pligtopfyldende sygehuslæge.*

Farfar blev begravet på min fars 37 års fødselsdag, $10\frac{1}{2}$ år før jeg blev født. Arvingerne, dvs. farfars enke, far og Elna, videresolgte ejendommen til farfars efterfølger, læge Elias Andersen for 52.000 kr. Efterfølgeren udvidede grundarealet med yderligere 333m², som han betalte med 3.300 kr.

Elias Andersen boede i Jernbanegade 10 indtil sin død i 1934, kun 44 år gammel. Hans 2 søskende arvede ejendommen, som hans søster boede i indtil Odd-Fellow logen købte ejendommen i april 1951.

Logen frasolgte det tilstødende areal, matr. 208b, hvor der i dag ligger et stort supermarked. Til højre for huset udbyggedes med et indgangsparti, og bag huset med en stor tilbygning med plads til logesal og festlokaler.

Elna Borries 1884–1965

Min søde faster, tante Elna, var som sin mor en lille, spinkel yndig kvinde. Jeg formoder at hun har været lige så begavet som resten af familien, men hun var jo en pige, så jeg har aldrig hørt noget om en uddannelse. Politiets registerblade oplyser, at hun 1. november 1902 er flyttet fra Køge til Rosenvængets Alle 22, 2. sal, på Østerbro. Elna er da 18 år, og har måske skullet lære husgerning og derfor have det dengang obligatoriske "1 år i huset"?

25 år gammel gifter hun sig med den jævnaldrende Poul Flindt, som var ingeniør ved Københavns Sporveje. Poul Flindt var en umådelig begavet, belæst og charmerende mand. Et af hans specialer var festtaler, og i modsætning til mange af dem, der ellers rejste sig for i en eller anden anledning at sige nogle bevingede ord ved fester i vores hjem, så kunne man altid regne med at når onkel Poul slog på glasset, så blev det sjovt. Dels takket være hans klæbehjerne, dels takket være hans humor var han ofte i stand til at citere fra bøger og aviser fra årtier tilbage, og ofte på vers, stykker som havde en eller anden grinagtig relevans til den aktuelle situation. Hvad denne mand havde læst og hvad denne mand kunne huske udenad, var helt utroligt.

Også tante Elna var et meget muntært og humoristisk menneske, som desværre blot modsat sin mand ikke havde nogen klæbehjerne. Så hun fik med årene ry for at være helt uforlignelig, når det gjaldt om at ødelægge en god historie ved at

forfjums pointen, noget som Elna blot brugte til at fortælle historier om, hvordan hun plejede at ødelægge det hele ved at rode rundt i begreberne.

Her ud over var hun berømt for at være helt afsindig bange for heste. Hvorfra dette stammer ved jeg ikke, men endnu i min barndom under brugtes meget hestetrukne vogne, og ofte måtte vi på en spadseretur gå lange omveje blot fordi der på vor vej stod et sløvt øg og gumlede i sin mulepose. Og tante Elna, der ellers ikke var så frygtsom, turde ikke gå forbi den, for sæt den rev sig løs...

De boede i alle år på Marskensgade 10, på Østerbro i en stor gammeldags lejlighed med udsigt over Fælledparken. På væggene var der brune tapeter, de samme der hang der da de flyttede ind kort efter brylluppet, sagde tante Elna. Hvert år holdt de en stor middag, med tjenende ånder til at bære ind og ud. Som årene gik og vennekredsen var ved at sprænge rammerne i den ellers så rummelige lejlighed, blev vi delt op, så der blev holdt en fest for de gamle, dvs. mine forældres generation, og en fest for de unge, dvs. deres børn og svigerbørns generation. Jeg var dog på ingen måde tilfreds med dette arrangement, jeg foretrak den ældre generation frem for deres børn, og prøvede med mellemrum at finde en eller anden undskyldning for at komme med til festen for de gamle.

Også tallerknerne var de samme. Tante Elna fortalte glad, at hele dette pragtfulde blåmønstrede fajancestel var blevet købt for en slik i anledning af deres bryllup. Efterhånden var det blå slidt af flere steder, men det var kun hyggeligt. Også de tjenende ånder var hvert år de samme, for hvert år mere og mere ældede og vakkelvorne. Men det var nu så hyggeligt med de kendte ansigter og at alt var

som det plejede at være. Jeg husker at jeg engang som voksen i anledning af tante Elnas sygdom kom på besøg i dagtimerne. Da så jeg for første gang i hele mit liv dette dejlige hjem i dagtimerne og gik forundret rundt og stirrede på en masse ting, som jeg aldrig før havde bemærket.

Min mor sagde engang: *"Det er et mærkeligt hjem. Manden har ikke noget skrivebord, og konen har ikke nogen symaskine"*. Der var også nogen andet specielt ved dette hjem i forhold til de fleste andre hjem i min barndom. Der var ingen børn i ægteskabet. Sys har fortalt, at hun har fået at vide, at tante Elna som ganske ung havde haft en underlivsbetændelse. Det var før penicillinens tid, så man måtte klare sig med varmedunke, og i øvrigt håbe på det bedste. Jeg hørte dog aldrig noget, om at barnløsheden var et problem for tante Elna og onkel Poul, men min børnerige familie syntes, at det var sært. Disse to vittige og begavede mennesker synes at have haft nok i hinanden.

Men – de fik ikke nogen god alderdom. Onkel Poul led af gigt, som man den gang behandlede med kortison, hvilket gav nogle slemme bivirkninger. Tante Elna kom ret tidligt til at lide af knogleskørhed, og brækkede snart det ene, snart det andet. Oprindeligt tilbragte de sommeren på et hotel i Hornbæk Plantage.

Efterhånden som de blev værre med tante Elna, valgte de Skodsborg Kurbad, hvor jeg husker at have besøgt dem. Tante Elna var på det tidspunkt helt uden kontakt med sine omgivelser. Onkel Poul var deprimeret, da lægerne havde sagt, at de intet kunne gøre. Tante Elna blev 80 år. Hun døde 13. juli 1965 og blev begravet i styrtende regnvejrr.

Onkel Poul var 81 år den sommer tante Elna døde. Han havde kredsløbsproblemer i benene, og en dag blev det ene ben sat af. Nu var det udelukket at onkel Poul fortsat kunne bo i hjemmet, som blev opløst, solgt eller fordelt til andre. Erik, som den gang boede på Boltegården ved Hillerød, tilbød onkel Poul at han kunne bo hos ham og hans svenske kone Julie, som så ville passe den sengeliggende mand. Onkel Poul boede hos dem indtil han blev for plejkrævende, og flyttede til et plejehjem i Hellerup. Han blev 88 år, og de sidste år kunne han vist godt have undværet.

Poul Flindt var søn af købmand Charles Flindt og var kun 2 år gammel, da moderen døde, så Poul var enebarn. Onkel Poul har engang fortalt mig at den gang hans far (1853–1934) kom i lære i en købmandsforretning, havde Danmark lige fået ny møntfod, dvs. at man var gået over til kroner og ører i stedet som før, hvor man havde haft mark og skilling. Hans far havde været utrolig dygtig til at regne, og dette kom ham til gode som ung kommis, hvor alle fra den yngste dreng til den gamle købmand døjede med at omregne til kroner og ører.

På min og mine søskendes tur til Køge i 2011 bemærkede jeg i nærheden af det gamle sygehus, en vej der hed Flindtsvej, så jeg formodede at Charles Flindt i sin tid havde gjort sig bemærket i Køge. På lokalarkiver fandt jeg et fint billede af Charles Flindts købmandsforretning, og fik tilsendt en kopi. På nettet fandt jeg en beretning om historien bag navnet "Flindtsvej":

"Charles Flindt kom til Køge 1870 efter at være udlært i Næstved. Var først hos købmand Hasselbalch. Så fik han lejlighed til at købe egen forretning i Vestergade, som under hans lederskab blev en af de mest alsidige købmandshuse, der handlede med kolonial i alle afskygninger, trælast, korn og støbegods. Og der var naturligvis værtshus i købmandsgården. Charles Flindt var aktionær og bestyrelsesmedlem i Kjøge Andelsbryggeri, og havde eneret på salget af bryggeriets produktion af bajersk øl. Var meddirektør i Landbobanken, og ejede Det Danske Petroleumsselskabs Køgedepot, som havde et tankanlæg på

Søndre Havn fra 1906–1931. Derfor var Flindt også foregangsmand inden for automobilpioneringerne og havde Køges første benzintank”.

Philip Borries 1885–1913

I spisestuen i mit barndomshjem hang et maleri af en ung smuk mand med krøllet mørkt hår. Han var iført en hvid skjorte, der stod åben i halsen, og var malt på baggrund af en blå sommerhimmel. ”Det er min bror Philip, han døde af tuberkulose da han var kun 28 år gammel” – sagde min far. Far skriver i sin bog: *”Philip kom i handelslære hos Schade i Roskilde, men måtte opgive det af helbredshensyn. Var derefter fotograf i Køge, hvor han døde af tuberkulose. Ugift”.*

Jeg har et lille fødselsdagsbrev, dateret 18.11.1907, stilet til: ”Hr. fotograf Ph. Borries” – og underskrevet ”Din hengivne gamle Bedstemoder”. Det er 6 år før Philip dør, men da det er stilet til ”Hr. fotograf...” er det altså efter den tid, hvor Philip har måttet opgive at fuldføre sin handelsuddannelse af helbredshensyn.

Bedstemoderen skriver, at Philips mor er på besøg hos hende, og at det har glædet hende at høre om at Philip er tilfreds med *”din nye virksomhed og med dit logis”* – og fortsætter: *”Gid dette må vedblive og at dit helbred stadig må bedres. Gud bevare dig, min egen kjære Philip”.* Hun skriver også, at hun sender ham hans afdøde morbroders skrivepult, som hun har istandsat. Morbroderen er Oluf

Hassing, som døde da han var 25 år gammel. Jeg har i dag denne skrivepult stående, og der var heri jeg fandt brevet.

Man fornemmer mormoderens bekymring efter datterens beretning om Philips helbred. Det var jo ikke første gang at familien havde oplevet, at en ganske ung mand ikke blev ret gammel på grund af "brystsye", som man kaldte det.

Philip var nu ikke så tilfreds med at måtte opgive sin handelsuddannelse og i stedet kast sig over en "ny virksomhed". Han havde blot ikke andet valg. Far fortalte, at Philip havde meget svært ved at forlige sig med tingenes tilstand. At først Elna giftede sig, forlod barndomshjemmet og flyttede til København. Og at derefter også hans lillebroder Theo forsvandt ind til København, hvorfra han lejlighedsvis kom hjem og fortalte om sine oplevelser inde i hovedstaden, mens han, Philip, bare gik rundt i Køge og ikke kunne overkomme ret meget.

Det sidste billede af Philip viser ham som uhyggelig afmagret. Han sidder med let bøjet hoved og stirrer frem for sig, omgivet er svogeren Poul Flindt, samt sine søskende Theo og Elna. Alle ansigter udtrykker dyb alvor, og min far ser bekymret på sin syge bror. Jeg har spekuleret på, om ikke maleriet er malt efter hans død efter et fotografi. Ingen af de andre børn har fået deres portræt malt på den tid. Af Elna findes kun fotos, og af min far ligeledes fotos samt et maleri, malt på bestilling af St. Josephs Hospital, hvor han var overlæge.

Jeg spurgte en gang min far om han ikke selv havde været bange for at blive smittet, tuberkulose var jo frygtelig smitsomt. Han lo: "*Jeg kan slet ikke få tuberkulose, det er meget mærkeligt*". Hele familien blev naturligvis undersøgt da man blev klar over, hvordan det var fat med Philip. Man fik sprøjtet lidt serum ind under huden, og der skulle så komme en reaktion et par dage senere. Det betød så, at man havde dannet antistof. Det har jeg selv prøvet hos skolelægen som barn.

Men hos min far skete der ikke noget, så man prøvede igen og igen. Man mente derfor at han måtte have haft et mildt angreb af tuberkulose på et tidspunkt, og at dette havde gjort ham immun.

Det var jo meget heldigt, eftersom det senere skulle vise sig at far var den eneste i slægten Borries, der var i stand til at videreføre slægtens mandslinje. Men en mærkelig historie var det.

Gustav Valdemar Theodor Borries 1887–1956

Theo bliver 1901 konfirmeret i Roskilde Domkirke og i 1904 student i Roskilde med højeste karakter, hvad vi jævnlig fik at vide. Han læser medicin og får medicinsk embedseksamen 1912. Theo bliver den 31. august 1933 gift i Lyngby kirke med Astrid Elisabeth Marqvardt, eneste barn af Christian Marqvardt og Johanne Burkal Christensen. Theo får 1 søn og 2 døtre, så ham hører vi mere om kapitel 13.

Carl Sophus Borries 1891–1891

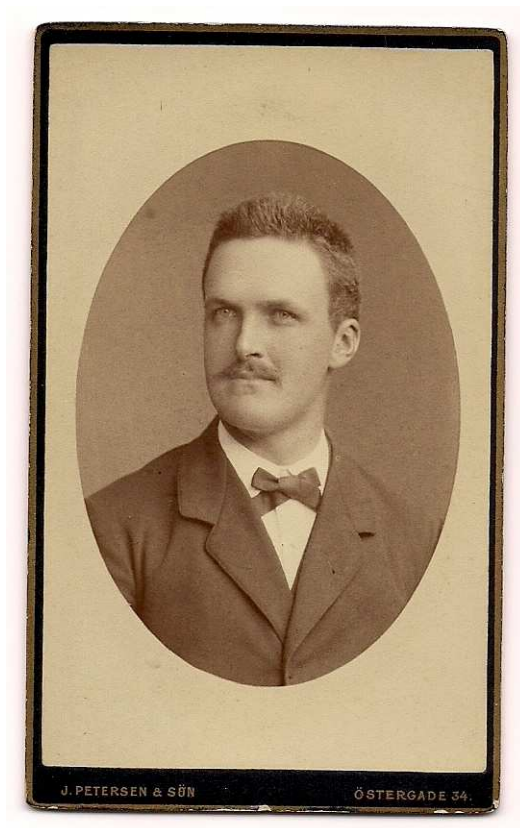
Lille Carl bliver født den 26. marts 1891, men dør allerede den 9. september samme år. Men i folketælling for 1901 står under rubrikken "Døde børn" registreret, at 2 af familiens børn er døde. Hvis ikke dette er en fejl, så må der have været endnu et barn, og dette barn må være død i forbindelse med fødslen

eller umiddelbart efter, og derefter blevet begravet udøbt. Enten har far ikke vidst om dette døde barn, eller han har ment, at det var overflødigt at nævne det i en stamtavle.

KAPITEL 10

CHRISTIAN PHILIPP BORRIES

5. GENERATION

Christian Philipp Borries 5.9.1856–17.7.1927

Christian Philipp Borries er Philipp Borries' og Elise Worsaaes 3. barn. Han bliver født den 5. september 1856 på Søholm. Philipp bliver cand.agric og lærte landvæsen på bl.a. godset Sæddingegård ved Rødby, og godset Sdr. Ulkjær. Philipp bliver senere forvalter på faderens gods, Søholm.

Barnebarnet Solveig Borries fortæller: *En dag så han en yndig malkepige komme gående over gårdspladsen med åg over skuldrene og to mælkespande. Det var*

svenske Maria Hall. De blev vanvittigt forelskede, men partiet var ikke uproblematisk. Maria var ludfattig og havde desuden en søn fra et tidligere forhold. Men Philipp var fast besluttet på at det skulle være hende, men de måtte vente i årevis før de kunne blive gift.

Den 22. november 1890 bliver parret viet i hjemmet på Søholm. Vielsen er indført i kirkebogen for Magleby sogn: *"Ungkarl, forvalter Christian Philipp Borries, Søholm, 34 år og pige Maria Hall, født 10. november 1857 i Gislöf, Sverige, har boet i København. Forlovere: P. Borries. C. Borries. Vielsen fandt sted i hjemmet iflg. Brev af 13.12.1890".*

Normalt ville præsten skrive nogle detaljer om hvem forloverne P. Borries og C. Borries er, nemlig gommens far og broderen Carl i Køge. Der er ingen til at repræsentere bruden, og almindeligvis ville præsten også anføre noget om hvem bruden var, dvs. hendes forældre, men disse (landmand Gustaf Adriansson og Botilla Jønsdotter) er slet ikke nævnt. Her står kun at Maria har boet i København. Under anmærkninger er tilføjet noget meget ulæseligt: *"B.... J.... af Københavns Amt om ikke indfriet fattigdomsunderstøttelse fra Magleby-H kommune af 16/12-90. Kongebrev udfærdiget 13. november 1890".* Måske betyder det at Philipp ved ægteskabets indgåelse skulle overtage en gældspost til Magleby Kommune? – og hvor kongebrev?

4. januar 1892 kommer deres 1. barn til verden, født på Søholm. Hun bliver døbt den 6. april og kommer til at hedde Elise efter sin farmor. Fadderne er barnets farforældre, fasteren Jenny Borries, og farbroderen, læge Borries fra Køge. Året efter flytter det unge par med deres lille pige fra Søholm. Iflg. Politiets registerblade dukker Philipp den 1.5.1893 op i København. Han flytter ind på Solitudevej 1 B, 1. sal på Nørrebro, og starter som repræsentant for Løwener Landbrugsmaskiner. Her kommer parrets 2. barn, sønnen Carl Philipp til verden, den 9. april 1894. Han bliver den 8. juli døbt i Helligåndskirken, og faderen opgives at være tekniker. Faddere er forældrene og Mathilde Hall, som måske er dåbsbarnets moster.

I de følgende år flytter familien jævnlig. 1895 bor de på 2. sal på Jagtvej 6 A på Nørrebro. November 1900 bor de på Husumgade 23, året efter bor de på 3. sal i Hørsholmsgade 4, og et år senere i 1902 til en taglejlighed på Lavendelstræde 57

i den indre by. På et tidspunkt skifter Philipp Borries job, og bliver bogholder hos brændevinshandler Schmidt i Lavendelstræde 5-7.

Det er velkendt i den nærmeste familie, at de har store problemer med at få økonomien til at løbe rundt, og børnene har berettet at de voksede op under meget fattige kår. Man fornemmer at den lille families leveforhold var årsag til megen bekymring i familien. Det siges at en onkel af dem med mellemrum støttede dem med et beløb. Jeg ved ikke hvem der er tale om, men gætter på at det er onkel Theodor, Konsul i Newcastle. Min far skriver i sin bog på side 51: *"Theodor Borries (1820-1897) samlede sig en stor formue, hvormed han støttede slægtingen i England og Danmark, især broderen Philipp (på Søholm) og hans børns uddannelse. Broderen Philipp stod ham fra barndommen nær og han gjorde meget, dels for ham og hans hustru, dels for hans børn, som han følte sig stærkt knyttet til. Hans eget ægteskab var jo barnløst".*

Om præstens storesøster **Elise** skriver min far kortfattet: *Korrespondent på et forsikringskontor i København, translatør i engelsk – ugift.* Præstedøtrene fortæller at Elise afskyede mandfolk, og at deres dygtige og begavede faster, da hun nåede skelsår og alder, i vid udstrækning og i flere år bidrog til familiens

underhold. De fortæller også at Elise var en pragtfuld dame, slagfærdig, oprørsk og fuld af humor.

Men når Elise som voksen var på besøg i præstegården, kunne hun ikke lade være at drille præsten, hendes lillebror, som nu var vokset op til at blive en meget alvorlig og lidt selvhøjtidelig mand.

1923, da Philipp Borries er 67 år, flytter familien igen, denne gang til en 1.sals lejlighed i Lavendelstræde 7, hvor de er registreret også 1924 og 1925. Christian Philipp Borries dør 27.7.1927 i København, og 3 år senere, den 26.10.1930 dør også Maria Hall, kun få måneder efter at børnebørnene Solvejg og Ruth blev født i Hammer præstegård, så tvillingerne har aldrig kendt deres fars forældre. De mener dog at det lille billede, som er taget i Kalmar, sandsynligvis forestiller deres farmoder Maria med sin mor, Botilla Jönsdotter Hall, og børnene Philipp og Elise Borries.

Omkring 1971 blev Elise overraskende kontaktet af sin halvbroder fra hendes mors tidligere forhold, som senere også besøgte hende. Det viste sig at historien var, at hans far havde taget ham med sig da han emigrerede til Amerika. Det var en pæn og nydelig mand, men de var naturligvis ganske fremmede for hinanden. Dette med den forsvundne søn har givetvis sin baggrund i, at Maria Hall på grund af fattigdom har ment, at sønnen ville få et bedre liv i Amerika, men de nærmere detaljer kan man kun gætte om.

Elise levede endnu et par år, indtil hun døde den 25. juli 1973. Præstens enke, Elly Stella Heinze, døde den 14. januar 1980

KAPITEL 11

PRAESTEN I HAMMER

4. GENERATION

Carl Philipp Borries. 1894–1942

Carl Philipp Borries var min fars fætter, sønnesøn af Søholm-Borries og søn af landbrugskandidat, fuldmægtig Christian Philipp Borries, som i 1890 blev gift med svenske Maria Hall. Han blev født i København 9. april 1894 og kaldtes Philipp i daglig tale. Præliminæreksamen 1911, student 1916, cand. phil. 1917, eksamen i græsk og hebraisk 1918, 1916–1918 KFUM-soldatersekretær og soldatermissionær på søforterne Charlottenlund, Trekroner og Middelgrunden, organisteksamen 1920, cand. theol. 1921. Udnævnt til kapellan ved Vor Frelses Kirke på Christianshavn 1921, 1925 sognepræst for St. Magleby og Dragør, 1929 sognepræst for Zions sogn i København.

Kaldet til sognepræst for Hammer Menighed 1929. En myreflittig mand, der virkelig brændte for alt hvad han foretog sig. I de følgende år foretager han talrige rejser rundt i verden, ligesom han skriver flere bøger og artikler, samt holder foredrag. Han er i 1923 blevet gift med Elly Stella Heinze, og i ægteskabet er 3 døtre, Thora, født 1927, 2 år før familien flytter ind i Hammer Præstegård, og tvillingerne Ruth og Solveig, som bliver født 1930 sommeren efter at præstefamilien er kommet til Hammer. Og hvad er det så for et syn, der møder den unge præstefamilie, som i sommeren 1929 drager til deres nye hjem i Hammer præstegård?

Det har præsten – naturligvis – også beskrevet i sin bog, OMKRING LANDSBYKIRKEN. Så nu lader jeg præsten selv fortælle: *Den første præstegård i Hammer brændte i 1639, men endnu i 1641 havde præsten Lauritz Haning ikke fået genrejst gården, så en kgl. Skrivelse måtte indskærpe stiftets præster deres pligt til "at enhver efter sin formue giver ham noget til hjælp, på de at han kan komme noget til rette igen". Kun i grundtræk kan det 65 alen lange stuehus i nord af svært egetømmer på kampestenssokkel føres mere end 300 år tilbage. Gavlene*

står nu grundmurede, men hvad de indvendig er af gammelt træværk er dog ikke ældre end Peder Homanns præstetid 1782–1827.

Da Homann tiltrådte fandt han præstegården i "en så yderst forfalden tilstand, at der ikke kunne findes slettere i landet, hvorfor jeg straks både med nye bygninger og reparationer måtte sætte mig i betydelig gæld" – kort sagt, præstegården fik en ordentlig omgang. 1801 blev præstegården omvurderet til brandforsikring "efter anmeldte forbedring" og fremstår nu med "nye malede lofter, dobbelte døre og 13 fag engelske dobbelte vinduer".

Der findes ikke nogen dokumentation over Houmans sidste bygningsforandringer i Hammer præstgård, men så meget stærkere går folkesnakken. Et højsiddende vindue bag jerngitter oplyser kun dunkelt et kammer i den nordøstlige ende af østlængen, hvor præstesønnen Christian Ludvig Homann endte sin skyggetilværelse i 1824. Som nygift præst var han taget til Færøerne med sin unge hustru, men mistede hende snart i det rå klima. Sorgen forvandt han aldrig, embedet opgav han og måtte til sidst holdes indespærret i sin fædrene præstegård. (Philipp Borries' børn kaldt rummet for "fængslet"):

I 1827 blev Homann afløst af Peter Rosenstand Wøldike (1827–1839). Det fortælles at han ganske vist forgæves bestræbte sig på "at sprede det tykke vankundighedens mørke, som rugede over befolkningen her". Men han fik det til at gro i præstegårdshaven. Også sønnen Jeremias var en lidenskabelig havedyrker og fremelskede det kendte skovfogedæble i Hammer præstegårdshave, og nåede at blive Dansk Gartnerforenings første æresmedlem. Wøldike har dog også vundet anerkendelse som en pligtopfyldende embedsmand, og folkesnakken fortæller om ham at han tilmed rejste sig fra sit dødsleje for at indføre sin egen død i kirkebogen. Selvgjort er velgjort!

I tidens løb forfaldt præstegården, som præsterne jo selv skulle vedligeholde. Flere gange har den været dømt til nedrivning, men hver gang man stod overfor at skulle skride til handling, har man ømmet sig ved at skulle fjerne den gamle idylliske kulturværdi, og den har fået lov at stå. Ved præsteskiftet i 1920 var præstegården i en meget dårlig stand, og diskussionen var i de dage meget stærk. Dog, også denne gang blev der holdt hånd over den. Den oplevede derefter en meget gennemgribende restaurering båd udvendig og indvendig, og siden da er den rykket op i en slags fredningsklasse, der gør at den sikkert nu må få lov at stå som et minde om gamle tider.

Indkørslen til præstegården, navnlig gennem den lave og skæve port, er meget toppet og knudret. Ret en "benbrækkerbro" i dette ords bogstaveligste forstand. "Pas nu på, den er slem at komme ind af" er blot nogle af de mange udtryk, der uvilkårligt undslipper en når man "hopper" med sin vogn gennem indkørslen. "Sikke en gammel rønne" er der vist mere end en der har tænkt, når han kørte ind. Men jeg tror de fleste er blevet overraskede, når de først er kommet ind på den store firkantede gårdsplads med rotunden og det vældige grantræ, og har set den lange smukke hovedbygning med de 4 hvidkalkede skorstene, med stråtaget og frem for noget andet, vildvinen, der idyllisk og malerisk slynger sig op af de hvide mure og ind over dør og vinduer.

Tidligere var gamle præstegårde for den store folkebevidsthed et lukket hjem præget af de stille studerekamre. Nu er forholdene anderledes. Hammer præstgård er nu en travl arbejdscentral for mange opgaver inden for Guds rige, og den er et åbent hjem for sognets beboer. Mange lykkelig øjeblikke har vi oplevet her ved børnegudstjenester, ungdomsmøder, konfirmandfester, "gamlefester", og sidst men ikke mindst, ved menighedsrådsmøder, til hvilke der til tider har været op mod 200 mennesker samlede. Sådanne aftner, der som regel lægges når det er fuldmåne, er vidunderlige oplevelser.

Hestevogn på hestevogn ruller tætpakkede ind gennem porten, bil på bil kører ind, cyklister og fodgængere blander sig mellem hverandre, og fylder gårdspladsen med et myldrende liv, alle stiler de op mod den oplyste menighedsrådssal.

Det kan have sin store ulempe at bo i en så gammel præstgård som Hammer præstegård, der bogstavelig talt er bygget på den bare jord uden nogen grund. Jeg tænker her først og fremmest på fugtigheden. Når man først en gang har set hvordan grundvandet kan stå en alen op fra gulvet forstår man, hvorfor så mange præster, der jo er bundne til deres embedsboliger, kan få et knæk for hele livet.

Jeg tænker også på de ulemper heftige regnskyl kan forvolde, når regnen siler ned i bygningen, navnlig langs de sodede skorstene eller gennem utætheder i stråtaget ned på loftet, som ganske kan ødelægges.

I en af de forrige præsters tid var taget så dårligt, at når præstefamilien rejste bort, måtte man dække møblerne godt til, hvis man ikke ved tilbagekomsten skulle finde dem ødelagt af den nedsilende regn. Det gik endog her så vidt, at

præsten måtte ligge med en paraply udslået over sig om natten, hvad selvfølgelig var et meget yndet samtaleemne på egnen.

Hvad der også kan være vanskeligt for den gamle præstegård at komme igennem er de stærke storme, som dog heldigvis kun sjældent går over vort land. I februar måned 1934 oplevede vi således en meget voldsom storm, der nær havde revet taget af de gamle længer og væltet laden.

De store tunge rygtræer, som vi kalder kragetræer, blæste ned. Rygningen spredtes for alle vinde, det føg med halm og strå og taget selv bølgede bogstavelig op og ned som et lagen. Hvert øjeblik ventede vi at se taget falde, men det holdt dog. Navnlig når et sådant uvejr indtræffer om natten kan de virke meget uhyggeligt.

Det der imidlertid efterlader de dybeste spor i erindringen er dog mindet om tordenvejrsnætterne. Når disse indtræffer er alle oppe og fuldt påklædte. Der slukkes for de elektriske ledninger og alle stearinlysene i de gamle stager bliver tændte. De vigtigste papirer og ting lægges frem, ornatet og kirkebøgerne anbringes tæt ved udgangen. Alt er klar til en hurtigudrykning, for i et nu kan de sammenbyggede længer være omspændt af flammer, og tagene skride.

Få steder er der måske, hvor man som i en gammel præstegård lærer at forstå, hvor usikkert livet egentlig er, og hvor hurtigt man kan miste alt det, man sætter sin lid til og holder af.

Hammer præstegård er trods mus og rotter, fugtighed og besværlige småreparationer, der går jævnlige på, en stor vidunderlig idyl, som jeg kun kan betragte som en lykke, ja som et privilegium, at måtte have levet nogle år af sit liv i. Hver lørdag eftermiddag rives der på rotundens rosenbede og foran huset, også på denne måde forbereder man sig til søndagen.

Når folk stalder ind ved kirketid, når soldaterne i øvelsesperioden indkvarteres i lade og lo, og officererne i præstegårdens stuer, når hestene samles på gårdspladsen til det årlige eftersyn, når ploven og såmaskinen gøres i stand, høstmaskinen med sit trespand køres ud, og fyldte hølæs svinger op for lade og lo, da er der røre og liv i den gamle "Nøddebo-idyl".

Så vidt den entusiastiske præst, Philipp Borries. Men hvordan oplevede den unge hustru livet i den gamle præstegård, og hvordan var det for børnene at vokse op i disse omgivelser?

Det har præstens datter Solveig Borries, berettet om: *At skrive om ens barndom for os 3 søskende, der er vokset op i en gammel sydsjællandsk præstegård ude på landet, nærmere betegnet i Hammer sogn pr. Lov – 2 mil syd for Næstved, er ikke nogen let sag at opfylde. Der sker så mange ting for alle børn i opvæksten, og det er kun en lille del af det de oplever, de kan erindre, og det er de ting, der er gået dybt ind i deres sart sjæle, og i mange tilfælde har efterladt dybe spor. Her kommer min kære far mig til hjælp. Han har i sin bog "Omkring Landsbykirken" skildret præsteboligen og den tilhørende have på en sådan fin måde, som jeg slet ikke formår at gøre bedre. Alt er beskrevet noget så idyllisk – og det var det.*

Haven var virkelig et eventyr for os 3 piger, Thora, født 1927, samt Ruth og jeg, født 1930. Havens skønhed kunne vi takke fars forgænger, pastor Wøldike for. Han var en fin gartner, der i bedste forstand arbejdede på et meget højt niveau. Vi lavede små huler og gemmesteder, hvor ingen kunne se os. Stole og borde var der nok af, det var træstubbe og omvendte trækasser. Fik vi så ind i mellem saftevand med os havde vi det rigtig fint. Også Kroketspillet blev flittigt benyttet.

De stor træer i haven havde en særlig tiltrækningskraft på Ruth og jeg. Om sommeren, på den tid af dagen hvor solen var ved at forsvinde, klatrede Ruth op i toppen for at sige farvel til solen. Jeg blev klogelig lidt længere ned og ventede på Ruth til solen var væk. Dette træ var et særligt godt klatretræ, som gav os ly når vi skjulte os for Thora, som skulle passe "de små", og var ude for at lede efter os.

Men det var ikke leg alt sammen. Haven skulle også passes, og det blev den af Thora og Jeg, der den gang havde de fleste kræfter inden for trekløveret. Der var nok at tage fat på, gårdspladsen foran skulle også hver lørdag rives fint til søndagen.

Livet indenfor i præstegården var blottet for al komfort. Her oplevede vi den allerstørste kontrast mellem land og by. Det har ikke været nemt for far og mor, der begge kom fra København, at lande i Hammer i 1929. Far havde fået sit eget sognedomæne efter i 8 år været hjælpepræst i Vor Frelses kirke på Christianshavn. Her i Hammer kunne far rigtig skrive bøger, holde foredrag, foretage mange rejser og holde radioforedrag.

At far netop valgte at læse til præst, skyldtes en oplevelse han havde som 9 årig. Han var slemt syg, var døden nær. I dødsøjeblikket havde han en åbenbaring. Fra det øjeblik var han helt klar over at han skulle være præst. Det han igen kom til sig

selv og slog øjnene op, sagde han: "Jeg vil være præst når jeg bliver stor". Familien var forfærdede, og mente at han havde mistet forstanden. Der havde ikke været nogen af den slags tilbøjeligheder i hans barndomshjem. Men præst blev han.

Der var nok af plads indenfor i præsteboligen, men kun de allernødvendigste stuer blev benyttede. Radiatorer fandtes ikke, det var kakkelovnene der gav os varme, og især om vinteren havde vi nok at gøre med at fodre ovnene. Kældre under bygningen eksisterede ikke, det usunde var fugten.

Det ar derfor ikke et under at vi børn ofte var forkølede, eller rigtig syge. Som vor far havde det som barn, fik vi alle 3 mellemørebetændelse. Af sted til hospitalet til en opmejsling. (et kirurgisk indgreb bag øret). Thoraoplevede desuden 3 gange at få lungebetændelse, for uden at hun konstant havde besvær med ørene.

I den østlige del af huset havde vi sovestederne til os og til tjenestepigen. Der var også plads til kommende gæster. Så kom vi til den "store dagligstue" der meget sjældent blev opvarmet. Derefter det værelse, som var det vigtigst for far, hans studereværelse med dobbelte døre, der lukkede al støj ude. Vigtigt for ham, men også for de mennesker, der behøvede hans hjælp og trøst.

Værelset ved siden af var spisestuen. Her var familien samlet om spisebordet. Pladsen til venstre for far var ledig – den var til den søn far aldrig fik. Det skulle blive sådan, men der var lagt et stort pres på mor, noget vi først nu på vore gamle dage helt har forstået.

Vores moder, der var uddannet organist, benyttede kun alt for sjældent det over 3 m lange husorgel, som havde 2 spilleflader, oppe og nede, til hænderne og fødderne samtidig. Det stod også i spisestuen. At træde bælgen blev altid min lod.

Så kom det store køkken med spisekammer og et fadebur, hvor en trappe ledte os ned i dybet. Ikke at forglemme det sidste rum – bryggerset med gruekedlen, der blev fyldt op med vand til vort vasketøj. Godt med brunt sæbe, og så blev der fyret op under kedlen. Når vasketøjet var godt kogt, så op med det, og så blev vaskebrættet flittigt benyttet. Tænk hvis vi havde haft en vaskemaskine den gang!

Lige inden for udgangsdøren havde vores kære hund, Bella sin plads. Men nu var vi nået til det nødvendige, uden for liggende rum, for der manglede "træk og

slip"indendørs. Om det var vinter eller sommer, andet fandtes ikke. Uha, uha! Fornøjelsen af at tømme det indsamlede gik vi heller ikke glip af.

Et helt kapitel for sig var – eller blev – vores skolegang. Naturligvis skulle vi benytte Rytterskolen, der lå lige ved siden af kirken. (Et rytterdistrikt er et område, som skal forpleje et rytterregiment. En rytterskole er en af de 240 skoler som kongen i 1721–27 oprettede i rytterdistrikterne).

Thora var allerede begyndt i Lundby Realskole, men det blev besluttet at Ruth og jeg skulle forsøge at prøve rytterskolen. Forsøge – ja, for det blev kun 2 gange vi var der. Da vi kom hjem fra skole, spurgte far: "Hvad har I så lært i dag?". Da spørgsmålet ikke blev besvaret tilfredsstillende og det samme gentog sig næste dag, var vore forældre klar over, at der måtte ske en forandring.

Vores kære tante Anna, mors moster, var netop trådt ind i pensionisternes rækker. Hun var uddannet lærerinde og havde de fornødne evner og erfaring til at undervise os. Da hun blev spurgt om hun ville tage denne opgave på sig, fik vi et klart "Ja".

Tante Anna var en virkelig pædagog, der formåede bl.a. at give os mere selvtillid. Hvilket værdifuldt menneske hun var fik vi snart oplevet. Hun havde tid til os, og hun gav os tid, Hun var dybt engageret i alt hvad der hørte til naturen og alt liv der. Og var vågen overfor alt hvad der skete her hjemme og globalt. Sammen med far lavede tante Anna et lille værk om Dragør, tantes fødeby, far i prosastil, tante Anna i digtform.

Vi havde også den glæde at rejse med tante Anna hele 3 gange til Tyskland, og ved sidste rejses hjemkomst ulmede krigen allerede. I Tyskland oprusted de, og de jøder, der økonomisk set ikke kunne flygte til USA eller andet sted hen, blev revet ud af deres boliger og forretninger, der straks blev overdraget til "ikke-jøder". Jøderne så så forhutlede ud, gik med lasede klæder, hvorpå den gule stjerne var syet. Enhver, der havde lyst, kunne frit spytte på dem. Det var et meget stærkt syn for os børn at opleve dette. Det var slet ikke til at fatte.

Vi husker begyndelsen på 2. verdenskrig, Tyskerne marcherede ind i Danmark og besatte os. De marcherede målrettet ind på Amalienborg, hvor de mødt modstand. Christian X befalede, efter at tyskerne havde skudt nogle af de vagthavende soldater, at kampen skulle indstilles øjeblikkelig. "Vi overgiver os!".

Det var på min fars fødselsdag, den 9. april 1940, at alt dette skete. Far var endnu ikke stået op, da han fik fortalt om Tysklands besættelse af Danmark.

Der var i forvejen travlhed i præstegården, vi havde på det tidspunkt indkvartering af en oberst med oppasser. Da de fik besked om denne krigserklæring, så var det bare med at komme af sted, nu skulle der øves modstand. At det da var omsonst at give tyskerne "klø" var de slet ikke klar over. Senere fik de meddelelsen "Indstil al kamp". Skuffelsen over kapitulationen var så stor at mange af soldaterne sammen med obersten drak sig plakatfulde. Obersten blev senere på dagen samlet opfra en grøft i tummelumsk tilstand.

Vi blev egentlig skånet for krigens mareridt, men det blev tyskerne ikke selv. Englænderne var flittige med at bombe storbyerne. På en af deres togter havde de lagt kursen hen over præstegården. Målet var Kiel og Lübeck. 4 eller 5 tungt belæssede flyvemaskiner, side om side, række efter række, lavede en infernalsk støj. Om aftenen, da de senere vendte tilbage, var himlen mod syd brandrødgul – en chokerende oplevelse.

Tante Anna underviste os i alle vigtige fag indtil 6. klasse. I august 1942 begyndte vi i Lundby Realskole. Men vi kom kun til at gå i skolen nogle få uger, før der blev sat et brat punktum for de planer. Søndag, den 6. september kort før gudstjenesten sank vores far om på gulvet i kirken og døde. Hans ønske om at dø i sin kirke blev opfyldt. Han blev kun 48 år gammel. I verden er jo alt til låns, snart smuldrede barndomstiden hen og alt blev brat smerteligt forandret.

Barndommen var slut, i det mindste føltes det sådan, for fra den ene dag til den anden blev alt anderledes. Snart skulle præstens efterfølger flytte ind i præstegården, og familien måtte forlade det eneste hjem de havde kendt til indtil nu. Men hvor skulle de flytte hen?

Kapitel 12

PRÆSTENS DØTRE

3. GENERATION

Da præsten døde var tiden i præstegården forbi. Præstekonen og børnene måtte snarest finde et nyt sted at bo, men hvor skulle de flytte hen? Igen var det tante Anna, der trådte til og løste problemerne. Tante Anna havde et hus i "Kartoffelrækkerne" i København. Det var det uofficielle navn for kvarteret med byggeforeningshuse mellem Øster Farimagsgade og Sortedamssøen. Navnet skyldes dels, at de lave huse med haver ligger i snorlige rækker, og dels at kvarteret hviler på gammel gartnerjord, hvor der i sin tid blev dyrket kartofler.

Allerede 14 dage efter faderens død forlod familien præstegården og flyttede ind i tante Annas hus i Kartoffelrækkerne. Den gang red kong Christian den 10. en tur gennem København hver eneste morgen, og Solveig husker, at da hun en morgenstund legede uden for huset kom kongen ridende. Han standsede sin hest og sagde strengt: "Lille pige, hvorfor er du ikke i skole?" Solveig nejede overvældet, og sagde: "Det er fordi min far er død, og nu skal vi først finde en ny skole". Ruth var ligeglad med kongen, hun nejede ikke men stod bare og kiggede. Kort tid efter, i oktober måned 1942, styrtede kongen med sin hest på sin daglige ridetur og måtte efter den tid opgive at ride ud i byen hver morgen.

1942: SUNDBY PÅ AMAGER

Men tante Annas hus var for trangt til en familie på 5 mennesker, og den lille familie begyndte snart at se sig om efter en mere passende bolig. Valget faldt på et hus i Ebers Villaby på Dyvekes Alle 7 i Sundby. Tante Anna solgte huset i

København og hele familien flyttede ind i et 3. etagers hus i Sundby på Amager. Moderen og børnene boede i stueetagen, tante Anna på 1. sal og så var der nogle rum på 2. sal. Nu var det tid igen at finde en skole til børnene. Thora havde gået på skolen i Lundby, men Solveig og Ruth havde aldrig været i en skole bortset fra de få uger i Lundby Skole. Efter den uheldige oplevelse med Rytterskolen, blev de undervist hjemme og havde strenge ordre til ikke at vove sig så meget som 1 meter uden for præstegården. Solveig husker, at hun lagde sig på knæ i vognporten med et målebånd og tegnede en streg i gruset for at markere hvortil de måtte gå. Legekammerater kom slet ikke på tale, de var jo præstens børn.

Nu blev Thora meldt ind i Christianshavns Gymnasium, og Solveig og Ruth begyndte i Højdevangens skole, hvor tvillingerne kom til at gå de næste 5 år indtil 1947. Det må have været meget overvældende for de små piger på 12 år første gang at træde ind i en skolegård med hundredvis af larmende børn. Især Ruth havde sine kvaler, hun var ordblind, og havde dertil et dårligt syn og måtte gå med briller. Men hun elskede at tegne og var rigtig god til det. Solveig var optaget af musik, og fra sit 12. år fik hun undervisning i violinspil og 4 år senere begyndte hun at få sangundervisning.

Efter endt skolegang uddannede Thora sig til sygeplejerske. Det havde hun altid gerne villet og hun blev en rigtig dygtig sygeplejerske. Thora blev 1951 gift med Poul Hauder, og parret fik 3 børn: Anne, som har 3 døtre, Bente, som har 2 døtre og 2 sønner, samt Michael, som har 2 sønner og en datter. I dag er Thora alene og bor på 12. sal på Bispevænget i Ballerup.

1947–1951: HANDELSMINISTERIET

Solveig søgte 1947 stilling som kontorassistent i Handelsministeriet. Efter nogen tid kom hendes overordnede og sagde at de godt kunne bruge en assistent mere, og om hun ikke kendte en som hun kunne anbefale. Kvikt svarede Solveig: "*Jo, min tvillingsøster*". "*Fint – så tag hende med*" – blev der svaret. Solveig spurgte forundret om de ikke ville se hende først, men det er åbenbart ikke nødvendigt. Så fra 1947 begyndte nogle spændende og farverige år i ministeriet, hvor tvillingsøstre oplevede den tids kendte politikere både professionelt og på slap line. Særlig Jens Otto Kraghs utilslørede begejstring for det modsatte køn gjorde indtryk. Han var oftest omgivet af kvinder på alle sider. Men senere blev han jo gift med Helle Virkner, hvilket midlertidig lagde en dæmper på hans udfoldelser.

Solveig fortæller: *"Da vi begge var i Handelsministeriet, tjente vi nok til at vi kunne foretage rejser. Vores far sagde altid: "Det er så vigtigt at rejse og se verden". Det blev til adskillige rejser med mor og faster Elise".*

Tiden i Handelsministeriet varede indtil 1951, da de begge blev udnævnt til embedsmænd med pension. Da de fik udnævnelsen og papirerne dertil i hænde blev de enige om, at det var jo slet ikke det de inderst inde ville.

1951-1956: SOLVEIG OG KONSERVATORIET

Solveig fortæller: *"Fra mit 16. år var jeg kirkesanger, og sang bl.a. i Vor Frelses kirke, hvor min far havde været ansat, samt spillede i Akademisk Orkester. Men da Handelsministeriet nu var fortid, startede jeg forberedelse til optagelse på Konservatoriet i København, hvor jeg ville uddanne sig til musikpædagog med sang som hovedfag. 2 år senere i 1953 blev jeg optaget på Konservatoriet og fik musikpædagogisk eksamen i 1956. Derefter søgte jeg optagelse på operaakademiet på det Kongelige Theater. Det var en spændende tid på teatret, hvor jeg også kunne følge skuespilprøverne nede på nye og gamle scene, det interesserede mig meget. Selv havde jeg den lykke at have Poul Reumerts hustru Anna Borg i dramatik. Operaen "Madame Butterfly" (hendes barnepige hedder Zuzuki) hørte til en af mine dejlige opgaver på Operaskolen. I 1959 blev jeg færdiguddannet som operasanger, og fik min debutkoncert i Odd-Fellowpalæet. Nu skulle jeg aflægge prøve for at blive ansat på Det Kongelige Teater"*

"Men året før havde jeg mødt civilingeniør Søren Erik Rostrup, en nevø til Ruths mand, og 1958 blev vi gift i Vor Frelser Kirke. Vi flyttede ind på Huginsvej i Bagsværd, og snart var der en lille ny på vej. Ved min afgangseksamen året efter var jeg i 6. måned. Eksamensopgaven var rollen som Zuzuki i "Madam Butterfly", og jeg havde forinden øvet sig meget. Men det stod klart for kapelmester Frandsen, at jeg fremover ikke både kunne klare et krævende operaparti og et lille barn, så jeg blev ikke ansat. Den 20 august 1959 kom vores lille datter, Charlotte Neel Rostrup, til verden.

"De næste år brugte jeg på at uddanne mig til violinlærer, og for at gøre mig gældende som koncertsanger havde jeg i 1963-1967 en række radioudsendelser med bl.a. Lieder af Schubert, Schumann, Hugo Wolf, Richard Strauss, både franske og danske sange. Derved lærte jeg også den side af musikkens verden at kende og var en vigtig erfaring rigere. Fra 1967 -1972 var jeg musiklærer på Rudolf Steinerskolen "Vidar" i Gentofte".

1953–1962: RUTH OG KUNSTAKADEMIET

Efter at have forladt Handelsministeriet i 1951 påbegyndte Ruth at forberede sig til optagelse på Kunstakademiet i København. Det foregik på den måde, at man skulle "lægge op" dvs. fremvise sine malerier og tegninger, bl.a. fra Glyptoteket, til bedømmelse, og 2 år senere i 1953 blev Ruth optaget på Kunstakademiet, hvor hun var indtil 1962. Også Ruth havde i tiden på Kunstakademiet dejlige lærere, som Oluf Høst, Niels Leergaard og Axel Jørgensen. Fra 1957 til 1980 var Ruth gift med administrationschef Hakon Rostrup, som var rationaliseringsekspert og stod for kirkegårdene i København. Ruth fortsatte efter giftermålet med at tegne og male på Kunstakademiet indtil 1965. Derefter var hun indtil 1972 børnehavelærerinde i den Rudolf Steiner børnehave, der havde til huse på Vidarskolens grund i Gentofte.

DOKTOR BORRIES

Ruth og Solveig har flere gange været ude for, at mennesker de mødte, studsede over navnet og spurgte om de var i familie med doktor Borries. For Ruths vedkommende var det hendes kærestes forældre, der havde doktor Borries som deres huslæge. Familieforholde imponerede dem meget. Før Solveig gik i gang med sin musikuddannelse ville hun være socialrådgiver. Dertil forlangtes et års praktikum og et samariterkursus. Solveig havde ingen af delene, men kastede sig først over sidstnævnte. Her blev hun af sin eksaminator spurgt om hun var i familie med doktor Borries. Dette kunne hun bekræfte – og blev derefter meget høfligt behandlet.

1972– 2004: RUTH OG DRYADETEATRET

Ruth begyndte nu at illustrere børnebøger, men endte med at lave børneteater sammen med Jytte Abildstrøm & Co. Fra 1972 og helt indtil 2004 rejste Ruth hele Danmark rundt med sit eget børneteater "Dryadeteatret". De to første år var Solveig med som hjælper. Solveig syede dukketøj og lavede bl.a. musikken til Grimms Eventyr.

1967–1974: SOLVEIG OG VIDARSKOLEN

Da lederen af den Rudolf Steiner børnehave hvor Ruth arbejdede, i 1967 erfarede at Vidarskolen manglede en musiklærer, blev Ruth spurgt om hun kendte en sådan, og svarede: "Ja, der er min søster". På den måde kom også Solveig til at arbejde med Rudolf Steiner pædagogikken. Både Solveig og datteren Charlotte var

på samme tid på skolen, Solveig som musislære og Charlotte som elev. De sidste 2 år tiden som musislærer på Vidarskolen, fra 1972 til 1974, var Solveig samtidig musislærer ved det nyoprettede børnehaveseminarium samme sted. Denne undervisning foregik om aftenen.

1974-2007: TYSKLAND

I mellemtiden var Solveig blevet skilt og blev, efter at have været alene i 5 år, i 1974 gift med Robert Daniel Schlapp, afdelingschef i et sanitetsfirma i Frankfurt am Main. Solveig blev musislærer ved den nyoprettede Rudolf Steinerskole i Darmstadt-Eberstadt, og begyndte derefter at give kirkekoncerter i Tyskland. Fra 1989 var Solveig kordirigent i Langen i Tyskland. Ægteskabet varede indtil 2007, hvor Solveig besluttede at vende hjem til familien i Danmark.

2007: KGS. LYNGBY I DANMARK

Solveig kom til at bo i samme ejendom, Vinkelvej 38 i Kgs. Lyngby, som Ruth har boet i siden sit giftermål. Her nyder tvillingerne pensionisttilværelsen sammen og hjælper hinanden i hverdagen.

Ruths illustrationer

Elisabeth, Erik, Sys, Ruth og Solveig Borries 2009

PRÆSTENS EFTERKOMMERE

4. GENERATION

Børn af Thora Gunver Borries og Poul Hauder:

1. Anne Hauder	2. Bente Hauder	3. Michel Hauder
Nanna	Helen	BjarneHauder
Grith	Elisabeth	Arthur Borries Hauder
Ida	Philipp	Rosemarie Borries Hauder
	Alexander	

Børn af Solveig Anna Borries og Søren Erik Rostrup:

Charlotte Neel Rostrup

Født i Søborg 26.8.1959

1965–1966	Kvækerskolen i Bagsværd
1966–1974	Rudolf Steinerskolen i Gentofte
1974–1979	Waldorfskolen i Frankfurt am Main. Student 1979.
1979–1980	Praktikum i Hermanus, Südafrika (antroposofisk børnehjem)

1981–1984 Main	Socialarbejderuddannelse ved Fachschule, Frankfurt am
1984	Diplomeksamen
1984–1985 Main	Årspraktikum, Jugendamt Kreis Offenbach Frankfurt am
1982–1986	Sanguddannelse ved Dr.Hoch´s Konservatorium, Frankfurt
1986–1989	Musikpædagogisk uddannelse på Goethe-Universitetet i Frankfurt am Main. Rejser derefter tilbage til Danmark
1989–1997	Klasselærer, Rudolf Steinerskolen "Kvistgaard", Nordsjælland
1997–1998	Tager 1 års orlov fra skolen. Påbegynder Homøopatstudie
1998–2001	4 års studietid og genoptagelse af lærervirksomheden
2001	Eksamen som Homøopat

KAPITEL 13

OVERLÆGEN I HELLERUP

4. GENERATION

Ane 6. Gustav Valdemar Theodor Borries 1887–1956

Far vokser op i huset på Jernbanegade 10 i Køge med sine 2 søskende. Han bliver student fra Roskilde Katedralskole med første karakter – fik vi som børn ofte at vide, så vi forstod at han havde forventninger til os.

Theodor Borries starter derefter sine medicinske studier. Rejser som skibslæge mellem New York og Vestindien 1912, ansættes 1913 som kandidat ved Diakonissestiftelsen, 1914 ved Rigshospitalet, indtil han 1915 indkaldes som reservelæge i hæren med tjeneste ved Garnisonssygehuset. Bliver 1916 ansat ved Kommunehospitalets Oto-laryngologiske afdeling (øre-næse-hals afd.). 1917 ved patologisk-anatomisk Institut, 1918 reservelæge ved Garnisonssygehuset og senere på Rigshospitalet, 1920 ved amtssygehuset i Næstved, og senere på året ved Rigshospitalets afdeling for hud- og kønssygdomme og 1922 i afdeling for øjensygdomme. Ind i mellem foretager far studierejser i 1919 til Sverige, 1921 til Wien, 1923 til Paris.

Om hans tid som ung kandidat ved vi lidt, for en eller anden vittig sjæl har fremstillet en serie på 7 tegninger, hvoraf det fremgår, at læge Borries var en damernes ven.

Dagligt Liv paa Kliniken.

Doktor B. - "Hvorledes gaar det med
Peters Søn's Tarms - Hr. Wulff?"

Hr. Wulff: "Aah - det gaar ikke saa godt,
det er jo noget han har faaet
paa Kornetskolens, hvad mener
Tektoten, det kan være?"

Fru Inger Rasmussen og Dr. Borries
i Kikkerte - Duetten.

(Klinikefrøkenen faar paa dette
Tidspunkt Sommer fornemmelser
og Længeler efter den grønne Skov.)

Doktor B. - "Tja - hm! - Det er jo ikke saa
nemt at sige, for sin se - hm!
personlig hinder jeg jo ikke Peters
Søn's Tarms, saa altsaa - hm!
det vil sige - hm! - altsaa -
Tarms Hr. Wulff!"

Da Fruen igen faar Lov at
tale, fortæller hun straks om
sine græske Studier, for ah,
Doktoren dog ikke skal tro,
hun helt har faaet Pijo
paa Hjernten.

På tegning nr. 1, som omhandler fars tid på afdelingen for Hud- og Kønssygdomme, ses læge Borries forsøge at klare sig ud af den penible situation at forklare sin patients far, hvis søn har pådraget sig en "tarmsygdom" på Kornetskolens, at - hm - dette er jo ikke så ligetil af forklare. Det er lidt pudsigt, for tegneren har bemærket fars ejendommelige vane med at han, når han skulle forklare sig, kremtede, dvs. kom med nogle små halslyde. På det andet billede er far i gang med at undersøge at trykket i det indre øre, og som forsøgsperson bruger han sin klinikdame, fru Inger Rasmussen. Denne form for undersøgelse har vi børn oplevet utallige gange.

På tegning II, der har titlen "Store operationer på klinikken i Stormgade" er far i gang med at pierce ørene på en flok damer, hvoraf nogle tager det med større sindsro end andre. Min fars velkendte utålmodighed med hans medmennesker – foruden hans sære halslyde – er også fremhævet her. "Hysteriske kvindemenneske..." mumler han irriteret. "Hold op med at ævle..." var en anden af hans meget brugte formuleringer, når folks forklaringer om deres skavanker blev ham for omstændelige.

Tegning IV fortæller om, at dr. Borries ligger syg – meget syg –og alle er voldsomt bekymrede. Kolleger og sygeplejersker strømmer til for at opmuntre patienten,

der imidlertid ikke er på værelset, men derimod hygger sig i badekarret på etagen ovenover.

Tegning V kræver dog lidt forklaring for nutidens mennesker, der ikke kender til skik og brug i begyndelsen af det 20 århundrede. Tegningen viser både læge Borries` logi udefra, samt gennem vinduet hvad der sker indenfor. Foran huset og op til entredøren står forventningsfulde ungmøer i sygeplejerskeuniformer i kø. En af dem forsøger endda at fire sig ned fra etagen ovenover. Under billedet står: "Fæstningen stormes den 24. februar. Således tænker i hvert fald en af Øreafdelingens mest selvtillidse læger sig, at det vil foregå". Indenfor ses gennem vinduet, at læge Borries har forskanset sig med et par solide pistoler foren en blokeret dør. Beskrivelsen af fars personlighed har formentlig en del at gøre med, at selvbevidsthed og faglige stolthed var et af hans mere fremtrædende

karaktertræk. Den gang var det almindeligt kendt, at når den 24. februar faldt på et skudår, var der en masse overtro forbundet med dette. Iflg. Kristian Kristiansens bog "Overtroens ABC" mente man, at i skudår døde flere barselskvinder end ellers. Derfor yndede gifte kvinder ikke skudår. Ugifte kvinder derimod, for dem var det en ganske anden sag. I skudår var der flere forlovelser end ellers, fordi pigerne så havde lov til selv at fri på skuddagen, den 24. februar. Bogen nævner det ikke, men jeg husker, at hvis ungkarlen afslog frieriet, skulle han give den forsmåede 12 par handsker som bod. Det var den gang hvor en pæn dame ikke forlod hjemmet uden hat og handsker, selv om sommeren.

En Dag skulde der bruges et helt Slynke Kød til et Forsøg paa Laboratoriet Kjøkkenet, der ikke rigtig forstod Filtrationen, sendte en halv Ko over. Dette gav Lægen den Ide, at de - efter særlig anstrængende Politikkens

Da Dr. Kørke ganske stille lirkede af og rejste paa Ferie.

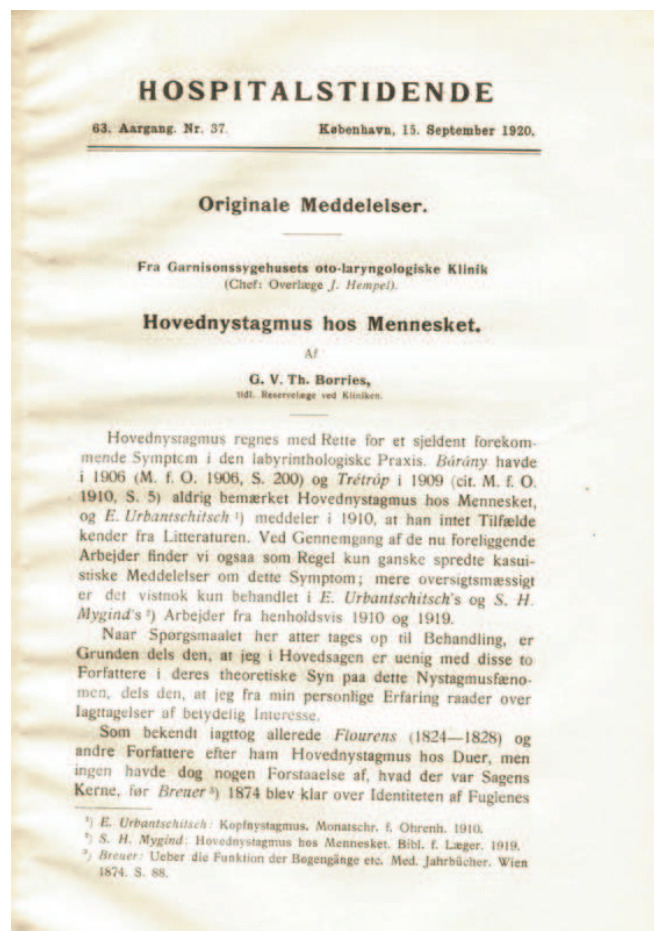

Hvis Dr. Kørke tror, man udskræft eniger sig afsted uden at sige

Tegning VI fortæller om, at afdelingen en dag skulle bruge nogle vævsprøver til laboratoriet. Køkkenet forstod ikke helt situationen og sendte en halv ko. Sådan en kan jo bruges til mange ting, så man besluttede at nogle solide bøffer var en rigtig god løsning på problemet med de overskydende "vævsprøver".

På tegning VII forsøger far at dække over præcis hvor hans kollega, dr. Norsk, har valgt at holde sommerferie, efterladende en flok sværmeriske sygeplejersker, der netop havde så meget, som de længtes efter at snakke med dr. Norsk om.

Ifølge Lægeforeningens årbog bliver Theodor Borries dr. med 1920 og privatdocent 1923. Igen er det udklip fra morfars scrapbog, der giver nærmere detaljer om forløbet af hvad der skete den 23. september 1920, da far fik sin disputats.

Jeg har læst disputatsen, der har titlen "Hovednystagmus hos mennesket" (ufrivillige hovedbevægelser), og den handler om samspillet mellem ligevægtscentret i det indre øre og øjnene. Man gik tidligere ud fra at reflekser fra øjnene var tegn på sygdom i vestibulær-apparatet, som skal holde øjet i ligevægt. Læge Borries mente at have påvist ved at eksperimentere med duer, hvis buegang var bortopereret, at det var galt. Øjebevægelserne stammede fra buegangen, da alle normale mennesker får reflekser fra øjnene, når det ydre øre påvirkes med koldt eller varmt vand. Eller noget i den retning...?

Den medicinske Doktordisputats igaar.

Berlingske Tidning d. 24-9-1920.

Billedet viser fra venstre til højre: Professorerne Schmiegelow og Henriques, cand. med. & chir. Lund og Præses.

Hele processen med at fremlægge sin teori og forsvare den, er omtalt i flere aviser, så det må have været betydningsfuldt. Der er også i Berlingske tegnet et stort billede af far og de andre deltagere i livlig diskussion. I Politiken er journalisten en kvinde, fru Loulou. Damer skriver anderledes end mænd, hendes beskrivelse er meget farverig. Hun beskriver først alle dem der var til stede, professor Mygind og unge Mygind og flere andre yngre læger, samt to af Sveriges fineste Otologer, flere professorer, samt læge Borries far, sygehuslæge Carl Borries fra Køge, samt hans morfar, dr. Hassing. Kort sagt – alle der var noget inden for faget var repræsenteret.

"Læge Borries' foresatte, professor Schmiegelow, var første opponent, og kritiserede med sin bløde og dæmpede stemme så indgående Borries' arbejde, at alle ikke-otologer glippede med øjnene i små Nystagmus-anfald, der utvivlsomt udløstes gennem øret. Men så meget forstod alle, at der bag kritikken lå en uforbeholden anerkendelse af det overordentlige dygtige arbejde, som dr. Borries havde præsteret".

"Som opponent sprang dr. Robert Lund derefter over borde og bænke, og tog fat. Mens dr. Borries har arbejdet for professor Schmiegelow, er dr. Lund professor Myginds assistent. Som de fleste yngre kolleger, der føler trang til at protestere, var dr. Lund kras. Han sagde sådan noget som: "Højtærede kollega, det kan gerne være at du er fornøjet med hvad du har lavet, men det er jeg nu ikke". – hvilket han gav sig til at udvikle så langt og omstændeligt, at man kunne ønske at de to Duskammerater havde valgt et mere privat sted at afgøre deres mellemværende. – Det hjalp dog hverken at han svingede med at par imaginære buegange af hattevirer, eller at han mindre pænt antyde at dr. Borries eksperimenter ikke var til at stole på. Præses mistede ikke et øjeblik sin vestibulære ligevægt. Med et nyt gymnastisk kunststykke forsvandt dr. Lund og den sidste officielle opponent fik ordet...". Resten af artiklen er fuld af rosende ord.

Men min far var, trods sin tilsyneladende ydre, ro rasende på Robert Lund for at tvære ham ud foran en række af fagets honoratiores. Denne artikel har far naturligvis set.

Min broder, Erik fortæller at han har set et brev, stilet til Robert Lund, hvor far opsiger deres "Dusfællesskab". Dette betyder formentlig, at de når de fremover mødtes skulle sige "De" til hinanden. Dette kræver lidt forklaring til vor tids unge mennesker. Tidligere – vist op til omkring 1970erne – var tiltaleformen mellem voksne mennesker "De" og efternavn. Såfremt man på et tidspunkt kom til at stå på venskabelig fod, kunne man foreslå at være "Dus". Dette kunne evt. besegles med en skål, hvor man brugte arm i arm at drikke på det fremtidige venskab. Dette venskab har min far åbenbart gerne villet være foruden fremover.

Denne begivenhed fik et efterspil omtrent 30 år senere. Jeg var 13 år og familien var samlet omkring middagsbordet, da jeg fortalte at en dreng på skolen havde inviteret mig i biografen følgende torsdag, og måtte jeg det? Min far så mistroisk på mig og sagde: "Hvad er det for en dreng?" Jeg svarede som sandt var, at far godt kendte hans far, han var Robert Lunds søn. Min far udstødte en udefinerlig lyd og sprang op så brat at hans stol væltede bagover og landede på gulvet med et brag. Han stampede ud at spisestuen og smækkede døren i efter sig. Jeg var ganske uforberedt på dette. Jeg forstod nok at min biograftur nu hang i en tynd tråd, men forstod ikke hvorfor noget uskyldigt kunne i den grad ophidse min far.

Nå, senere kom min mor og sagde, at det måtte jeg kun hvis min storesøster gik med. Jeg fandt det totalt ydmygende, men der var ikke noget at gøre. Da sommeren kom blev jeg taget ud af skolen og sendt til England i et år, hvor jeg skulle lære sprog og bo hos en af mors veninder og hendes familie. Min far kunne åbenbart ikke psykisk håndtere den, om end meget usandsynlig, mulighed at komme i familie med den forhadte Robert Lund.

Da jeg året efter kom tilbage til Danmark blev det besluttet, at da jeg ikke havde vist tegn på lysende begavelse, og jeg hellere end gå i skole ville lære at sy mit eget tøj, kom jeg ikke tilbage til skolen, men blev meldt ind på Kunsthåndværkerskolen på Nørrevold.

Mine forældre mente vel at det var ret usandsynligt, at jeg dér ville møde Robert Lunds søn og genoptage forbindelsen med min skolekæreste. Dette viste sig at være fuldstændig korrekt. Til gengæld mødte jeg min kommende mand i S-toget mellem Hellerup og Nørreport, men det er en helt anden historie.

Ifølge politiets registerblade flytter Theodor Borries 7.6.1895 fra Køge til Willemoesgade 4 på Østerbro i København, hos Bang, som må være en af hans mors slægtninge. 1904 flytter far ind hos Stub i Willemoesgade 45, senere bor han på Hagemanns Kollegium, så kommer han til Randers og derfra til Rigshospitalet. Jeg har en erindring, om at han først i 1930'erne boede i Tordenskjoldsgade i København.

Far var gennem hele sit liv engageret i talrige videnskabelige foreninger og deltog i studierejser og kongresser. Der er et billede af en sådan i Groningen 8.-10. oktober 1936. Også her ses studiekammeraterne – de 3 musketerer, Borries, Blegvad, Mygind, og den 4. nu ikke mere så populære Robert Lund i forsamlingen af honoratiores.

1931 dør Theodor Borries' kusine Vibeke Hassing Weinert ganske pludseligt efterladende sig 2 små børn, Sven på 4 år og Gitte på 2 år. Da faderen er ansat på et landbrugsprojekt i Belgisk Congo, bliver far værgefor børnene, som anbringes på et børnehjem på Tjørnevej 14, i Lyngby. Børnehjemmet drives af Johanne Marquardt og hendes datter Astrid.

Den 31. august 2 år senere bliver Theodor Borries og Astrid Marqvardt gift i Lyngby kirke. Fars fætter Louis Hammerichs kone, vores vidunderlige og vittige tante Claes, har ellers på et postkort i anledning af fars fødselsdag nogle år forinden advaret mod udgifterne, og ikke mindst den deraf følgende elendighed ved at stifte familie, men det har far åbenbart glemt, da han mødte den smukke frøken Marqvardt.

Endnu en gang er jeg stødt på drillerier der peger hen på, at far var noget påholdende, en egenskab som også Sys kan bekræfte.

Theodor Borries køber en stor villa fra 1914 på Gjølrlingsvej 4 i Hellerup, og der flytter familien ind med kusinens to børn, der vokser op i hjemmet som mine søskende. Året efter, den 31. juli bliver jeg født, og 2½ år senere får jeg en lillebror, som bliver født 3 februar 1937 få dage før min far fylder 50 den 11. februar. Omkring samme tid købte min far en grund på Fyrrevej 4 i Hornbæk, hvorpå der blev opført et sommerhus. Livet i dette hus blev rammen om vores ferier de næste 30 år, og huskes af os børn som et lyspunkt i en ellers triviell hverdag.

Overlæge på Sct. Josephs Hospital

Ifølge Berlingske Aftenavis bliver far i december 1936 overlæge og chef for afdelingen for Øre-, Næse- og Halssygdomme på Sct. Josephs Hospital, idet han efterfølger professor Schmiegelow. Artiklen fortæller om den nye overlæge at han er – *"en ivrig deltager i og for en stor del organisator af arbejdet i de videnskabelige sammenslutninger, men han er først og fremmest – og det lægger de syge størst vægt på – en vidende, en god og en omhyggelig læge"*. Far sad i denne stilling indtil sin død i 1956.

Dette at far var overlæge på det katolske Sct. Joseph hospital- der var drevet af en nonneorden, var årsagen til, at juleaften i vort hjem altid begyndte med, at vi børn fulgte med far ind på hospitalet, hvor vi fik lov at se kirkens julekrybbe med den hellige familie i naturlig størrelse. Det var meget fint og meget betagende. Derefter kom vi op på afdelingen, hvor vi hilste på nonnerne. Der var opstillet et lille stueorgel, og der blev også sunget et par julesalmer ude på gangen, hvor dørene til sygestuerne stod åbne for at skabe lidt julestemning hos dem, der måtte tilbringe juleaften i en sygeseng. Først derefter kørte vi hjem for at fejre vores egen jul.

Slægtsforskning

Far var en ivrig slægtsforsker, og må have brugt uendelig megen tid på at forske i sin slægt, hvilket resulterede i udgivelsen af den bog, der har dannet basis for mit arbejde med fars slægt. Dette besværlige og tidskrævende arbejde inspirerede ham til i 1945 at få udgivet hvad han kaldte en "Levnedsbog", som vi børn hver især fik udleveret et eksemplar af. De første sider havde far udfyldt med mine egne data omkring fødsel, dåb og konfirmation. Der var så efterfølgende rubrikker til bryllup, samt henvisning til sider, hvor jeg kunne udfylde data om mine fremtidige børn. Derefter kom tilsvarende om mine forældre, og en side med min ældre slægt, dvs. mine bedsteforældre og deres forældre.

De forskellige grupper fortæller en del om hvad far mente at folk havde brug for at få optegnet. Der var festgaver ved dåb og konfirmation osv., min bopæl (den er fyldt med hvornår jeg har boet hvor og er meget nyttig), våben, kunstnerisk udførte slægtsportrætter, kunstværker i mit eje - disse sider står tomme. Så kommer afsnittet om min karriere, mine embeder og de kommissioner og bestyrelser, hvor jeg har haft tillidshverv (Jeg har da siddet i et par bestyrelser). De sidste to afsnit handler om æresbevisninger samt mine aktiviteter inden for politik, teater, kunst og sport. Disse sider står gabende tomme. I forordet skriver far bl.a.:" *Hvor mange af os har egentlig rede på livets data? Hvornår var jeg ansat der og der, hvornår skrev jeg den og den artikel? Nyttens af sådanne fortegnelser burde være indlysende. Hvor ofte har man ikke ærgret sig over at mangle en oplysning man netop skulle bruge og kun med stort besvær og ufuldkomment har kunnet skaffe til veje? Jo længere man når frem af livets bane, des flere bliver disse*

date, og des sværere bliver de at holde rede på. Og ser man længere ud i fremtiden vil bogen være en uvurderlig skat for efterslægten. Hvad om ens far eller bedstefar havde efterladt en sådan bog". Det har han så inderlig ret i. Som slægtsforsker har jeg været utrolig glad for mit eksemplar.

Det var fars inderligste ønske, nu da det endelig var lykkedes en i denne generation at få en dreng og derved sikre den mandlige slægtslinjes fortsættelse, at Erik skulle døbes Nicolaj Borries, altså opkaldes efter slægtens stamfader. Mor syntes at det var håbløst gammeldags, og at det mindede lidt for meget om teaterstykket "Nøddebo Præstegård". Så knægten kom til at hedde Erik, men fik dog som et kompromis mellemnavnet Niels til minde om stamfaderens døbenavn.

Krigen

Den 9. april 1939 vågnede vi alle ved, at tyske maskiner drønedes lavt hen over byen. Den tyske besættelse var en realitet. På grund af mangel på benzin og

diesel blev private biler klodse op, dvs. man tog hjulene af og anbragte bilen på en stak mursten. Varetransport, taxakørsel og anden uundværlig kørsel foregik ved at bilen udvendig blev udstyret med hvad der lignede en "kakkelovn", en gengasgenerator, eller bilen var forspændt heste. Man da far var læge havde han ret til at køre bil, og på alle tider af døgnet, så derfor var hans bil var derfor forsynet med et lille kors, som angav at det var en lægebil. Erik fortæller, at far kørte rundt med en stålhjelm i bilen, men jeg har aldrig set ham med den på. Far kørte i den samme gamle Ford alle årene. Efterhånden var dørtrinet så slidt og hullet, at det var strengt forbudt at træde på det. Først efter krigen fik far ny bil, en smart grøn Vauxhall.

I Vinteren 1942 kunne min mor til alles overraskelse fortælle at der snart ville komme en lillesøster eller lillebror, og den 8. februar kom vores søster Sys til verden, midt under et luftangreb. Hun blev som os andre født på Sct. Lucasstiftelsen på Bernstorffsvej, som i dag er et hospice. Mor fortalte at der kom en søster ind og venligt spurgte om hun ikke skulle stille en højrygget stol foran vinduet, så fruene ikke fik glasskår i hovedet, hvis der skulle falde en bombe. Jo tak, det ville mor da sætte stor pris på. Men der er ingen tvivl om at far havde håbet på en søn.

Foruden at være overlæge på Sct. Josephs Hospital, havde far privat praksis på Palægade 5, i det indre København. Jeg kender ikke de nærmere omstændigheder, men på et tidspunkt under krigen blev far tvunget til at dele sin klinik med psykiatrisk læge, hvilket absolut ikke passede far, der jævnlig udtalte at han anså ham for en charlatan. Denne læge, som beslaglagde en del af klinikkens areal var den berømte/berygtede rets-psykiater Poul J. Reiter, som senere kom til at spille en fremtrædende rolle i forbindelse med "Hypnosemordene", hvor Palle Hardrup, som dræbte to bankfunktionærer blev idømt 30 års fængsel, mens Bjørn Skov Nielsen, som slet ikke havde været til stede, takket være Poul Reiters vidneudsagn blev idømt 10 års fængsel. Dette anses i dag for at være et justitsmord. Kort efter at Skov Nielsen blev løsladt efter sin afsoning, begik han selvmord.

Kunsthistorie.

Far var meget optaget af kunsthistorie, og holdt somme tider foredrag herom. Engang i begyndelsen af 40erne, da hele familien var sengeliggende på grund af

en slem influenza, husker jeg at vi – Erik og jeg – blev placeret i vore forældres dobbeltseng i det store hjørneværelse. For at fordrive tiden læste mor op af en tyk bog, "Fletlægens erindringer" af Zakarias Topelius. Den handlede om 30års krigen og formodedes at interessere små børn. Jeg syntes at den var spændende, men undrer mig i dag over valget. Måske mente de at vi trængte til lidt kultur.

Det var i samme periode, at far skulle holde et foredrag om den skjulte symbolik i de kunstværker, der prydede Peterskirken, netop det tema som den berømte bog af Dan Brown "Da Vinci Mysteriet" omhandler. Far besluttede derfor at øve sig ved at holde foredrag for os 3 sengekiggende patienter. Jeg syntes dengang at det var vildt spændende, og husker endnu en detalje, som gik ud på at billedskærerens kæreste eller kone var gravid, og at der langs soklen på en eller anden sarkofag var afbilledet kvindeansigter, der var stigende forpinte. Det sidste kvindeansigt viste en kvinde hvor munden var åbnet i et skrig, og det efterfølgende ansigt var et barneansigt. Jeg har været i Peterskirken, men fandt ikke billederne.

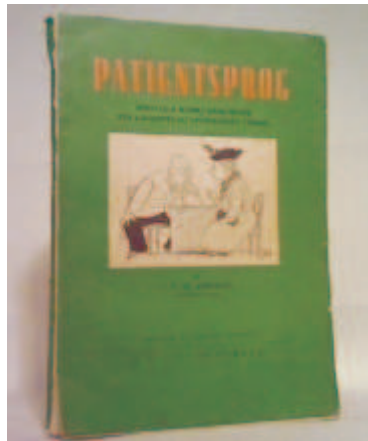
Erik har en erindring om at far, da Erik var omkring 11–12 år, en dag tog ham med gennem Statens museum for Kunst. I uendelig lang tid vandrede de fra montre til montre. Far sagde ikke et eneste ord, og Erik husker det i dag som den absolut kedeligste dag i hele hans liv. Far har formentlig forgæves spejdet efter et glimt af entusiasme hos det seneste skud på slægtstræet, men Erik fattede ikke hvad meningen var med at udsætte ham for disse pinsler. Erik havde ingen planer om at realisere sin fars vision for hans fremtid, men havde sine egne planer, der gik i en helt anden retning.

I min barndom forløb aftenen sådan, at far efter middagsmaden med en kande kaffe forvandt ind i sit arbejdsværelse, som blev kaldt herreværelset, og resten af aftenen røbede kun skrivemaskinens klapren, at far stadig var i huset. Han var myreflittig og skrev adskillige artikler om videnskabelige emner. Også en bog blev det til: "Teknikken ved udarbejdelse af videnskabelige værker". Den blev en stor succes og blev genoptrykt i et nyt oplag i 1954.

Det var i det hele taget et ikke særlig børnevenligt hjem. Forældrene var opslugt af deres egne sager, og børnene ansås for tjenestefolkernes anliggende. Dette var egentlig ikke noget problem for os, har vi talt om som voksne, for vi opholdt os

på skift på grund af mors helbred, i lange perioder hos vores morforældre i Lyngby.

Det havde vi det alle fint med, det var et meget hyggeligt hjem. Jeg husker at jeg jævnlig tog toget fra Jægersborg til Bernstorffsvejens station, og derfra gik ned af Tranegårdsvej, hvorfra en trappe førte ned til vejen, hvor Maglegårdskolen lå. Det tog ikke længere tid end at vandre fra Gjørtingsvej hen til skolen.

Patientsprog

Ud over de alvorlige videnskabelige værker, som far fik udgivet, skrev han også bogen *Patientsprog*, som udkom 1947. Den omhandlede "*Sproglige mærkværdigheder fra lægernes og apotekernes verden*", dvs. de misforståelser der kan opstå, når patienter forsøger at forstå lægernes latinske kaudervælsk. Denne bog, som blev illustreret af Herluf Jensenius, kan stadig fås på nettet. Bogen var årsag til at min seriøse far pludselig blev opfattet som en vittig hund. Han blev endda inviteret til at optræde i lørdagens underholdningsprogram "Weekendhytten" med Svend Petersen. Jeg husker at hele familien var samlet i dagligstuen en lørdag aften omkring den lille brune skotøjsæskelignende radio for at opleve farsdebut som humorist i "Weekendhytten".

Opfindelsen

Far, som var øre, næse og halsspecialist, har fortalt at han havde opfundet en tang, som havde til formål at undgå at man, når man fjernede mandler, ikke tabte det afklippede væv ned i halsen på patienten. Erik fortæller, at det netop var hvad der skete for ham da han blev opereret. Han var ved at kløjs i det bortopererede, og begyndte derfor at hoste. Dette resulterede i, at en stråle af blod stod ud af

halsen på ham. Også Sys var ved at dø af denne operation, da de havde svært ved at standse blødningen. Denne operation anses normalt for ubetydelig, men var åbenbart ikke så ligetil endda. Så far fandt på at få lavet et instrument, der var baseret på samme princip, som de skeer, man normalt bruger til iskugler. Hvor isskeer har en bøjle, der løsner isen fra skeen, havde fars instrument en dobbelt kugleform, som lukkede sig om det afklippede væv, der blev opfanget af skeen. Ret smart, jeg gad vide om det stadig bruges?

Italiensrejsen

En anden af fars store interesser var Niels Steensen (1638–1686), dansk anatom, geolog og teolog. Jeg husker at far og mor i begyndelsen af 1950erne rejste til Italien for at deltage i noget i forbindelse med Niels Steensens helgenkåring. Der findes et billede af min far som deltager i en procession, og et billede af far i audiens hos pave Pius X.

Jeg ledte længe forgæves efter, hvad dette gik ud på, men fandt kun en oplysning om at Niels Steensen blev saligkåret 23.10.1988 af pave Paul II, og af saligkåring var første skridt til en egentlig helgenkåring. Men jeg fandt ikke noget om hvad der skete i begyndelsen af 1950erne. Sys huskede nu, at det vist var noget med,

at Niels Steensens jordiske rester skulle flyttes. Jeg googled: "flytning af Niels Steensens lig", og nu fandt jeg frem til forklaringen på fars og mors italiensrejse.

Det forholdt sig sådan, at da Niels Steensen ankom til Toscana i 1666, sikrede Medicifamiliens hans ophold som livlæge for storhertug Ferdinand den 2. af Firenze. Året efter konverterede Niels Steensen til katolicismen. Fra 1685 til sin død virkede han som præst i Schwerin. Hans religion udviklede sig til askese og de sidste år af hans liv levede han i stor fattigdom. Hans kiste blev nedsat i krypten i Mediciernes San Lorenzo-kirke i Firenze 1687

Relikvierne i St. Ansgars museum

"Siden midten af 300tallet har relikvier været en del af katolsk praksis. Ganske vist er intet relikvie nogensinde blevet anerkendt af den katolske kirkes øverste myndigheder, men gennem århundreder har der udviklet sig en omfattende praksis, hvor de jordiske rester af kirkens hellige mænd og kvinder har tjent til understøttelse af troens praksis. I København findes en større samling af relikvier på det lille museum i tilknytning til domkirken i Bredgade.

Det fineste relikvie i St. Ansgars kirkes eje er uden tvivl knoglestykket fra Niels Steensen, hentet direkte fra skelettet i San Lorenzo-kirken i Firenze af pastor Brunicardi for nogle år siden. Relikviet fra Niels Steensen har man imidlertid troet, at man havde i sin besiddelse siden Niels Steensens lig blev overflyttet fra Mediciernes gravkapel til sarkofagen i San Lorentzo-kirken midt i det 19ende århundrede.

Den gang flyttede man under en stor og festlig procession og med deltagelse af talrige gejstlige og troende Niels Steensens lig, som man havde udtaget af en kiste, der siden hans død i 1600tallet havde været stablet sammen med andre kister, der indeholdt Medicifamiliens slægt og venner.

Imidlertid var Steensen-historikeren Gustav Schertz, allerede ved den højtidelige overflyttelse af Niels Steensen til San Lorentzo-kirken, utilfreds. Han vidste nemlig fra skriftlige kilder, at der skulle være en metalplade med Niels Steensens navn på den oprindelige kiste, og en sådan plade havde der ikke været på den kiste, som man havde udtaget liget fra. Det viste sig så at de italienske gravåbnere havde

fundet frem til Niels Steensens kiste ved at ved at tælle sig fem til dens nummer ved at tælle fra neden.

Da man imidlertid på Gustav Schertz's indtrængende opfordring vendte tilbage til Mediciernes gravkapel og undersøgte den pågældende kistestabel nærmere fandt man, at den nederste kiste, efter århundreders forrådnelse og tryk fra de overliggende kister, var sunket totalt sammen. Man havde således i første omgang talt sig frem til den forkerte kiste, og det lig, der altså under stor højtidelighed var ført frem til San Lorenzo-kirken, og hvoraf der var udsendt relikvier til flere steder i verden, ikke var Niels Steensens.

I al diskretion rettede man fejlen og byttede de to lig ud, således at det lig, der nu ligger i Niels Steensens sarkofag, faktisk også er Niels Steensen. Efterfølgende har man så hjemkaldt de uægte relikvier, og i stedet leveret den ægte vare.

Museet råder altså over en pæn samling af relikvier, som måske ikke alle med sikkerhed har den oprindelse, som de angives at have. Men sikkert er det at de i generationer har gjort de høje idealer håndgribelige og derved fokuseret mange kristne på det hellelige livs realitet. Og i den forstand er alle relikvierne sande”.

Og ganske sikkert er det også, at min far rejste til Italien og gik i procession gennem Firenze efter liget af en i vor tid ukendt og uinteressant person, som ganske uberettiget fik sig en sidste rigtig fin tur gennem byen før han atter blev lagt tilbage i sin kiste. Men takket være den vedholdende Steensen-historiker Gustav Schertz fik Niels Steensen alligevel sin fine sarkofag i San Lorentzo-kirken i Firenze.

Jeg mener at alt dette skete i 1953. Mor, der var med på rejsen og deltog i audiensen hos paven, blev stærkt grebet af alt den festivitas, der foregik ved den lejlighed, og blev stærkt optaget af den katolske tro. Nogen tid derefter begyndte mor at deltage i katolske gudtjenester i St. Therese kirken på Bernstorffsvej, ligesom hun blev oplært i den katolske religion.

Sys husker at netop den ovenfor omtalte pastor Gustav Schertz, som Sys mener var østriger, kom meget i hjemmet på Gjørllingsvej 14, for at tale med mor. Sys husker ham som en meget veltalende mand med stor personlig udstråling. I forbindelse med mors dåb den 6. april 1902 i Frederikskirken er tilføjet følgende

notat: "Udtrådt af folkekirken den 13.6.1955 fra Helleruplund sogn". Så kort efter dette tidspunkt har mor konverteret til katolicismen.

Det hele undrede os børn meget. Vi har aldrig hørt vore forældre udtale sig hverken positivt eller negativt omkring kristendom, og vi kom kun i kirken ved barnedåb, konfirmation, bryllup og begravelse. Hverken mor eller far kommenterede nogensinde dette, at mor pludselig konverterede fra – så vidt vi vidste – ingenting til katolicismen. Efter fars død arrangerede mor, at der blev afholdt en messe for hans sjæl. Det overraskede os også meget. Kan man det, far var da ikke katolik, eller...?

I 1947 besluttede far og mor at sælge den gammeldags og upraktiske villa på Gjørtingsvej 4. I nr. 14 boede læge Mogens Winge, der var ansat ved marinen, og han havde fået tilbudt embedsbolig i Nyboder. Vi flyttede ind i Winges villa, og Nr. 4 blev købt af menighedsrådet for Helleruplund sogn. Så da jeg nogle år senere skulle konfirmeres, kom jeg til at gå til præst i mit barndomshjem.

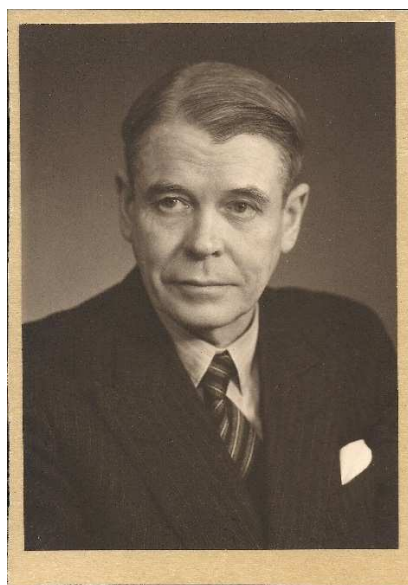

Livet igennem deltog far i alverdens kommissioner og bestyrelser. Der er et fint billede fra 1950. Det var bestyrelsen Dansk Oto-neurologisk selskab, der holdt møde i vores dagligstue i huset på Gjørtingsvej 14. Holger Ehlers, som var specialist i øjensygdomme, er fremmed for mig, men jeg husker Busch, som var hjernespecialist.

Så er der Mogens Fog, som var en berømt mand. Han sad som medlem af kommunistpartiet i Frihedsrådet. Senere blev han rektor for Københavns Universitet. I den periode var der en del voldsomme demonstrationer, fordi studenterne var utilfredse med forholdene på Universitetet.

Jeg har i TV set Mogens Fog stå på talerstolen på en eller anden plads i København og prøve at tale de unge til ro. De råbte og buhede af ham. Far sagde at ingen havde fortjent det mere end Mogens Fog, for han havde gjort præcis det samme i sin ungdom.

Far døde 1956. Mor og Sys opholdt sig på det tidspunkt i sommerhuset i Hornbæk, da der kom besked om, at far var blevet syg og var indlagt på Gentofte Amts Sygehus. Det var en lille blodprop i hjertet, men den var passeret fik vi at vide. Nogle dage senere kom der en blodprop til og man fandt ham død om morgenen, den 28. juli. Han blev begravet fra Hellerup kirke den 1. august 1956.

Nogle år efter fars død solgte mor huset på Gjøltingsvej 14 og flyttede ind på 1. sal i huset på Tjørnevej 14 i Lyngby, hvor mormor boede i underetagen. Største delen af året boede mor i Hornbæk, hvor hun havde en lille forretning med kunsthåndværk på hjørnet af Friisvej.

Efterhånden som mors helbred blev dårligere fik hun en ordning med en ung pige, der skulle sørge for indkøb m.v. Denne unge pige fandt hende en dag bevidstløs, og mor blev kørt til hospitalet i Hillerød, hvor hun afgik ved døden en uges tid senere, den 13. september 1969. Mor blev begravet 17. september fra den katolske Sct. Therese kirke i Hellerup.

Elisabeth, Erik og Sys Borries 2009

KAPITEL 14

OVERLÆGENS EFTERKOMMERE

OVERLÆGENS BØRN

3. GENERATION

Ane 3: Elisabeth Borries. 1934–

1934: Jeg bliver født på Sct. Lukasstiftelsen i Hellerup den 31. juli kl. 20,30, og døbt Else Olivia i Messiaskirken den 30. september.

1937: Jeg får en lillebror, født den 3. februar og 11. april døbt Erik i Messiaskirken.

1948: Jeg går ud af skolen og rejser til Middlesborough i Yorkshire i 1 år.

1949: Starter en 3 årig uddannelse på kunsthåndværkerskolen på Nørrevold.

1950: Konfirmeret 16. april i Helleruplund kirke. 31/7 ringforlovet i Hornbæk.

1951: Gift i Helleruplund kirke med Boie Holger Helvang. Vi flytter til Hvidovre Torv 6. Den 10. oktober fødes min søn Bent på Sct. Lukasstiftelsen. Han er alt for tidlig født og vejer kun 2500 gr. Jeg opgiver min uddannelse for at passe ham.

1952: Vi flytter til Lundevej 5 i Allerød, hvor Boie starter tekstilfabrik.

1953: Vores datter Lise-Lotte fødes den 8. juni i Helsingborg, Sverige.

1954: Vores søn Michael fødes den 18. december på Usserød sygehus i Hørsholm.

1956: Den 28. juli dør min far. Den 19. september bliver Gittes datter Lene født.

1963: Familien flytter til vores selvbyggede hus på Søndervej 26, Måløvvej.

1965: Om foråret starter jeg i stofforretningen Per Reumert i Lyngby.

1966: Jeg flytter til en lejlighed på Hovedgaden 91, 2. sal, i Lyngby.

1969: Den 13. august september dør mor i Hornbæk. Erik overtager huset i Hornbæk, Sys overtager huset i Lyngby, og jeg får pantebreve i begge huse.

1970: I marts starter jeg i Glas & Porcelænsafdelingen i Magasin i Lyngby.

1971: Lotte gifter sig med den engelske musiker Peter Dennis og flytter til London.

Jeg bliver privatsekretær hos ejendomsspekulanten Ejner Johansen Virum. Her møder jeg Arne Borregård Christensen. Vi flytter sammen i Lyngby i oktober måned.

1972: Efter 6 års separation bliver jeg sen 9. marts skilt fra Boie Helvang.

1973: Den 20. marts bliver Sys´ søn Nikolaj født. Familien bor i Lyngby

1974: Den 16. september kommer min 1. første barnebarn James til verden i London.

Kort før jul flytter Arne og jeg fra Lyngby til Egedalsvænge 4 i Kokkedal.

1976: 3. januar gifter min søn Michael sig i Bruxelles med Claudine Henry. De overtager lejligheden i Lyngby, og vi flytter til på Søndermarskvej 1 i Valby. Den

1. november kommer mit andet barnebarn Nikolaj til verden i London.

1977: Den 27. november flytter vi til Jylland i rækkehus på Løget Høj 11 A i Vejle.

1978: Jeg starter på kontoret hos Ejendomsmægler Ingo Mortensen & Søn i Vejle.

1979: Vi flytter til Askevænget 5 i Møllevangen i Vejle.

1984: Vi køber en ejerlejlighed på Blæsbjerggade 2, 3. sal i Kolding.

1985: Jeg melder mig som frivillig i Kvindehuset på Blæsbjerggade 3.

1986: Min søn Michael gifter sig i Hellerup kirke med Anette Friedberg. Familien bor på Ahlmanns Allé i Hellerup. Den 4. november fødes mit 3. barnebarn Oscar.

1987: Jeg læser psykologi på VUC, går på Amu-kursus og Shiatzu-massagekursus.

1988: Vi køber hus på Piledamsvej 27 og flytter ind i februar. Arne dør 26. maj. Jeg sælger huset og flytter i oktober til Fredericiagade 38, 3. sal, lige over for stationen.

1989: Jeg får job på Biblioteket, læser filosofi på VUC, går med i selvhjælpsgruppe, og begynder at lave lokalradio for Selvhjælpsgrupperne i Kolding.

1990: Min søn Bent gifter sig i Roskilde med Maj-Britt, der har datteren Marie-Louise, som bliver mit 4. barnebarn. 16. oktober fødes mit 5. barnebarn Joachim.

1991: Jeg starter på ½årskursus i Gestaltterapi. Opretter filosofi-studiekreds.

1992: 8. januar fødes mit 6. barnebarn Josephine Amalie i Roskilde.

Den 12. januar dør Gitte hos datteren Lenes svigerforældre i Hvidovre.

1993: Tager kursus i Reiki-healing i Odense sammen med Lise-Lotte.

1995: Jeg opretter Tarotgruppe hjemme og underviser i Tarot på LOF.

1996: 8. juni gifter Lotte sig med sin skolekammerat fra Måløv, Niels Aksel Andersen.

1997: I september flytter jeg ind i en lejlighed i Solgården på Sdr. Havnevej 2 st.

1998: Den 9. oktober fødes Nikolajs datter, mit 1. oldebarn Emilie Krog.

1999: Læser religion på VUC, går på slægtsforskerkursus, og starter foredragsforeningen Holistisk Forum. 30. november fødes mit 7. barnebarn August i Roskilde.

2001: Den 20. juni fødes mit 2. oldebarn, James' datter Caroline på Rigshospitalet. Familien køber hus i Birkedalen. Caroline bliver døbt i Hadsund 12. august 2001.

2002: Jeg får tilbudt en lejlighed på 3. sal i Solgården og flytter ind den 10. juni.

2003: Den 12. november på Niels' fødselsdag, fødes mit 3. oldebarn Hannah.

2004: Min 70 års fødselsdag fejres ved en fest i Solgården med mine venner i Kolding, og et par dage senere i Lottes have i Greve med min familie.

2006: Jeg forlader Kvindehusets bestyrelse og Holistisk Forum.

2007: Flytter i september til ældrekollektivet Søjlegården i Hundige.

2009: Via min hjemmeside kommer jeg i kontakt med præsten i Hammers 3 døtre.

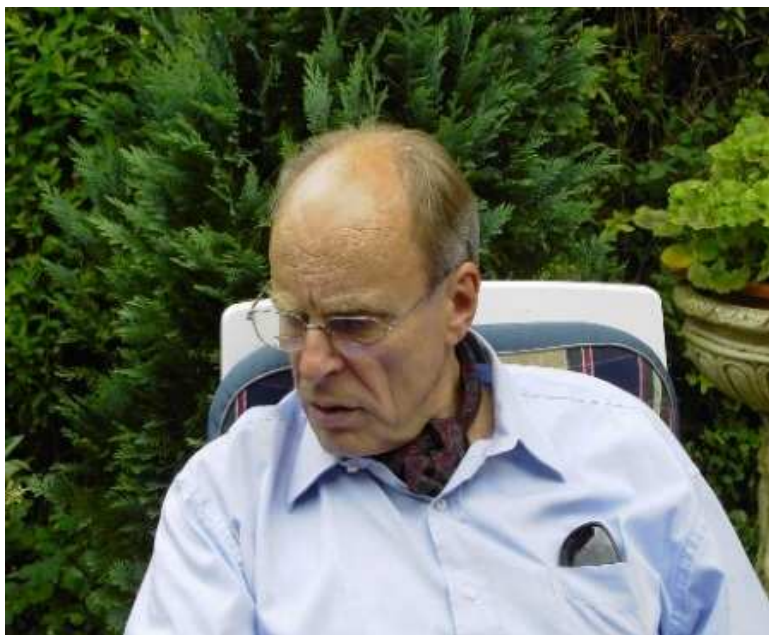
2010: Jeg begynder at skrive historien om Gittes russiske familie, familien Weinert.

2011: Den 16. juni fødes Nikolajs datter, mit 4. oldebarn Frankie May i London. Jeg skriver historien om mine børns fars familie, slægterne Helvang og Levin.

Den 3. juli dør Gittes datter Lene i hjemmet på Solbakkevej 55 i Gentofte.

2012: Den 12. oktober fødes Oscars datter, mit 5. oldebarn Lilje.

2013: I efteråret begynder jeg at nedskrive familiens Borries historie.

Erik Niels Borries. 1937–

1937: Erik bliver født på Lukasstiftelsen i Hellerup og døbt 11. april i Messiaskirken.

1943: Begynder sin skolegang i Maglegårdskolen i Hellerup.

1948: Går i mellemskolen på Frederiksberg Gymnasium, og tager en realeksamen.

1952: Begynder uddannelse med 3½ år i ØK.

1956: Aftjener 18 måneders værnepligt ved Garderhusarregimentet i Næstved.

1958: Fortsætter 2 år frivillig som løjtnant ved reserven.

1960: Esbjerg Andelsslagteri sender ham 3 mdr. på Commercial College i Ealing, hvorefter Erik i 2 år rejser rundt i England som exportsælger.

1963: Job i "Metallife" i Holte, som solgte rustbeskyttelse til virksomheder.

1964: Bliver 20. juni gift på Karlebo rådhus med Julie Kälmann. Bryllupsfesten fejres hos mor i Hornbæk. Parret bor på Strandvænget i Rungsted, senere lejer de et hus på Frederik VII's vej i Tokkekøb Hegn. Erik adopterer Julies datter Irmelin.

1965: Job i Skandinavisk Aeroindustri, som handlede med "Handy-stålprofiler".

1966: Da mor ikke mere kan fortsætte "Facet Design" bliver det Erik, som rejser rundt i landet og sælger kunsthåndværk, mens Julie åbner et udsalg i Rungsted. Parret bor nu på Vallerød Banevej og laver Stearinlys hjemme i køkkenet.

1967: Da Facet Design vinder designpris beslutter de sig for at udvide og lejer Boltegården ved Hillerød, hvor de bor i stuehuset og laver stearinlys i svindestalden. De udvider og lejer Kettingegård, som 10 måneder senere brænder ned til grunden. Julie og Erik går fra hinanden og Erik flytter ind i lejlighed i Hørsholm lige over for kirken. Fabrikken flytter til Hørsholm Mølle.

1969: Da møllen skal rives ned flyttes lysestøberiet til Helsingør. Kort efter lukker det. Da mor dør i Hornbæk, flytter Erik ind i huset på Fyrrevej 4 i Hornbæk.

1971: Rejser til Marbella i Spanien for at sælge ejendomme for REAL INTERNATIONAL.

1974: Starter sammen med australler firmaet VISTA WORLD PROPERTIES, som han senere fortsætter alene. Vender derefter tilbage til Danmark, og bor i Ægirsgade.

1977: Job som rejseleder hos KARAVANE REJSER, først på Tinos og Mykenes, senere for IRMAPAS på Costa Brava og Kreta. Om vinteren er han skiguide i Østrig.

1978: Leder ture med amerikanske turister i Norge og Sverige indtil 1977. Senere udvidede Erik sommerrejserne til også at omfatte rejser i Tyskland, endnu senere også i Finland og Sovjet. Vinterrejserne førte til forskellige destinationer i Tyrol (Fulpmes, Zell am Ziller, Hintertux, Obergurgl, Stubai), og Italien (Alba, Canazei, Val Gardena). Dette stopper brat da Erik ved en skiulykke ødelægger sit knæ.

1980'erne: Begynder at holde foredrag om sine rejseoplevelser. De første foredrag var om Kreta, hvor han havde arbejdet nogle år, samt foredrag om græske guder.

1990: Erik starter nu som leder af Safarier i Afrika, et job han holdt meget af. Det blev til 64 af dem, indtil han stoppede safarierne i september 2005. Ind imellem rejser og safarier holder Erik flere foredrag, nu om alt fra "Rusland efter Gorbatsjov" til "Gamle danske juleskikke". Det bliver med årene til 46 forskellige foredrag.

1993: Erik mødte Maud Sandqvist på Kreta, og 1993 flytter de sammen i lejlighed i Jægersborg. Maud underviser i Patchwork og Erik blev nu interesseret i Amishfolket, og arrangerede rejse til Quilt-træf i Stockholm og rejsen "Svensk Kunst".

1995: Erik og Maud rejste med deres første patchworkhold på 22 til Amishfolket i Pennsylvania i Amerika. Maud havde skrevet en bog om Amish- og Countrydukker. Da folk efterspurgte flere bøger om emnet og det viste sig at der ingen fandtes, skrev Erik bogen om Amishfolket, som udkom i 2007.

2007: Erik og Maud købte hus i den lille landsby Kågerød i Skåne, hvor de opholder sig hvert år i sommerhalvåret.

2013: Rejserne til Amishfolket fortsætter indtil 2012, hvorefter de bliver overtaget af Mauds datter Pia Sandqvist. Foredragene om Amishfolket er der stadig bud efter i 2013.

Ingrid Marianne Borries. 1943–

1943: Sys bliver født den 8. februar på Sct. Lukasstiftelsen, og den 16. maj i Ordrup kirke døbt Ingrid Marianne Borries. Hun er aldrig blevet kaldt andet end Sys. Familien på Gjøringsvej 4 indtil de i 1947 flytter ind i nr. 14. 1949 begynder Sys i Maglegårdsskolen i Hellerup og går fra 1954–1959: Ingrid Jespersens Pigeskole på Østerbro, og kommer 1960 på husholdningsskole og derefter 1 år i huset. Et halvt års tid arbejder Sys i "Det Lille Thehus" i Vimmelskaftet indtil hun 1962 bliver sygehjælper på Hornbæk Kurbad. Fra 1963–1966 bliver Sys uddannet på Ergoterapeutskolen i Hellerup, hvorefter hun de næste 10 arbejder på hhv. Statshospitalet i Glostrup og Hillerøds Psykiatriske Afdeling.

1969 flytter Sys sammen med Jørgen Andersen i huset på Tjørnevej 14, i Lyngby og den 20 marts 1973 bliver sønnen Nikolaj født. 3 år senere flytter Sys og Nikolaj alene til Farum Midtpunkt, hvor hun bliver først ansat på Værebros Dagcenter og senere i på Gladsaxe Dagcenter.

1982–1985 uddanner Sys sig til Biopat, og tager 1987 doktorgrad med certifikat i International Akupunktur.

1989 flytter Sys sammen med Stig Meyer Clausen til Rødmosegård i Karlebo og året efter til Saltrup. I de følgende år arbejder Sys på Kildehøj med spastiske børn, og senere på hhv. Følstrup ved Nøddebo og Rønnegård ved Hillerød med psykisk syge.

2002 går Sys på efterløn og flytter til Lindegården på Tornsangervej i Københavns nordvestkvarter.

SYS´ EGEN HISTORIE

0-6 år:

Det første jeg husker er et billede, som er printet ind i min hukommelse. Jeg må have været ret lille, for jeg lå i barnevognen, lunt og godt. Min mor går med mig på en grusvej (det må have været i Hornbæk) hun har tørklæde om hovedet, det regner!

Det næste billede... jeg er 3 år, det er min fødselsdag... Svend kommer og forærer mig en høj dukkestol, den er lyseblå... og pludselig er han væk? Jeg så ham aldrig mere – jeg kom aldrig op på hans skuldre igen!

Er ca. 5 år, legede alene i sandkassen, lavede sandkager, men de smagte ikke godt og knasede mellem tænderne. En anden dag klemte jeg mig ud mellem jernstængerne i stakittet, jeg ville i skole, og gik op ad Gjølrlingsvej op til Bernstorffsvej, gik over vejen. Bilerne standsede – naturligvis, jeg gik der jo – (det var før der var noget der hed trafikskolen). Så kom fru Winge, hun så vred ud, greb fat i mig og fulgte mig hjem. Jeg havde altså åbenbart gjort et eller andet

forkert. Jeg fik ikke som forventet endefuld for det, men fik lov at høre for det lang-lang tid!

Jeg husker også at jeg skulle klippes, at jeg ikke kunne sidde stille, men ingen havde fortalt mig at det skulle man.

Min tid som forskolebarn var ensom, jeg blev sendt alene ud i haven, eller alene op på værelset. Kun nu og da var jeg sammen med mine legeskammerater Vibeke og Birgit. Mine søskende blev hurtigt træt af den lille møgunge, så jeg gik i mine egne drømme og med en drømmeskammerat. På det tidspunkt var det kun de meget fattige børn som kom i børnehave!

Jeg var et meget lydigt barn, som altid vejrede min mors stemninger! Kun én gang blev jeg virkelig vred! Vi havde lægebesøg og der blev diskuteret om Erik skulle i sygekassen og stikkes. Jeg opfattede det som noget med at putte ham ned i en kasse og stikke i ham. Det ville jeg ikke finde mig i, så jeg pustede mig op og stillede mig mellem Erik og den noget forbløffede dr Winge, som roligt sagde: "Fjern den furie!"

Skoletiden:

Da jeg nærmede mig skolealderen, ændrede jeg mig fysisk: mine gule krøller blev kommunefarvede, jeg blev høj, tynd, kejtet og genert... forfærdelig umoden var jeg, da jeg jo slet ikke var blevet stimuleret hjemmefra, (børn må ses, men ikke høres). Min mor ville bare have mig af vejen, min far var optaget af sin karriere. På den tid var det et ganske almindeligt familiemønster, og ingen fandt at der var noget usædvanligt, endsige forkasteligt, ved at behandle børn på den måde.

Jeg kom godt ud af det med pigerne, de fleste af dem, men der var 2. af dem der bankede mig på vej hjem fra skole. Skolevejen var lang og trang fra Gjøringsvej til Maglegårdsskolen i al slags vejr. 1/2 times gang eller løb for at nå ind af skoleporten inden læreren stod der med notesbogen åben for at notere de børn der kom ind EFTER ham.

Bjørn:

Bjørn var en af min morfars klienter, som han hjalp med at få en børneinstitution op at stå. Jeg var i døgnpleje der i en periode, gik senere i fritidshjem der. Legede med kasser, modellerede og malede, sang sange på esperanto og i det hele taget

sugede impulser til mig. Bjørn hørte efter hvad man sagde, fortalte at man var verdens yndigste. Det var jeg ikke vant til. Jeg husker især en morgen, jeg skulle i skole, regnen silede ned på vejen, som var helt oversvømmet. Da gav Bjørn mig lov til at blive indendørs indtil regnen tog af – det havde min mor aldrig gjort, og jeg var meget taknemmelig.

Ingrid Jespersens skole:

Fra 6. til 11. klasse gik jeg på Ingrid Jespersens Skole på Østerbro. Jeg var glad for den skole. Lærerne var ældre og meget særprægede, men allesammen personligheder, som gav os deres hjerteblood. Jeg mistænker at mine forældre satte mig på en pigeskole for at forhindre at jeg for tidligt skulle blive gravid. Mange gode kammerater fik jeg, og har stadig kontakt med én fra den tid.

På skolen var der et frodigt musikliv, med kor, bambusfløjteundervisning og orkester, som jeg var meget engageret i. Jeg var også med på en international bambusfløjterejse til Schweiz, hvor vi spillede 100 bambusfløjter sammen i et kirkerum. Jeg deltog også i radioens orkesterdyst fra kyst til kyst og vi vandt! Musiklæreren C.M. Savery tog sig meget af mig, og prægede mig med sin musikbegejstring.

Efter skolen:

Kom jeg på husholdningsskole og 1 år i huset på Lyngbygård, derefter 1 år som uuddannet sygehjælper på Hornbæk Kurbad, hvor jeg ud over de kvalifikationer jeg fik mig der, sparede sammen til min uddannelse på skolen for ergoterapeuter (man skulle nemlig den gang selv betale skolepenge hele det første år, først derefter fik man S.U.)

Skolen for beskæftigelsesterapeuter:

Skolen lå dengang i Hellerup. Det var en hård skole med megen teori og mange praktiske fag. Kammeratskabet var godt, og jeg har stadigvæk kontakt med flere af holdkammeraterne. De år var en periode med en intens udvikling, hvor man virkelig fik prøvet sig selv af, med udfordringer på mange planer.

Årene derefter på arbejdsmarkedet:

Jeg arbejdede i 9 år inden for psykiatri på statshospitalet i Glostrup og på Hillerøds psykiatriske afdeling. Derefter tog jeg en alternativ uddannelse som

biopat samt en international dr. grad i akupunktur. Jeg praktiserede en tid i Farum, men da det blev sparetider kunne klinikken ikke løbe rundt. Så derefter tog jeg et vikariat som ledende ergoterapeut for Værebros dagcenter. Det var en dejlig tid i ca. 1 1/2 år.

5 år med Jørgen i Lyngby:

Vi var rigtig gode venner og flyttede sammen i det gamle hus på Tjørnevej 14 i Lyngby. Vi gik i gang med at renovere huset så godt som muligt. Også haven fik en ordentlig tur, men ukrudtet voksede lige så hurtigt op, som vi lugede det væk. Else boede få minutter væk og kom tit forbi. Vi havde ofte mange gæster, og det var festlige år med mange fester.

Selv arbejdede jeg som ergoterapeut på et plejehjem i Bagsværd. Da jeg mødte Jørgen Andersen var han afdelingschef i Anva, men søgte nu ind på skolen for ergoterapeuter, og gennemførte sin uddannelse efter 3 år.

Nikolaj

I 1972 blev jeg gravid og fik 20.3.73 Nikolaj, det mest fantastiske barn verden har set nogensinde! Nikolaj var en meget selskabelig baby, som elskede hele verden. Ved vore selskaber gik han fra favn til favn, og fra at være en lille frø udviklede han sig til at være et meget aktivt barn med et enormt temperament.

Men samlivet med Jørgen gik ikke – på lang sigt! Da Jørgen havde fuldstændt sin uddannelse flyttede han ind i en af Montebello Gentoftes tjenesteboliger, hvor han havde fået arbejde som terapeut. Det blev snart for meget at stå alene med det store gamle hus, og med Nikolaj, som ofte var syg. Jeg havde en veninde Bente, som havde sønnen Rune på samme alder som Nikolaj. Bente var flyttet til Farum, hvor der var gode muligheder for børnefamilier. Så kort efter flyttede også jeg til Farum Midtpunkt.

Årene i Farum Midtpunkt:

Farum Midtpunkt var tænkt som en kombination af Kollektiv og privatbolig. Bebyggelsen lå i smukke naturomgivelser i skovene ved Farum med Furesøen tæt derved. Lejlighederne var store og rummelige, 129m² og en stor terrasse, sikkert gangareal, børneinstitutioner tæt ved og ikke mindst gode naboer. Der var Bente og Jon, som jeg kendte fra tidligere, og Jeanne og Jens, hvis søn Jesper var på

alder med Nikolaj. Vi dannede sammen med et tredje par en middags-klub, hvor børnene sørgede for underholdningen.

Og der mange andre fællesfaciliteter. Der var spisehuset, hvor der hver lørdag eftermiddag var underholdning, samt filmklubben, som beboerne selv kørte. Fredag var der eftermiddagsoptræden i spisehuset, filmklub, og senere natbar i vores blok...

Vi var 4 familier som holdt sammen: Bente og Jon, som havde Rune og Signe, Jeanne og Jens, som havde Jesper og Jonas, Eileen og Steen, som havde Mette. I en periode, spiste vi sammen hver torsdag, og i det hele taget hjalp vi hinanden. I en periode drev jeg, Finn-Ejner Madsen, Stig Meyer Clausen og en til, hvis navn jeg har glemt, "Cineteket".

Klimaet

En stor ulempe i Farum Midtpunkt var indeklimaet, der var dårligt, hvad der gav mange øre-næse-hals gener. Vi troede at det var vores medfødte helbred, der var årsagen til alle vore dårligdomme, men først årtier efter fandt man ud af, at den "lim" som betonpladerne var sat sammen med var giftig. Der var mange par der flyttede til Farum fordi parforholdet knirkede. Når de så gik fra hinanden blev kvinder og børn blev i de store lejligheder, mens mændene flyttede ind i de små etværelses.

Huslejen steg og steg

Det største problem i Farum Midtpunkt var de stigende huslejer. Da jeg flyttede ind var huslejen omkring 1800 kr., men efterhånden som bebyggelsen forfaldt, og krævede mere og mere vedligeholdelse, steg huslejen til utrolige højder. Beboerne kunne slet ikke følge med, da vores lønninger slet ikke steg tilsvarende. Det blev til 2 ugentlige grøddage og minimum tøjindkøb. Huslejen fortsatte med at stige, mange flyttede over til Fuglsangpark, og mange blev skilt. Det var år, hvor det hele gik i opløsning. Da huslejen fortsat steg, blev var jeg efterhånden nødt til at leje ud. En af lejerne, Christian Bech fra Jylland, blev en god ven, som jeg stadigvæk har kontakt til. Han og Nikolaj havde også meget glæde af hinanden. Christian var fantastisk til at tage sig af drengene, vi tog på mange søndags ture sammen. Blandt naboerne var også Connie, som jeg ligeledes stadig har kontakt til.

10 år med Stig

I Farum Midtpunkt mødte jeg også Stig i forbindelse med at vi begge læste til biopat og senere tog certifikat i akupunktur. Vi forsøgte at få en praksis op at stå, men så strammede regeringen økonomien og vi var nødt til at opgive. Efter 5 års bekendtskab flyttede vi imidlertid sammen i Karlebo på Rødemose Gård.

Dage i Karlebo

Rødemosegård er et center for psykisk træning under Carl-Mar Møller. Stig og jeg lejede en fløj af den idylliske røde bondegård. Nikolaj tog sin afsluttende realexamen i Farum, hvor også Stigs søn Rolf gik på den lokale skole. Stig arbejdede i en industrivirksomhed i Allerød, og jeg havde et vikariat på Kildehøj, et hjem for spastiske børn. Det var festlige dage i Karlebo, hvor vi fik lov til at tage del i nogle af aktiviteterne, der var på gården. Efter ¾ år blev huslejen dog for meget af en belastning, og Stig og jeg fandt ud af at vi kunne købe et hus i Saltrup for mindre, så det gjorde vi!

Årene i Saltrup

Huset i Saltrup lå med udsigt ud over gadekæret og ud over marker med Gribskov i baggrunden. Til den anden side lå 5 minutter væk Søborg sø, et kendt fugleområde. Det var et hyggeligt, men meget gammelt hus, som lå centralt med vej hele vejen udenom, og med en have med høns. Vi holdt en stor indflytningsfest, hvor vi lærte naboerne at kende. Der blev i det hele taget holdt mange fester i byen, men mest fester i anledning af fødselsdage, fastelavnsfester, grillfester, og svampetur som Stig lavede. Så var der julekomsammen med tænding af juletræet ved gadekæret, og bag efter gløgg og æbleskiver i vores opvarmede garage. Stig arbejdede stadig som el-tekniker i Allerød, mens jeg arbejdede som medhjælper på Følstrup i Nøddebo og senere på Rønnegård, syd for Hillerød.

Nikolaj

Nikolaj var i mellemtiden flyttet til Arizona i USA, som udviklingsstudent, og syntes at han var kommet til paradiset. Han talte om at ville slå sig ned der, men bestemte sig om 3 år senere, og vendte gudskelov hjem til Danmark. Nikolaj flyttede først ind i en billig lejlighed på Nørrebro i Jægersborggade, men flyttede senere til Lindegården i "Fuglekvarteret" sammen med sin veninde Maria, som han senere fik datteren Isabella med.

Lindegården

Forholdet til Stig holdt ikke. Så efter 10 år flyttede også jeg i 2002 ind til Lindegården på Tornsangervej, hvor jeg stadigvæk bor. Lejlighederne er små, men hyggelige, naboerne er rare, og byen ligger tæt på.

OVERLÆGENS BØRNEBØRN

2. GENERATION

Ane 1: MICHAEL BORRIES 1954–

Michael er søn af Elisabeth Borries og Boie Helvang. Han er familiens 3. barn og bliver født den 18. december 1954 på Usserød Sygehus ved Hørsholm og den 20.11.1955 i Helleruplund kirke døbt Kaj Michael Helvang. Som voksen tager han navneforandring til Borries. Familien bor på Lundevej 5 i Allerød. 1960 begynder Michael i Lillerød skole, og da familien marts 1963 flytter til Måløvhøj går han i Måløv skole indtil han 1969 er 1 år på Stenhus Kostskole, og derefter i 1970 på Rugvængets skole i Ballerup. Han tager Realeksamen 1972.

Et par år arbejder Michael i Magasin i Lyngby, og omkring 1974–1976 er han ansat "Administrationsselskabet 10.10.1946 ApS", først i Kokkedal, senere i Valby. 3.1.1976 bliver Michael gift i Bruxelles med Claudine Henry, men ægteskabet varer kun kort.

Da firmaet i Valby lukker får Michael job i Illums Fotoafdeling. Det varer kun en sommer, for en anden ansat fortæller ham, at lønnen er bedre i SAS, hvor de betalte over det dobbelte. Så 8. august 1978 starter han hos SAS i "CargoTracing", dvs. at han skal finde forsendelser, som er blevet væk, og kommunikere med lignende kontorer på SAS rutenet og på andre luftfartsselskabers rutenet. Men arbejdsmoralen var så lav i SAS at han søgte væk, og fik job som Cargo officer hos Singapore Airlines.

Han var hos Singapore Airways i 3 år indtil i 1981 han søgte og fik job som Sales repræsentative i British Airways. Et af hans jobs i British Airways var at fremvise virksomheden for større danske firmaer, og i den forbindelse inviterede han Frede Bau, som dengang var personalechef for 3M i Norden og gift med hans søster, på en weekend til London. I det hele taget var årene i Singapore Airlines og British

Airways en sjov og livlig tid, hvor Michael foretog han mange rejser over hele verden.

28.2.1986 blev Michael gift i Hellerup kirke med Annette Friedberg. Familien boede på Ahlmanns Alle i Hellerup, og den 4.11.1986 blev sønnen Oscar født. Michael beholdt jobbet i British Airways indtil midten af 1987, hvor han startede egen virksomhed på Ahlmanns Alle med PC-salg og udlejning.

Sidst på året 1987 flyttede Michael alene til en villa på Hulvejen i Solrød. Han fortsatte sin virksomhed med salg og udlejning indtil omkring 1993, hvor han mødte Jette og de boede sammen i Ordrup indtil sommeren 1994. Samarbejdet med Jette førte til, at han i de følgende år uddannede han sig til programmør, og i 1997 fik job i Egholm Gruppen i Roskilde.

1997 mødte Michael Inge, og de flyttede sammen på Banevolden i Slagelse. Michael arbejdede i Egholm Gruppen indtil 2001, hvor Michael blev tilbudt at købe nogle af de programmer, som man ikke længere ønskede at fortsætte med i Egholm Gruppen. Michael startede derfor den 1.7.2001 firmaet Stemme Data i Slagelse.

I 2006 flyttede Michael og Inge fra Banevolden ud til en stor idyllisk ældre ejendom uden for Slagelse.

Nikolaj Borries 1973–

Nikolaj Borries er søn af Sys Borries og Jørgen Andersen. Han er født den 20. marts 1973 og bor de første år af sit liv i oldeforældrenes hus på Tjørnevej 14, i Lyngby. 1976 flytter Nikolaj og hans mor alene flytter til Farum Midtpunkt og 1983 begynder Nikolaj på Bybæk Skolen, men flytter 2 år efter til Stenvadsskolen og tilbringer resten af sin folkeskoletid på denne skole.

1990–1993	Nikolaj bor som udvekslingsstudent i Phoenix, Arizona, USA
1994 – 1995	HF –Enkeltfag på Efterslægten Skole
1994	Flytter i lejlighed på Jægersborggade 45 på Nørrebro
1995	Flytter sammen med Maria på Kærsangervej 12 i Kbh. NV
1996	Begynder på SPRØK studiet på Handelshøjskolen
1997	Isabella Rose Bjuring bliver født den 8.februar og har således fødselsdag samme dag som sin farmor
1998	Stopper på SPRØK studiet og starter på Humanistisk Basisuddannelse på Roskilde Universitets Center
2000	Nikolaj bliver skilt fra Maria
2003	Nikolaj bliver kandidat i Kommunikation & Teatervidenskab
2005	Nikolaj arbejder som projektansat i diverse stillinger på Det Kongelige Teater
2008–2010	Nikolaj bliver kontraktansat som instruktørassistent på Operaen, Det Kongelige Teater
2008	Flytter ind i sin fars lejlighed på Classensgade 25A, 3tv.
2010–2012	Arbejder som freelance på forskellige teaterforestillinger og underviser i dramapædagogik på Det Frie Gymnasium
2011	Nikolajs far Jørgen dør pludselig d. 22.oktober i Luxor, i Egypten

2012	Bliver ansat som administrativ medarbejder på Metroxpress
2013	Bliver fastansat som Office Manager på Metroxpress A/S

OVERLÆGENS OLDEBARN

1. GENERATION

Oscar Peter Borries 1986–

Oscar er søn af Michael Borries og Annette Friedberg. Oscar er født på Gentofte Sygehus den 4. november 1986 kl. 18,20, og bliver den 15. november 1987 døbt Peter Oscar Borries i Hellerup kirke.

Familien bor på Ahlmanns Alle i Hellerup. Året efter flytter Oscar og hans mor alene til Ny Ordrups Sidealle i Ordrup.

1993 begynder Oscar sin skolegang i Skovshoved Skole og nogle år senere flytter familien til Clarasvej i Charlottenlund. Oscar læser på Lyngby Uddannelsescenter, og får sin studentereksamen med et gennemsnit på 11,7. Han tager sin bachelor på Danmarks Tekniske Universitet i 2010, sin kandidat i 2011, og sin master samme sted 2012, begge med topkarakteren 12.

Derefter begyndte Oscar sin Ph.D., en 3årig forskeruddannelse, hvor han laver projekt sammen med en virksomhed. Oscars far fortæller, at Oscar blev headhuntet af sin vejleder på D.T.U. til virksomheden Ticra, der udvikler skabeloner til antenner til brug i rummet, bl.a. er ESA og NASA blandt firmaets kunder, men også den ny antenne, der i 2013 blev sat på toppen af Andesbjergene i Chile, har firmaet været med til at udvikle.

Antennen benyttes til at "se" ud i rummet. Denne del af uddannelsen forventes afsluttet i 2014, hvorefter Oscar er forsker i matematik med speciale inden for

"ComputationalElektromagnetics". I løbet af sin uddannelse har han fået optaget flere videnskabelige artikler i tidskrifter, både her i landet, i USA og i Europa.

Oscar bor på Thyregodsvej i Valby sammen med sin kæreste Siri. 12.10.2012 får de datteren Lilje. Parret forventer at nedkomme med endnu en datter i februar 2015.

2014

